ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

TÜRKÇE

7. Sınıf

DERS KİTABI

2. Kitap

YAZARLAR

Ayşegül CAZ

Esra ÇULAN ALTUK

Handan ÜRÜN

Hatice ÇEMREK GÜLER

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI NO: .....:10823

DERS KİTAPLARI DİZİSİ NO: .....:2559

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir suretle alınıp yayımlanamaz.

Editör

Prof. Dr. Yusuf UYAR

Görsel Tasarımcı

Filiz YÜKSEL

Nazlı BAŞARAN

Çoklu Ortam Tasarımcısı

Dr. Onur YILMAZ

Canan Özlem CANER

Gülsev PINAR AYDINLI

Keziban İŞENGER

Mehmet SAĞIT

Olcay DOĞAN

Pınar ERSAL

Umut Seçil ATAKAN

Ümit ARSLAN

Vedat Ersin CEVİZ

Zekican YARDIMCI

Program Geliştirme Uzmanı

Zeki YILDIRIM

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Yıldız ÖZYÜREK

Rehberlik Uzmanı

Mine YAYLA

ISBN 978-975-11-9920-1

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 16.07.2026 tarih ve 164480981 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiştir.

Kurulca bu kitabın kabul edilmiş olması ders kitabından yayınevi ve yazarın/yazarların sorumluluğunu kaldırmaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

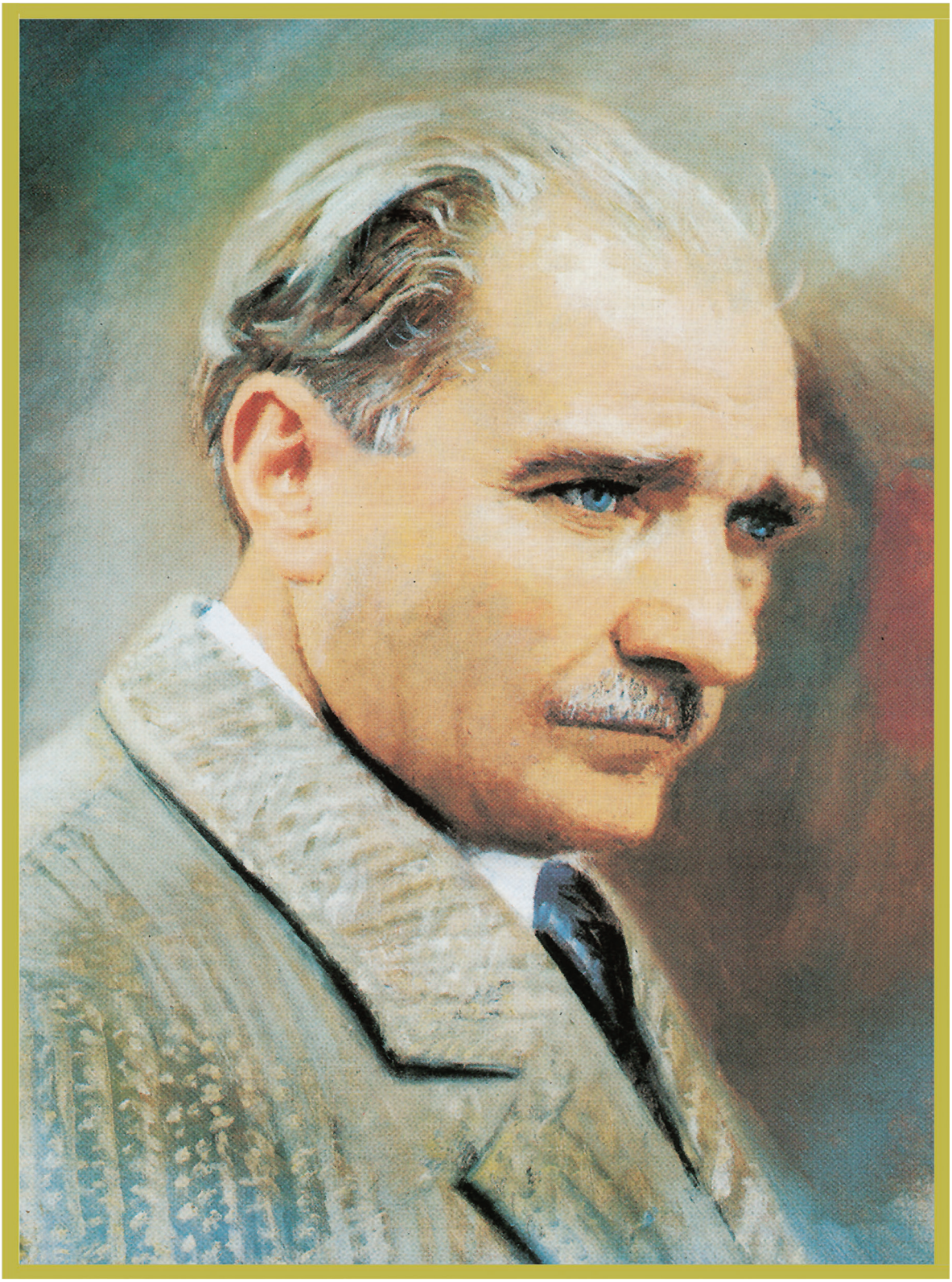
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

İçindekiler 7
Kitabımızı Tanıyalım 8

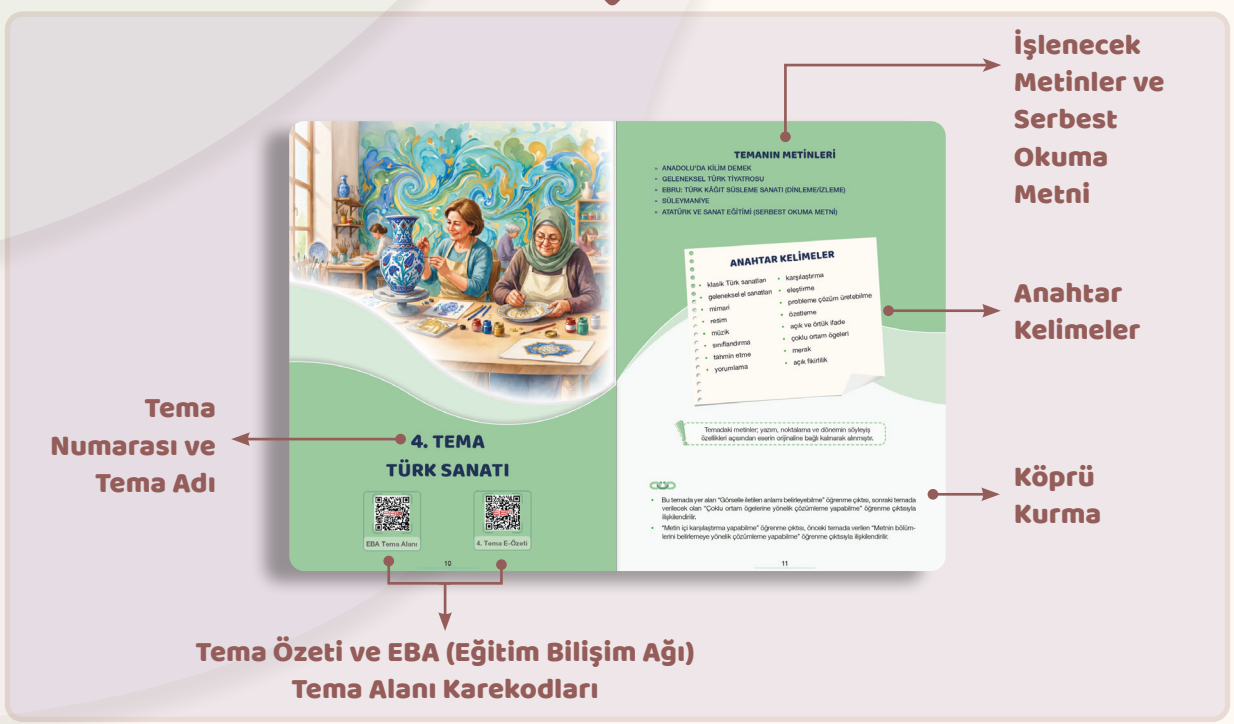
4. TEMA - TÜRK SANATI 10
Anadolu'da Kilim Demek 12
Geleneksel Türk Tiyatrosu 24
Ebru: Türk Kağıt Süsleme Sanatı (Dinleme/İzleme) 38
Süleymaniye 47
Üretim Vakti 58
Atatürk ve Sanat Eğitimi (Serbest Okuma Metni) 59
4. Tema Ölçme ve Değerlendirme Soruları 60

5. TEMA - OKUMA KÜLTÜRÜ 66
Çocuklar Soruyor İlber Hoca Cevaplıyor Gazi Mustafa Kemal Atatürk 68
Kitap 79
Küçük Şeylerin Hikâyesi: Kütüphaneler (Dinleme/İzleme) 90
Kitaplarla Kurulan Dostluk 100
Üretim Vakti 108
Canım Kitap (Serbest Okuma Metni) 109
5. Tema Ölçme ve Değerlendirme Soruları 110

6. TEMA - HAK VE SORUMLULUKLAR 116
Kutadgu Bilig 118
Siyah İnci 130
Çocuk Hakları Sözleşmesi (Dinleme/İzleme) 139
Üç Soru 148
Üretim Vakti 159
Memleket İsterim (Serbest Okuma Metni) 160
6. Tema Ölçme ve Değerlendirme Soruları 161

Öz Değerlendirme Formları 164
Kaynakça 168
Cevap Anahtarı 169
Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası 169
Türkiye'nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası 170
Türk Dünyası Haritası 171

KİTABIMIZI TANIYALIM

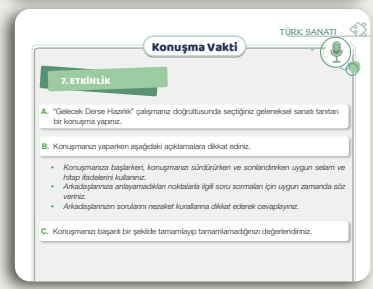

Metin Etkinlikleri

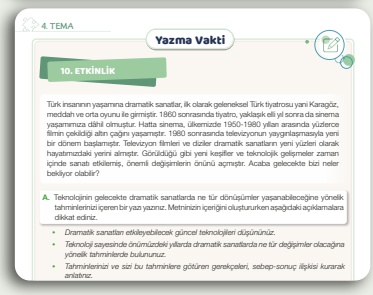
Kitap Vakti- Film Vakti

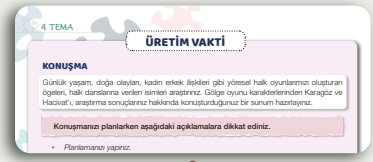
Konuşma Vakti

İzle, Öğren, Uygula Etkinliği

Yazma Vakti

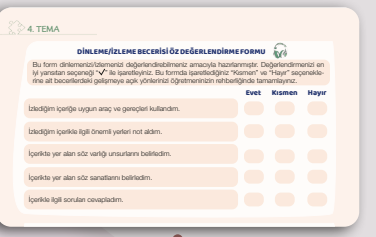
Üretim Vakti

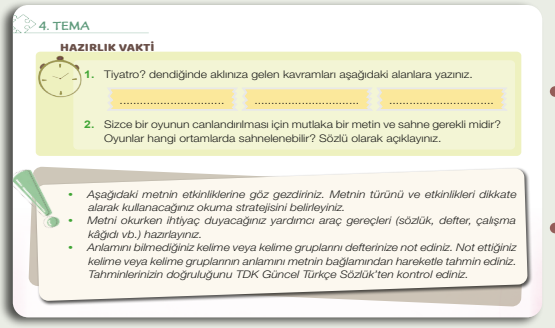
Serbest Okuma Metni

Tema Ölçme ve Değerlendirme Soruları

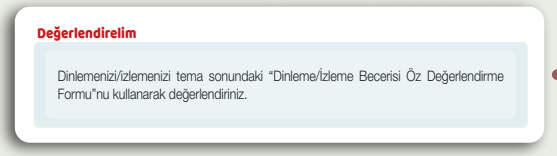

Öz Değerlendirme Formları

Temaya hazırlık çalışmalarının verildiği bölüm

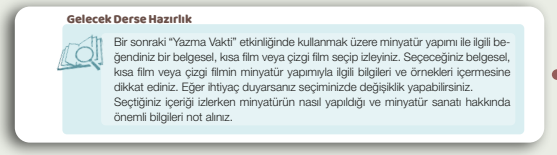
Tema metinleri ile ilgili dikkat edilmesi gereken uyarıların yer aldığı bölüm

Dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma süreçlerinin değerlendirildiği bölüm

Temayla ilgili dijital içeriklerin verildiği bölüm

Gelecek derse yönelik hazırlık çalışmalarının verildiği bölüm

İkonlar

- Okuma Etkinliği
- Konuşma Etkinliği
- Dinleme/İzleme Etkinliği
- Yazma Etkinliği
- Köprü Kurma

4. TEMA
TÜRK SANATI

EBA Tema Alanı

4. Tema E-Özeti

TEMANIN METİNLERİ

» ANADOLU'DA KİLİM DEMEK
» GELENEKSEL TÜRK TİYATROSU
» EBRU: TÜRK KAĞIT SÜSLEME SANATI (DİNLEME/İZLEME)
» SÜLEYMANİYE
» ATATÜRK VE SANAT EĞİTİMİ (SERBEST OKUMA METNİ)

ANAHTAR KELİMELER

- klasik Türk sanatları
- geleneksel el sanatları
- mimari
- resim
- müzik
- sınıflandırma
- tahmin etme
- yorumlama
- karşılaştırma
- eleştirme
- probleme çözüm üretebilme
- özetleme
- açık ve örtük ifade
- çoklu ortam ögeleri
- merak
- açık fikirlilik

Temadaki metinler; yazım, noktalama ve dönemin söyleyiş özellikleri açısından eserin orijinaline bağlı kalınarak alınmıştır.

- Bu temada yer alan "Görselle iletilen anlamı belirleyebilme" öğrenme çıktısı, sonraki temada verilecek olan "Çoklu ortam ögelerine yönelik çözümleme yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.
- "Metin içi karşılaştırma yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temada verilen "Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

HAZIRLIK VAKTİ

1. Geleneksel el sanatlarından hangilerini yakın çevrenizde görüyorsunuz? Gördüğünüz geleneksel el sanatları günlük yaşamda hangi amaçlarla kullanılıyor? Sözlü olarak açıklayınız.
2. Günlük yaşamda kullandığımız sıradan bir eşya iletişim için kullanılabilir mi? Sıradan bir eşya ile özel bir mesajı iletmek nasıl mümkün olur? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

- *Metni arkadaşlarınızı rahatsız etmeden sessiz bir şekilde okuyunuz.*
- *Anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını defterinize not ediniz. Metindeki geleneksel el sanatlarının anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK (Türk Dil Kurumu) Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.*

ANADOLU'DA KİLİM DEMEK

Yazı nedir, diye sorarsanız; düşünceyi, sözü, çizgiye dökmektir diyebiliriz. Her yazı bir düşünceyi anlatır, bir sözü gerektirir.

(…)

Anadolu kadını, tezgâhının ya da gergefinin başına geçti mi, tam bir okur yazardır. Bir kitap dokur, onu o dilden anlayan okur. Dokuduğu peşkirdir, yağlıktır, halıdır, kilimdir.

Hele Anadolu'da kilim demek, renk demek, renge susamışlık demek.

Göz alabildiğine bozlaşan Anadolu'da, yeşile, kırmızıya, maviye, turuncuya özlem çeken insanlar, susuzluklarını kilimlere döktükleri, arı duru renklerle gidermeye çalışırlar. Ağaçtan yeşil, gökten mavi, çiçekten kırmızı isteyen, bu isteklerini kilimlerde simgeleyen Anadolu insanları. Bu yüzden kilimler Anadolu'da bir renk sofrasıdır. Alı al, moru mor, akı karası, sarısı durusu, nesi var nesi yoksa cömertçe sofraya getirir; evini, çadırını, bir bayram şenliği, bir düğün alayı gibi renklerle donatır.

Anadolu kilimlerinde, çizgiler sert, renkler hırçındır. Çok soğuk dondurucu bir kıştan sonra, baharı görmeden, kavurucu bir sıcağı yaşayan, sert iklimlerin, çetin kuruluğun, taşın, kayanın, çatlamış toprakların, bükülmeyen, yumuşamayan insanlarının sert çizgileri gibi.

Anadolu kilimleri, doğaya karışmış, doğanın çocuğu Anadolu kadınının alın yazısıdır, çilesidir.

Anadolu kilimlerinde renkler ve desenler, gelişigüzel seçilmez. Her yörenin kendine özgü bir kilimi vardır. Renkler ve desenler, bir gelenek zincirinde yüzyıllara ulaşır. Her çizginin dili aynıdır, anlamı başka... (...) Yıldız biçimindeki uğur ve bereket simgeleri, sağlık ve mutluluk tılsımı yılan ve ejder kıvrımları, zencerekler, cennet çiçekleri, tarak, tırmık, ibrik gibi nazarlıklar, kısacası, Anadolu'nun tüm insanları, manevi dünyası, en küçük ayrıntıları ve göz alıcı renkleriyle kilimlerde yüze güler.

Kilim, Anadolu'nun çadırından sedirine, çuvalından heybesine yaygındır. Çorap olur ayağa giyilir, kuşak olur bele sarılır.(...) Kilim, Anadolu'da gönül dolusu türküdür.

Anadolu'da kilim demek, özlemi, inancı, sevgiyi ilmik ilmik, renk renk dokumak demektir. Kilimlerin dilinden anlayanlar, onu kitap gibi okur, dokuyanın ne demek istediğini anlarlar.

Bir gün bir yörük beyi, çadırının önüne atılmış bir kilimi görünce yüreği sızlar. Adamlarına:

— Tez bu kilimi dokuyan kızın babasını bulup getirin, emrini verir. Adamlar araya sora, kilimi dokuyan kızı bulurlar. Bu, komşu obada yaşayan fakir bir kızcağızdır. Babasını tutar, Bey'in çadırına getirirler. Bey, kızın babasına:

— Senin bir kızın var öyle mi? der. Adam:

— Evet bir kızım var, cevabını verir. Bey:

— Anladığıma göre sen kızını, istemediği birisiyle evlendirmek istiyorsun. Kızın gönlü başkasında...

Adam önce şaşırır, Bey bunları nereden biliyor diye. Sonra dili çözülür:

— Doğrudur Beyim. Ben fakir bir adamım. Kızımı, malı mülkü olan, zengin birisi ister. Ben de söz verdim. Kızımsa, fakir bir delikanlıya gönül vermiş. İyi ama siz bunları nereden biliyorsunuz?

Bey yerdeki kilimi gösterir:

— Bunu kızın mı dokudu?

— Evet.

İşte onun dilinden:

— Sana at, deve vereceğim. Git, kızını sevdiği o delikanlıyla evlendir. Ha, kızına şunu da söyle. Kilimi iyi dokumuş. Yalnız yeşili kırmızıya az vursun. Az kalsın yanılacaktım.

İşte böyle... Kilim, onun dilinden anlayanlar için yerine göre bir dilekçe, bir mektup olur.

Anadolu kilimlerinde renkler, oldum olası, çeşitli bitkilerin köklerinden, yapraklarından ya da tohumlarından çıkarılır. Örneğin, kırmızı renk kızılçam kabuğundan; sarı, safran ve sütleğen bitkisinden; kahverengi, mazı, meşe ve ceviz yaprağından; yeşil naneden; siyah renk sumaktan kaynatılarak çıkarılır. Önceleri köy ve kasabaların yanı başında "boyalık" denen bir yerde, bu bitkiler yetiştirilir, boyaların tümü buradan elde edilirdi. Bugün de birçok yerde boyalıklara rastlanır.

Kilim Anadolu'nun yalnız yaygısı değil, türkülerinde, mânilerinde söz atkısıdır. Renk renk kilimler üzerine oturulur, karşılıklı mâniler atılır.(...)

Yârinin hayalini, gözünün rengini kilimlerde arayan Anadolu'nun kilim sevgisi, gerçekten hayranlık vericidir. Bu ilkel değil, geçmişin derinliklerinden günümüze değin süzüle gelen olgun bir zevkin, katkısız, saf bir sanat anlayışının ifadesidir.

Anadolu'da kilim demek, hayata renk vermek ve tabiata hâkim olmak demek...

Mehmet ÖNDER

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Okuduğunuz metinde geçen aşağıdaki kelimelerin metindeki anlamını belirleyiniz. Kelimeleri sözlük anlamları ve görselleriyle çizgi çizerek eşleştiriniz. Her kelimenin altında verilen alana o kelimenin çağrıştırdığı bir kelimeyi de siz ekleyiniz.

desen
.....

Üzerine kumaş gerilerek nakış işlemeye yarar, çoğu dikdörtgen biçiminde olan çerçeve.

gergef
.....

Döşeme, divan gibi yerlere serilen, genellikle desenli, havsız, kalın, kıl veya yün dokuma.

ilmek
.....

Üzerinde genellikle el veya küçük makinelerle iş görülen yapım aracı.

kilim
.....

Genellikle pamuk ipliğinden dokunmuş ince havlu.

peşkir
.....

İpe halka şekli verilerek yapılan düğüm; ilmik.

sedir
.....

Arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen, oturmaya veya yatmaya yarayan ev eşyası; divan.

tezgâh
.....

2. ETKİNLİK

A. Metnin bütünü ve daha önce bildiklerinizden hareketle kilim, Anadolu insanı için ne ifade etmektedir?

B. Kilimlerdeki renk ve desenlerin seçiminde Anadolu kültürünün etkisi nasıl olmuştur?

C. Kilim, Anadolu insanı tarafından hangi amaçlarla kullanılmaktadır?

Ç. Metnin bütününden ve "A, B ve C" bölümlerindeki cevaplarınızdan hareketle metnin ana fikrini belirleyiniz.

3. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları "Anadolu'da Kilim Demek" metninden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Okuduğunuz metinde yer alan "Anadolu kadını, tezgâhının ya da gergefinin başına geçti mi, tam bir okur yazardır." ifadesinden ne anlıyorsunuz?
2. Metne göre kilimlerdeki renk ve desenler nasıl belirlenmiştir?
3. Yörük beyi, kilime bakarak kızın durumunu nasıl anlamıştır? Bu durum, kilimlerin hangi özelliğini göstermektedir?
4. Metinden hareketle kilimlerin Anadolu kültüründeki yerini değerlendiriniz. Sizce bu kültürel değer günümüzde yeterince korunuyor mu?

4. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz metinde yer alan ve problem olarak görülebilecek bir olay veya durumu belirleyip aşağıda ayrılan alana kısaca yazınız. Belirlediğiniz bu olay veya durumun neden problem oluşturduğunu bir cümleyle ifade ediniz.

Metindeki problem olan olay: .....

.....

.....

Bu, problemdir çünkü .....

.....

.....

B. Belirlediğiniz problemi çözmek için neler yapılabilir? Üç olası çözüm yolu üretip ayrılan alana yazınız.

1. Olası çözüm yolu: .....

.....

.....

2. Olası çözüm yolu: .....

.....

.....

3. Olası çözüm yolu: .....

.....

.....

C. Olası çözüm yollarını arkadaşlarınızla paylaşınız ve tartışarak en uygulanabilir çözümü belirleyiniz.

5. ETKİNLİK

Okuduğunuz metindeki cümleleri "kişisel görüş içerme/içermeme" ölçütü ya da kendi belirlediğiniz başka bir ölçüt bakımından inceleyiniz. İncelemeniz sonucunda ayrıştırdığınız cümleleri aşağıda tasnif ediniz. Ardından oluşturduğunuz grupları adlandırınız.

.....
.....

.....
.....

6. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz metinde Yörük beyinin yerinde siz olsaydınız kızın babasını ikna etmek için ikna tekniklerinden [karşılıkta bulunma, tutarlılık, toplumsal kanıt, sevgi (hoşlanma), otorite, kıtlık (azlık), karşıtlık, uzlaşma] hangisini kullanırdınız? Aşağıdaki alana yazınız.

B. Belirttiğiniz ikna etme tekniğinin metinle ilişkisini sözlü olarak açıklayınız.

7. ETKİNLİK

A. Aşağıda verilen metni okuyunuz.

Türklerden dünyaya yayılan halı ve kilimler her motifte ayrı bir hikaye barındırıyor

(...) Yüzyıllar boyu Türk milleti; sevgisini, içindeki tüm duygusunu, renk ve nakışların sembolik diliyle anlatarak ifade etmiştir. Halı ve kilim dokumacılığının sahibi Türkler aynı zamanda Anadolu'da bu sanat eserlerinin olmazsa olmazı kabul edilen eski gelenek 'doğal boyacılık' ta da oldukça başarılıydı. Türkler, İpek Yolu'na hakim bölgelerde yaşadığı için dokuma ve kumaş malzemelere fazlasıyla aşina idiler. Hem bu sebeplerden hem sanatsal yatkınlıktan hem de ihtiyaçlardan dolayı, doğayla iç içe geçmiş motifler ve eşsiz desenlerle bezenmiş halı ve kilimler ortaya çıkmıştır. İnsanlık tarihinin başlangıcından beri ihtiyaç hissedilen halının ilk defa Türkler tarafından dokunmuş olduğu somut delillerle ispatlanmıştır. Bu gerçek ancak 1948 yılında keşfedilebilmiş olup, dünyanın bilinen ilk halısı 'Pazırık halısı'dır.(…)

Tarım ve Orman Dergisi
(Kısaltılmıştır.)

B. "Türklerden dünyaya yayılan halı ve kilimler her motifte ayrı bir hikaye barındırıyor" metni ile "Anadolu'da Kilim Demek" metnini aşağıda verilen kriterlerden birkaçını seçerek karşılaştırınız. Karşılaştırmanız sonunda bu iki metnin benzer ve farklı yönlerini aşağıda verilen alana yazınız.

Ana fikir	Kelime seçimleri
Verdiği bilgiler	Cümle uzunlukları

BENZERLİKLER	FARKLILIKLAR

Açıklayıcı metinlerde önemli bilgilerin nasıl organize edildiğini hatırlayınız. Karekodu okutarak bu yapıya uygun hazırlanmış "Türk El Sanatları-Çini Sanatı" adlı içeriği izleyiniz. İçerikteki önemli bilgileri 8. etkinlikte ayrılan alanlara not ediniz.

Dinleme/İzleme

8. ETKİNLİK

A. İzlediğiniz içerikteki önemli bilgileri ilgili alanlara not ederken sadece duyduklarınızdan değil gördüklerinizden de yararlanınız.

Nasıl Yapıldığı: .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Fiziksel Özellikleri: .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Tarih: .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ÇİNİ

İyi Örnekleri
(Şehir ve Mekânlar): .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Çinide Kullanılan
Renk ve Desenler: .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Hangi Amaçla
Nerelerde Kullanıldığı:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

B. Belirlediğiniz önemli bilgileri kullanarak izlediğiniz içeriği düşünce akışına uygun sözlü olarak özetleyiniz.

9. ETKİNLİK

Aşağıda verilen ülkemizin farklı bölgelerinden çini tabak örneklerini inceleyip çinicilikte kullanılan renk ve desenlere ilişkin ipuçları bulunuz. Bu ipuçlarını ve izlediğiniz içerikten öğrendiklerinizi kullanarak çini süslemeciliğinde çeşitliliğe dair bir yargıya ulaşınız. Ulaştığınız yargıyı arkadaşlarınızla paylaşınız.

YALOVA ÇİNİSİ

İZNİK ÇİNİSİ

KÜTAHYA ÇİNİSİ

Konuşma Vakti

10. ETKİNLİK

Beyin fırtınası yaparak aşağıda verilen geleneksel sanatlar hakkında bildiklerinizi hatırlayınız. Ardından bu sanatları sınıflandırmak için iki ölçüt belirleyiniz. Bunlar; hangi duyularla algılandığı, günlük hayatta kullanılabilirliği, somut ürüne (nesne) dönüşme durumu, grup veya bireysel olarak icra edilmesi ya da belirleyeceğiniz başka ölçütler olabilir. Belirlediğiniz iki ölçüte göre verilen sanatları gruplandırınız ve gruplarınızı adlandırarak sınıflandırmanızı tamamlayınız.

Kilim dokuma	**Karagöz ve Hacivat (gölge oyunu)**
Çini sanatı	**Ebru**
Meddah	**Orta oyunu**
Halk oyunları	**Hat**

A. Yaptığınız sınıflandırmadan hareketle aşağıdaki adımları izleyerek geleneksel sanatlarımız hakkında bilgi veren kısa bir konuşma yapınız.

- *Konuşmanızın başında ölçütünüze kısaca değininiz.*
- *Ölçütünüz doğrultusunda ortaya çıkan gruplardan bahsediniz.*
- *Grupların ayırt edici özelliklerini vurgulayarak konuşmanızı sonlandırınız.*

B. Konuşmanızın anlaşılırlığını artırmak için geçiş ve bağlantı ifadelerini; karşılaştırma, benzerlik veya zıtlık bildiren kelimeleri doğru kullanmaya özen gösteriniz.

C. Konuşma sürecinde aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Konuşmanızı uygun selam ve hitap ifadeleriyle başlatıp sonlandırınız.*
- *Konuşmanızda arkadaşlarınızın anlamadığı bir şey olursa uygun zamanda soru sormaları için onlara söz hakkı veriniz.*
- *Gelen soruları nezaketle cevaplayınız.*

Yazma Vakti

11. ETKİNLİK

Türk insanının yaşamına dramatik sanatlar, ilk olarak geleneksel Türk tiyatrosu yani Karagöz, meddah ve orta oyunu ile girmiştir. 1860 sonrasında tiyatro, yaklaşık elli yıl sonra da sinema yaşamımıza dâhil olmuştur. Hatta sinema, ülkemizde 1950-1980 yılları arasında yüzlerce filmin çekildiği altın çağını yaşamıştır. 1980 sonrasında televizyonun yaygınlaşmasıyla yeni bir dönem başlamıştır. Televizyon filmleri ve diziler dramatik sanatların yeni yüzleri olarak hayatımızdaki yerini almıştır. Görüldüğü gibi yeni keşifler ve teknolojik gelişmeler zaman içinde sanatı etkilemiş, önemli değişimlerin önünü açmıştır. Acaba gelecekte bizi neler bekliyor olabilir?

A. Teknolojinin gelecekte dramatik sanatlarda ne tür dönüşümler yaşanabileceğine yönelik tahminlerinizi içeren bir yazı yazınız. Metninizin içeriğini oluştururken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Dramatik sanatları etkileyebilecek güncel teknolojileri düşününüz.*
- *Teknoloji sayesinde önümüzdeki yıllarda dramatik sanatlarda ne tür değişimler olacağına yönelik tahminlerde bulununuz.*
- *Tahminlerinizi ve sizi bu tahminlere götüren gerekçeleri, sebep-sonuç ilişkisi kurarak anlatınız.*

B. Yazınız için uygun bir metin yapısı seçip metninizi bu yapıya uygun olarak oluşturunuz.

Değerlendirelim

Yazınızı tema sonunda yer alan “Yazma Becerisi Öz Değerlendirme Formu”nu kullanarak değerlendiriniz.

KİTAP VAKTİ-FİLM VAKTİ

Okulunuzdaki Türkçe öğretmenleri tarafından belirlenen kitap listesinden öğretmeninizle seçeceğiniz iki kitabı dönem sonuna kadar okuyunuz. Bu kitaplardan birini sınıf ortamında öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla çözümleyiniz. Diğer kitaba ilişkin değerlendirmelerinizi yazılı olarak hazırlayınız ve öğretmeninize sununuz.

Eğitim öğretim döneminin başında öğretmeninizle belirlediğiniz kendi seviyenize uygun iki adet dinleme/izleme materyali (film, animasyon, belgesel vb.) seçiniz. Bu materyallerden birini sınıf ortamında izleyip öğretmeninizin rehberliğinde inceleyiniz. Diğer materyali ise aile bireylerinizle izleyiniz ve izlediklerinizi üzerine düşüncelerinizi arkadaşlarınızla sözlü olarak paylaşmak için hazırlık yapınız.

Okuma ve izleme sürecinde dikkat çekici bulduğunuz olayları, kahramanların özelliklerini ve eserlere ilişkin düşüncelerinizi not ediniz. Hazırlayacağınız sözlü ve yazılı çalışmalarda bu notlardan yararlanınız.

Gelecek Derse Hazırlık

"Konuşma Vakti"nde kullanmak üzere aşağıdaki geleneksel Türk çalgılarından ikisini seçiniz ve bu çalgıların kullanıldığı birer eser dinleyiniz. Dinlerken kendinizi nasıl hissettiğinize dair notlar alınız. Ayrıca seçtiğiniz çalgı hakkında kısa bir araştırma yapınız; çalgıların hangi malzemelerden üretildiği, nasıl çalındığı, ne tür müziklerde kullanıldığı hakkında bilgi toplayınız. Ulaştığınız bilgileri notlarınıza ekleyiniz.

bağlama davul kanun kemençe kudüm

ney tef ud zurna

HAZIRLIK VAKTİ

1. Tiyatro dendiğinde aklınıza gelen kavramları aşağıdaki alanlara yazınız.

....

2. Sizce bir oyunun canlandırılması için mutlaka bir metin ve sahne gerekli midir? Oyunlar hangi ortamlarda sahnelenebilir? Sözlü olarak açıklayınız.

- *Aşağıdaki metnin etkinliklerine göz gezdiriniz. Metnin türünü ve etkinlikleri dikkate alarak kullanacağınız okuma stratejisini belirleyiniz.*
- *Metni okurken ihtiyaç duyacağınız yardımcı araç gereçleri (sözlük, defter, çalışma kâğıdı vb.) hazırlayınız.*
- *Anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını defterinize not ediniz. Not ettiğiniz kelime veya kelime gruplarının anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.*

GELENEKSEL TÜRK TİYATROSU

Geleneksel tiyatro başlığı altında genellikle kukla, meddah, Karagöz, orta oyunu ve köy seyirlik oyunu gibi gösteri türleri yer alır. Şarkı, dans ve söz oyunlarına dayanan geleneksel tiyatro yazılı bir metne dayanmaz. Geleneksel tiyatroda güldürü öğesi ön plandadır. Genellikle sahnesiz bir tiyatrodur. Bunlardan seyirlik köy oyunlarının kökeni tarih öncesi bolluk törenlerine ve ilkel inançlara uzanır. Bunlarda Türklerin Orta Asya'dan getirdikleri inançların izleri olduğu gibi, Anadolu'da daha önce yaşamış olan toplulukların kültürlerinin de katkısı vardır. Bu oyunların başlangıçta amaçları zamanla değişmiş olsa bile, Türk köylüsünün bu geleneği sürdürdüğü görülür.

Kukla

Kukla ise Türklerin Anadolu'ya geldiklerinde birlikte getirdikleri bir gösteri sanatıdır. İstanbul'da Osmanlı döneminde el kuklası, ipli kukla, sopalı kukla, araba kuklası, yer kuklası, ayak kuklası, iskemle kuklası gibi değişik türde kukla gösterileri 19. yüzyıla kadar geliştirilerek sürdürülmüştür. Ama kukla sanatı, ondan daha eski bir gösteri olan meddahlık ve İstanbul'a 16. yüzyılda geldiği sanılan Karagöz kadar yaygın olmamıştır.

Meddahlık

Meddahlık, bir konuyu oynayarak anlatma sanatıdır ve İslam ülkelerinde oldukça yaygın bir gelişme alanı bulmuştur. Öbür gösteri türlerinde güldürüye ağırlık verilmesine karşılık meddahlıkta acıklı, duygusal, dinsel ve kahramanlıkla ilgili konulara da rahatlıkla yer verilebiliyordu. Aynı zamanda kıssahan diye anılan meddahlar, sarayda olduğu gibi halk arasında da büyük ilgi görmüş, özellikle kahvehanelerde İstanbullular'ın eğlence gereksinimini yüzyıllar boyunca karşılamıştır.

Karagöz ve Hacivat

Türklerin toplumsal yaşamında önemli bir yeri olan bir başka geleneksel gösteri türü de, bir çeşit gölge oyunu olan Karagöz'dür. Karagöz de meddahlık gibi, bir kişinin yaratıcılığına dayanan bir gösteri türüdür. Hayali ya da hayalbaz denilen karagözcünün bir de yardak adı verilen yardımcısı vardır. Karagöz oyunlarının konuları çoğunlukla gerçek yaşamdan alınmış sahnelerden oluşur: Mahalle yaşayışı, esnaf ve evlenme töreleri, toplumsal ve siyasal taşlamaya elverişli olaylar gibi.

Ortaoyunu

Geleneksel Türk tiyatrosunun birçok bakımdan Karagöz'e benzeyen, ama canlı oyuncularla oynayan bir türü de ortaoyunudur. 16. ve 17. yüzyıllardaki kol oyunu, taklit oyunu, meydan oyunu ve zuhuri gibi oyuncu kollarının gösterilerinden kaynaklanan bu gösteri türü kesin biçimini ve ortaoyunu adını 19. yüzyılda almıştır. Karagöz'de olduğu gibi ortaoyununda da yazılı bir oyun metni yoktur. Ana çizgileri bilinen bir konu ele alınarak, oyuncuların doğaçlama yani tuluat yoluyla geliştirdikleri olaylar dizisi, gene Karagöz'dekine benzer konular ve ondakine benzer oyun kişileriyle sahneye getirilir. Oyun yeri seyircilerin çevrelediği hemen hemen boş bir alandır. Erkek seyirciler ve kadın seyirciler ayrı ayrı yerlerde otururlar. Ortaoyununda Karagöz'ün karşılığı Kavuklu, Hacivat'ın karşılığı ise Pişekar'dır. Öbür oyun kişileri Karagöz'deki kişilerle büyük benzerlik gösteren kalıplaşmış tiplerdir. Ortaoyunu da Karagöz gibi dört bölümden oluşur. Ama burada perde gazeli yerine Pişekâr'ın seyirciyi selamlaması ve zurnacıyla konuşarak oyunu açması, muhavere bölümünde ise Pişekâr ile Kavuklu'nun tanışma konuşmaları (arzbâr) ve Kavuklu'nun sonunda rüya olduğu anlaşılan bir olayı anlatması (terkerleme) gibi özellikler ortaoyununun Karagöz'den ayrıldığı bazı ayrıntılardır.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü

1. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz metinden alınan aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla eşleştirerek ilgili yerlere yazınız.

doğaçlama	**geleneksel**	**hayalbaz**
meddah	**taşlama**	**töre**

Kelime	.....
Anlamı	Karagöz oyununu oynatan kimse; hayalci, hayalî.
Kelime	.....
Anlamı	Yazılı metni olmayan, kararlaştırılmış taslağı, yerine, zamanına göre oyuncular tarafından, sahnede yakıştırılan sözlerle tamamlanan oyun; tuluat.
Kelime	.....
Anlamı	Birisini küçük düşürme, iğneleme, alay etme veya onunla eğlenme amacıyla söz söyleme sanatı; tariz.
Kelime	.....
Anlamı	Geleneğe dayanan, gelenekle ilgili olan; anadan görme, gelenekli, ananevi.
Kelime	.....
Anlamı	Taklitler yaparak, hoş hikâyeler anlatarak halkı eğlendiren sanatçı.

B. Bu kelimelerden hangilerinin metnin anahtar kelimeleri olduğunu belirleyerek aşağıdaki alana yazınız ve bu kelimelerin metinle ilişkisini açıklayınız.

....

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları "Geleneksel Türk Tiyatrosu" metninden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Geleneksel Türk tiyatrosunun belirgin özellikleri nelerdir?
2. Seyirlik köy oyunları nasıl ortaya çıkmıştır?
3. Geleneksel tiyatroda güldürü ögesinin ön planda olması Türk kültürünün hangi özelliğini yansıtmaktadır?
4. Meddahlık, Karagöz ve orta oyunu gibi geleneksel Türk gösteri sanatları, günümüzde hangi sanat dalları veya gösteri türleriyle benzerlik göstermektedir?
5. İnsanlığın geçmişten günümüze tiyatroya ihtiyaç duymasının, tiyatronun dijital çağda bile hâlâ ilgi görmesinin nedeni nedir?

3. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz metinden hareketle "Meddahlık", "Karagöz ve Hacivat" ve "Orta Oyunu"nun temel özelliklerini aşağıda verilen başlıklara uygun olarak belirleyip ilgili alanlara yazınız. Hakkında bilgi verilmeyen bir başlık varsa ilgili kutucuğu boş bırakınız.

	Meddahlık	Karagöz ve Hacivat	Orta Oyunu
Oyuncular	Canlı oyuncu oynar.	Gölge oyunudur, hayalbaz tarafından oynatılır.	
Amaç			
Ele Alınan Konular			
Senaryo			
Tarihi			

B. Bu üç sanatın ortak özelliklerini ve ayrışan yönlerini sınıf arkadaşlarınızla sözlü olarak tartışınız.

4. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz metinde düşünceyi geliştirme yollarının nerelerde kullanıldığını belirleyiniz.

B. Metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yolları ile ilgili aşağıdaki soruların cevaplarını sınıfça tartışınız.

- *Kukla sanatının anlatıldığı bölümde sayısal ifadeler kullanılmamış olsaydı metnin anlatımında ne eksik kalırdı?*
- *Orta oyununun anlatıldığı metnin son bölümünde yazarın diğer bölümlere göre daha fazla karşılaştırmaya yer vermesinin sebebi ne olabilir?*

5. ETKİNLİK

A. Yukarıda verilen afişteki çoklu ortam ögelerini inceleyiniz. Bu ögelerin işlevlerini (eş anlam oluşturma, anlamı destekleme veya tek başına anlam oluşturma) ilgili alanlara yazınız.

Afişin üst kısmındaki logo ve yanındaki yazı: _____

Afişin sağ üst kısmında karekodla verilen içerik: _____

Afişin üst kısmında verilen mısra: _____

Afişin orta kısmındaki görsel ve büyük puntolarla yazılmış isim: _____

Afişin sağ alt tarafındaki sayısal ifade ve altındaki yazı: _____

Afişin en altında yer alan büyük puntolarla yazılmış ifade: _____

B. Belirlediğiniz ögelerin birbiriyle etkileşimini ve ilişkisini belirleyerek sözlü olarak açıklayınız.

Karekodu okutarak "Meşgale, elbette medeniyetimizdir." Süheyl Ünver adlı içeriği izleyiniz.

Dinleme/İzleme

6. ETKİNLİK

A. İzlediğiniz içerikte anlatılanlara göre aşağıdaki bölümleri doldurunuz.

İçerikte tanıtılan kişi: .....
.....
.....

İçeriğin konusu: .....
.....
.....

İçerikte tanıtılan kişinin Türk sanatına katkıları: .....
.....
.....
.....

B. İzlediğiniz içerikten hareketle metnin bölümlerini belirleyiniz ve bu bölümlerde anlatılanları yazınız. Ardından bölümde verilen bilgiler arasında nasıl bir bağ olduğunu belirleyiniz.

Giriş: _____

Gelişme: _____

Sonuç: _____

C. Belirlediğiniz ögelerin birbiriyle etkileşimini ve ilişkisini belirleyerek sözlü olarak açıklayınız.

7. ETKİNLİK

A. Bir sanatçıyı tanıtan bir dinleme/izleme içeriğinde sanatçı ile ilgili hangi konularda bilgi verilmesi gereklidir? Aşağıda verilen konu başlıklarını inceleyiniz. Eklenmesi gereken farklı bir konu başlığı var ise sınıfça tartışıp ekleyiniz.

Konular	Verilebilecek Bilgiler
Kişisel Bilgiler	Doğum yeri ve tarihi, ailesi; yaşadığı yer, dönemi, eğitimi, hocaları veya ustaları, kendi kendini yetiştirme süreci vb.
Sanat Anlayışı veya Tarzı	Yaptığı sanat; benimsediği tarz, üslup, sanat akımı, onu diğer sanatçılardan ayıran yönleri vb.
Önemli Eserleri veya Başarıları	Sanatçıyla özdeşleşmiş eserleri, geniş kitlelerce tanınan eserleri, eserleri ile kazandığı ulusal veya uluslararası ödüller vb.
Alana Katkısı	Ortaya koyduğu eserlerle sanat alanına yaptığı katkılar, sanatçı yaşıyor ise yakın gelecekte ondan beklenenler vb.
.....	.....

B. Etkinliğin "A" bölümündeki konu başlıklarından seçtiklerinizi ölçüt olarak kullanınız. "Meşgale, elbette medeniyetimizdir." Süheyl Ünver adlı içeriği inceleyiniz, seçtiğiniz ölçütlerle ilgili bilgileri aşağıdaki alanlara not alınız.

Ölçütünüz	İçerikte Verilen Bilgiler
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

C. Aldığınız notlardan hareketle izlediğiniz içeriğin Süheyl Ünver ile ilgili yeterli bilgi içerip içermediğini değerlendiriniz. Ulaştığınız sonucu arkadaşlarınızla paylaşınız.

Konuşma Vakti

8. ETKİNLİK

A. "Gelecek Derse Hazırlık" kapsamında seçtiğiniz geleneksel Türk çalgıları hakkında aldığınız notlarınızı gözden geçiriniz. Seçtiğiniz iki çalgının benzer ve farklı yönlerini belirleyerek listeleyiniz. Listelediğiniz benzerlik ve farklılıkları ele alan bir konuşma yapınız.

B. Konuşmanızı yaparken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Konuşmanızın bölünmemesi için nefesinizi ayarlayınız.*
- *Kelimeleri doğru telaffuz ediniz.*
- *Sesinizi arkadaşlarınızın duyabileceği şekilde ayarlayınız, vurgu ve tonlamanıza dikkat ediniz.*

Değerlendirelim

Konuşmanızı tema sonunda yer alan "Konuşma Becerisi Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendiriniz.

İZLE
ÖĞREN
UYGULA

Tartışma Paragrafı Yazma

Bu bölümde tartışma paragrafı yazmayı uygulamalı olarak öğreneceksiniz. Tartışma paragrafı bir düşünce veya yargının doğruluğunu ya da yanlışlığını kanıtlarla ispatlamak için yazılır. Amaç, okuyan kişinin düşüncelerini etkilemek ve onu belirli bir bakış açısına yönlendirmektir.

Tartışma paragrafında yazar; önce mevcut ya da yaygın bir görüşü ortaya koyar, devamında bu görüşün eksik ya da hatalı yanlarını belirtir. Ardından doğru olduğunu düşündüğü görüşü ve bu görüşü destekleyen kanıtları ortaya koyar. Bazen de önce desteklenen görüş, sonra karşı çıkılan görüşe yer verilebilir. Bu paragraflarda örneklendirme, karşılaştırma ve tanık gösterme gibi düşünceyi geliştirme yolları sıkça kullanılır. Çalışmaya başlamadan önce aşağıdaki örneği renklendirmelere dikkat ederek inceleyiniz.

Kimi eleştirmenler hat, ebru, çini ve minyatür gibi geleneksel sanatlarımızın çağdaş sanat akımlarının gerisinde kaldığını; bu nedenle Türk sanatının zamana ayak uyduramadığını iddia etmektedir. Ancak bu görüş, Türk sanatına çok yüzeysel bakıldığını göstermektedir. Öncelikle hat, ebru ve çini gibi sanatların modern binalarda, toplu yaşam alanlarında ve hatta şehirlerin inşasında yapılara ruh katmak için sıklıkla kullanıldığını görebiliyoruz. Ayrıca bu görüş, modern sanat akımlarının birçoğunun geleneksel sanatlardan beslendiğini görmezden gelmektedir. Aksine Türk sanatı; zenginliğini her zaman korumuş, belli bir dönem veya zamana sıkışıp kalmamıştır. Bugün Semerkant'tan İstanbul'a kadar Türk coğrafyasında yükselen mimari yapıların arkasındaki estetik dehası tüm dünyaya ilham olmaktadır. Benzer şekilde Türk müziğinin tınıları ve çalgıları dünyanın farklı ülkelerinde işitilebilmektedir. Ek olarak UNESCO [Yunesco (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)] sadece 2000 yılından bu yana Aşık Veysel'den Yunus Emre'ye Hacı Bektaş Veli'den Mevlana'ya kadar çok sayıda Türk sanatçıyı anma yılı ilan etmiştir. Sonuç olarak Türk sanatı, çağ dışı olmak bir yana, beslendiği Türk-İslam medeniyetinin estetik felsefesiyle hem geçmişi hem geleceği kucaklamaya devam etmektedir.

(a) Tartışma paragrafında yazar, mevcut ya da yaygın bir görüşü ortaya koyar.

(b) Devam eden cümlelerde bu görüşün eksik ya da hatalı yanlarını ortaya koyar. Eksikliklerini göz önüne serer.

(c) Ardından yazar doğru olduğunu düşündüğü görüşü ifade eder.

(ç) Bir sonraki adımda bu görüşün doğruluğunu destekleyen veya kanıtlayan cümlelere yer verir.

(d) Yazar anlatılanları özetleyen bir sonuç cümlesiyle paragrafı tamamlar.

Öğretmeninizi İzliyorsunuz

Öğretmeniniz şimdi size tartışma paragrafı yazmanın aşamalarını uygulamalı olarak gösterecek. "Duyguları ifade etmede düz yazının şiir kadar etkili olmadığı" görüşü ile ilgili bir tartışma paragrafı yazacak. Paragrafı planlarken, taslağını yazarken, yazdığı paragrafı gözden geçirip düzenlerken sesli düşünerek dikkat etmeniz gerekenleri size öğretecek. Öğretmeninizi izlerken aşağıdaki noktalara odaklanınız.

- *Öğretmeniniz geçersiz olan görüşün eksik ya da zayıf yönlerini nasıl ortaya koydu? Bu zayıf yönlere yönelik sunduğu gerekçelerin mantıklı olduğuna nasıl karar verdi?*
- *Benzer şekilde doğru olduğunu düşündüğü görüşü nasıl savundu ve bu görüşün doğruluğunu kanıtlamak için ne tür bilgilere yer verdi?*
- *Paragrafında örneklendirme, karşılaştırma, tanık gösterme veya diğer düşünceyi geliştirme yollarından hangilerini, nasıl kullandı?*

Büyük Grupla Uyguluyorsunuz

Oturma düzeninize uygun olarak 4-6 kişilik gruplar oluşturunuz. Öğretmeninizin rehberliğinde "Bir sanat alanında büyük eserler vermek için uzun yıllar o sanatla ilgilenmek gereklidir." görüşü ile bu görüşün aksini tartışan paragraf planlayıp taslağınızı yazınız. Siz bu görüşü ya da aksini doğru kabul edip savunabilirsiniz. Paragrafınızı yazdıktan sonra grup olarak metninizi gözden geçirip düzenleyiniz ve diğer gruplarla paylaşınız. Çalışmanızı yaparken aşağıdaki yönergelere dikkat ediniz.

- *Öğretmeniniz, kendi uygulamasındaki sıraya uygun olarak adım adım ne yapacağınızı söyleyecek. Onun yönergelerini takip ederek uygulamanızı yapınız.*
- *Grup olarak çalışırken önce birlikte düşünüp tartışınız sonra ortak bir karara varınız. Kararınızı grubunuzun çalışma kâğıdına aktarınız.*
- *İhtiyaç duyarsanız öğretmeninizden yardım isteyiniz.*

Plan

Doğruluğu savunulan görüş: _____

Destek veya kanıt: _____

Karşı çıkılan görüş: _____

Eksiklik veya hatalı yön: _____

Taslak Metin

Küçük Grupla Uyguluyorsunuz

Şimdi oturma düzeninize uygun olarak daha küçük 2-3 kişilik gruplar oluşturunuz. “Yakın zamanda yapay zekâ ile üretilen müziğin sanatçıların ürettiği müziğin yerini alacağı” görüşü ile bu görüşün aksini tartışan paragraf planlayıp taslağınızı yazınız. Siz bu görüşü ya da aksini doğru kabul edip savunabilirsiniz. Paragrafınızı yazdıktan sonra grup olarak metninizi gözden geçirip düzenleyiniz ve diğer gruplarla paylaşınız. Çalışmanızı yaparken aşağıdaki yönergelere dikkat ediniz.

- *Önceki uygulamalardaki sırayı takip ederek (planlama, taslak yazma, gözden geçirme, paylaşma) paragrafınızı yazınız.*
- *Öğretmeniniz gerek görmedikçe çalışmanıza müdahale etmeyecek ama ihtiyaç duyarsanız öğretmeninizden yardım isteyiniz.*
- *Grup arkadaşlarınızla oluşturduğunuz taslağa uygun olarak metninizi yazınız.*

Plan

Doğruluğu savunulan görüş:

Destek veya kanıt:

Karşı çıkılan görüş:

Eksik veya hatalı yön:

Taslak Metin

Sıra Sizde

Artık tartışma paragrafı yazmayı öğrendiniz. “Yazma Vakti” etkinliğinde verilen yönergelere uygun olarak tartışma paragrafı yazınız.

Yazma Vakti

9. ETKİNLİK

A. "Her insan sanatçı olabilir, herkes bir sanatta başarılı olabilir." görüşü ile bu görüşün aksini tartışan paragraf planlayıp taslağınızı yazınız. Siz bu görüşü ya da aksini doğru kabul edip savunabilirsiniz.

B. Yazınızı oluştururken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Paragrafınızın konusuna uygun düşünceyi geliştirme yollarını belirleyiniz.*
- *Belirlediğiniz düşünceyi geliştirme yollarını tartışmanızı güçlendirecek şekilde kullanınız.*

Plan

Doğruluğu savunulan görüş: _____

Destek veya kanıt: _____

Karşı çıkılan görüş: _____

Eksik veya hatalı yön: _____

Taslak Metin

C. Taslak metninizi düzenleyip paylaşınız. Paylaşma sırasında aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Metin alanının uygun bir yerine içeriğinize uygun çizim, sembol veya görseller ekleyerek yazınızı destekleyiniz.*
- *Kullandığınız görsellerin yazınızla anlamlı bir bütün oluşturmasına dikkat ediniz.*
- *Uygun olması hâlinde yazınızı sınıf panosu veya okulunuzun web sayfasında da paylaşabilirsiniz. Eğer bu alanlarda paylaşacak olursanız görsellerinizi de buna uygun olarak seçip düzenleyiniz.*

Gelecek Derse Hazırlık

Bir sonraki "Konuşma Vakti" etkinliğinde tanıtmak üzere yakın çevrenizde yaşatılan geleneksel bir sanat belirleyiniz. Örneğin halı/kilim dokuma, çömlekçilik, bakırcılık, ebru, hat, ahşap oymacılığı, telkâri, dantel/iğne oyası gibi sanatlardan birini seçebilirsiniz. Bu sanatı yapan bir yetişkinle görüşüp sanatın nasıl yapıldığı hakkında bilgi edininiz. Ayrıca seçtiğiniz sanatla ilgili kısa bir araştırma yapınız. Aşağıdaki yönergelere göre konuşmanızın hazırlığını yapınız.

- *Ulaştığınız bilgilere ek olarak görseller de toplayınız.*
- *Konuşmanızın içeriğini açıklayıcı metin yapısına uygun olarak planlayınız, konuşmanızda nelerden bahsedeceğinizi belirleyiniz. Bu süreçte daha önce izlediğiniz "Türk El Sanatları-Çini Sanatı" adlı ilgili içerikten ve bu içeriğin etkinliklerinden faydalanabilirsiniz.*
- *Planınız doğrultusunda konuşma metninizin taslağını oluşturunuz.*
- *Arkadaşlarınızdan gelebilecek olası soruları ve arkadaşlarınıza vereceğiniz cevapları düşününüz.*
- *Konuşmanızın başarılı olması için dikkat etmeniz gerekenleri belirleyiniz.*
- *Konuşmanızın provasını yapınız.*

HAZIRLIK VAKTİ

1. Türk süsleme sanatlarından hangilerini biliyorsunuz? Arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Su üzerine resim yapılabilir mi? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

- *Karekodu okutarak "Ebru: Türk Kağıt Süsleme Sanatı" adlı içeriği izleyiniz.*
- *İçeriği izlerken arkadaşlarınızın dikkatini dağıtıcı hareketlerden kaçınınız.*
- *İçeriği izlerken ebru sanatı hakkında verilen önemli bilgileri not ediniz.*
- *Not alırken ihtiyaç duyacağınız araç gereçleri izlemeye başlamadan önce hazır ediniz.*

Dinleme/İzleme

EBRU: TÜRK KAĞIT SÜSLEME SANATI

1. ETKİNLİK

A. Aşağıda izlediğiniz içerikten alınan bazı kelime veya kelime gruplarına yer verilmiştir. Bu kelime veya kelime gruplarının önce bağlamdaki anlamını belirleyiniz, sonra sözlükteki anlamlarını inceleyiniz. Sözlükte bulamadığınız kelimeleri diğer güvenilir kaynaklardan araştırınız.

ahenk | sükûnet | tezhip | esrarengiz | minyatür | form | silsile | giz | hatip | öd kesesi | destiseng taşı | matbu | tekne | nakşetmek | bülbülyuvası | kitre

B. Bu kelime veya kelime gruplarından günlük yaşamda kullandıklarınız ile doğrudan ebru sanatıyla ilgili olanları belirleyiniz ve aşağıda verilen alana yazınız.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları izlediğiniz "Ebru: Türk Kağıt Süsleme Sanatı" adlı içerikten hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Osmanlı Dönemi'nde İstanbul'daki ebru sanatçıları teknelerini neden kapatmak zorunda kalmışlardır?
2. Ebru sanatının İstanbul'da yeniden canlanmasını sağlayan gelişme nedir?
3. Ebru sanatının yapım aşamalarını kısaca açıklayınız.
4. Ebru sanatının çeşitleri nelerdir?
5. Ebru sanatı sizce günümüzde hangi alanlarda kullanılabilir ve nasıl yaygınlaştırılabilir?

3. ETKİNLİK

İzlerken aldığınız notları kullanarak içerikte verilen bilgileri sınıflandırınız. Bunun için aşağıdaki adımları uygulayınız.

- *Sınıflandırmayı hangi ölçüte göre yapacağınızı seçiniz. Bilgileri; ebru sanatının hangi yönüyle ilgili olduğuna, öznel veya nesnel olma durumuna veya sizin belirleyeceğiniz bir ölçüte göre sınıflandırabilirsiniz.*
- *Ölçüte göre bilgileri gruplandırınız.*
- *Oluşturduğunuz grupları adlandırınız.*

4. ETKİNLİK

İzlediğiniz içerikten alınan Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Bu cümleleri güzel kılan nedir? Sınıfça tartışarak belirleyiniz.

- Su, ustasının elinde önce durulur; sonra dağılır, dalgalanır, rengine kavuşur. Üzerine düşen her damlada başka bir gizi saklar içine. Fırçanın her dokunuşunda, her taranışında ince ince titrer; gözü kâğıdını bekler…
- Asırlar önce renkler kâğıdın ardına düşmüş, birlikte İpek Yolu'ndan geçip Anadolu'ya ebri ismiyle gelmiş.
- Elindeki tarağı, bizi, boyalarını inceltmek için kullandığı neftiyle bir görsel zarafeti, çıplak gözün göremeyeceği içsel bir hazzın resmini nakşediyor kâğıda. (…) Yıllarını renklerin sudaki sihirli dansını izleyerek geçiriyor.

Değerlendirelim

Dinlemenizi/izlemenizi tema sonundaki "Dinleme/İzleme Becerisi Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendiriniz.

5. ETKİNLİK

A. "Annelerimizin Sandığında Başlayan Hikâye, İğne Oyası" adlı metindeki renkli cümleleri tekrar okuyunuz.

Annelerimizin Sandığında Başlayan Hikâye, İğne Oyası

Oya; iğne, mekik, firkete ve tığ gibi araçlarla başta ipek olmak üzere, pamuk ve sentetik iplikler ve pul, boncuk gibi malzemelerle örgü tekniği kullanılarak yapılan bir el sanatımızdır. Oyanın temeli ipekböcekçiliğine dayanmaktadır. Başka dillerde karşılığı olmayan "oya" sözcüğünün, Anadolu kadınına has olduğu ve bu sanatın esas olarak Türk kültür tarihi içinde yer aldığı, sonrasında aynı teknikle "dantel" adı altında başka coğrafyalarda görüldüğü bilinmektedir. İğne ile yapılan örgülerinse 12. yüzyılda Anadolu'dan Yunanistan'a oradan da İtalya yoluyla Avrupa'ya geçtiği kaydedilmiştir.

İğne oyasının ortaya çıkıp gelişmesinde en büyük etken, Anadolu'nun İpek Yolu üzerinde olması ve ipek üretimi yapılıyor olmasıdır. Zengin bir çeşitliliğe ve köklü bir geçmişe sahip olan oyalar, Anadolu gelini için söyleyemediklerinin bir ifadesi ve dışa vurumudur.

Çeyiz geleneğimizin en önemli parçalarından biri olan bu benzersiz sanat: gerek motifleri gerekse teknik özellikleri bakımından Türk kadınının üstün zekasını, üretici yanını, taşıdığı ruhu ve ince zevkini yansıtması yönüyle süsleme sanatlarımız içerisinde başlı başına bir kaynak teşkil eder. Yapılış tekniğine göre iğne, tığ, mekik, firkete olarak isimlendirilen oyalar içinde en bilineni iğne oyaları olup kullanılan gerece göre de koza, mum, yün, boncuk ve pul oyaları olarak ayrılırlar. Anadolu kültürü içerisinde geçmişten günümüze dek tülbent kenarları, baş örtüleri, bebek yüz örtüsü, bohça kenarı, çay tepsi örtüsü, masa örtüsü, fiskos, portmanto örtüsü, fular, gecelik yakası, havlu kenarları, kına eldiveni, mutfak takımı, oturma odası, perde, salon takımı, sehpa örtüsü, vitrin takımı, yaka çiçeği, yatak örtüsünün etek kenarı ve yazmalarda kullanılagelen oyalar ve özellikle iğne oyası, geçmişte yapılma oranına göre azalsa da günümüzde halen kültürümüzü yansıtan bir sanat etkinliği olarak onu tazeleyen eller tarafından icra edilmekte ve kullanımı devam etmektedir.

Anadolu'nun hemen her köşesinde bir çeyiz sandığında yahut bir gelinin başında yerini alan iğne oyaları, Ankara'nın Nallıhan ilçesiyle adeta özdeşleşmiş olup bu işi sanat olarak yapan ellerde hem öğretilen hem de yaşatılarak geçmişimizle köprü kuran bir kültür taşıyıcısıdır.

(…)

Türk Tarım Orman dergisinden alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

B. "Anadolu'da Kilim Demek" adlı metnin yazarı Mehmet ÖNDER'in aynı konuyu nasıl ele aldığını hatırlayınız.

C. Renkli cümlelerde verilmek istenen mesajı Mehmet ÖNDER'in bakış açısıyla ele alıp tek bir cümle hâlinde aşağıdaki alana yazınız.

☐ Metnin sonuç bölümü iyi yapılandırılmıştır. Çünkü _____

_____

_____

_____

_____

☐ Metnin sonuç bölümü iyi yapılandırılmamıştır. Sonuç bölümünün tahtaya yazılan özellikleri taşıyabilmesi için şu şekilde değiştirilmesi gerekmektedir:

_____

_____

_____

_____

6. ETKİNLİK

A. "Annelerimizin Sandığında Başlayan Hikâye, İğne Oyası" adlı metni yorumlamak üzere inceleyiniz.

B. Metinde sözü edilenleri "yabancı bir turist, çeyizi için oya yapan bir genç kız" bakış açılarından birini seçerek ya da siz bir bakış açısı belirleyerek dönüştürünüz.

C. Metinde verilen bilgileri bakış açınıza uygun şekilde yeniden anlatınız.

Konuşma Vakti

7. ETKİNLİK

A. "Gelecek Derse Hazırlık" çalışmanız doğrultusunda seçtiğiniz geleneksel sanatı tanıtan bir konuşma yapınız.

B. Konuşmanızı yaparken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Konuşmanıza başlarken, konuşmanızı sürdürürken ve sonlandırırken uygun selam ve hitap ifadelerini kullanınız.*
- *Arkadaşlarınıza anlayamadıkları noktalarla ilgili soru sormaları için uygun zamanda söz veriniz.*
- *Arkadaşlarınızın sorularını nezaket kurallarına dikkat ederek cevaplayınız.*

C. Konuşmanızı başarılı bir şekilde tamamlayıp tamamlamadığınızı değerlendiriniz.

Erişelim

Karekodu okutarak "Türk Sanatı" etkinliğini yapınız.

EBA

Etkileşimli İçerik

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde yay ayraçla gösterilen bölümlere uygun noktalama işaretlerini (ünlem, kısa çizgi, noktalı virgül, tırnak işareti, yay ayraç, köşeli ayraç) getiriniz. Daha sonra ilgili işaretin cümlede hangi işlevde kullanılmış olabileceğine dair fikirlerinizi sınıfta tartışınız.

Müzede minyatürler, çiniler ve hat eserleri bulunuyordu ( ) ziyaretçiler özellikle hat sanatına ilgi gösteriyordu.

Sanat tarihimizi anlamamız için çok önemli olan bu eserde, özellikle 16 ( )17. asırdaki Türk müziği çok ilgi çekici biçimde anlatılmış.

Ressam, yeni eserine ( ) Sessiz Renkler ( ) adını verdi.

Konserde kullanılan çalgılar arasında ney, ud ve kanun ( ) Türk musikisinin önemli çalgıları ( ) bulunuyordu.

"Sakarya Türküsü" ( ) Necip Fazıl Kısakürek (1904-1983) ( ) Türk şiirinin en güzel örneklerinden biridir.

9. ETKİNLİK

A. Aşağıdaki cümleleri renkli yazılmış dil yapılarına ve söz varlığı unsurlarına dikkat ederek okuyunuz. Bunların kullanıldıkları cümlenin anlamına nasıl katkıda bulunduğunu arkadaşlarınızla tartışınız.

Yazdığı tiyatro oyunu hiç sahnelenemedi oysaki ödül alabilirdi.

Tiyatroya seninle gelirim yalnız diğer seansa yetişebilirim.

Ada, günlerdir provalara katılamıyordu meğerse hastaymış.

Sergi salonunda çıkan tartışmaya karşın nezaketini asla kaybetmedi.

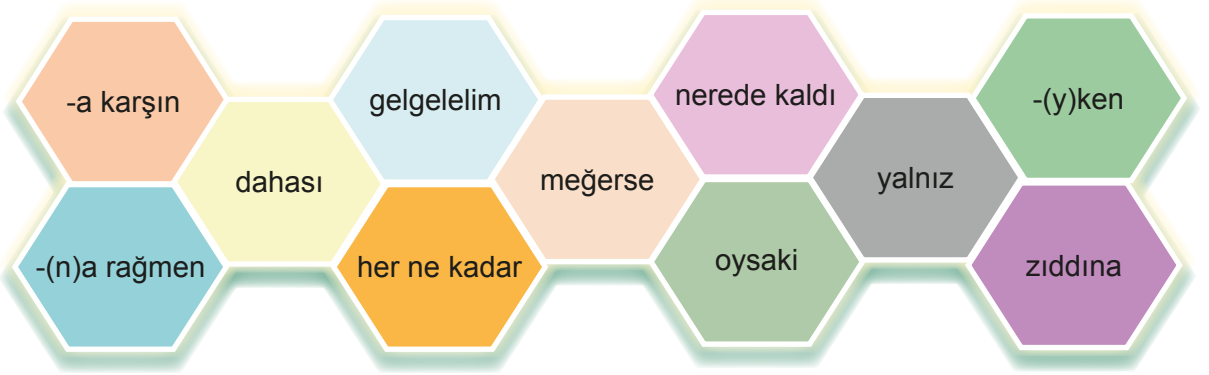
Bu hafta prova yapmalarına rağmen ikinci sahneye geçemediler.

Gelgelelim bu deseni herkes beğenmeyebilir.

İpek, ablasının zıddına kendi bildiğini okuyan bir çocuktu.

Geleneksel el sanatlarına verilen emek ne kadar büyük olsa da beklenen değeri görmüyor.

B. Aşağıda bazı dil yapıları ve söz varlığı unsurları verilmiştir. Verilen cümlelerde bu ifadeleri anlamına uygun olarak boşluklara yazınız.

Ebru sanatı eski bir sanat olmasına ..... hâlâ rağbet görüyor.

Sanat projesini bitirdik ..... sonraki aşamada ne yapacağımıza karar veremedik.

Resimleri beğenilmesine ..... sergiye katılamadı.

Bu biletleri sana vereyim ..... ben gelemeyeceğim.

Sessizce kilim dokuyordu ..... onunla dertleşiyormuş.

Bazı mimari eserler ..... başarılı olsa da kalıcılık konusunda Mimar Sinan'ın eserlerini geçemedi.

..... bu eserler tüm dünyada çok değerli.

Erişelim

Karekodu okutarak "Zıtlık İşlevli Söz Varlıkları" etkinliğini yapınız.

Etkileşimli İçerik

Yazma Vakti

10. ETKİNLİK

A. Kendinizi Türk sanatında tanınan bir sanatçı olarak düşününüz. Sanatçı olarak geçirdiğiniz bir gün içinde yaşadığınız bir olayı anlatan hikâye yazınız. Yazınızın içeriğini oluştururken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Gün içinde sanatınızla meşgulken yaşanan bir olayı serim, düğüm, çözüm bölümlerini içerecek şekilde anlatınız.*
- *Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurarak tutarlılığı sağlayınız.*
- *Anlatımınızı zenginleştirmek için gözlemlerinizden ve hayal gücünüzden yararlanınız.*
- *Uygun yerlerde özgün diyaloglara yer veriniz.*

B. Yazınızın genelinde açık ve anlaşılır bir dil kullanınız. Anlatımınızın etkileyici olması için söz sanatlarına ve mecazlı ifadelere de yer vermeye çalışınız.

Gelecek Derse Hazırlık

Bir sonraki "Yazma Vakti" etkinliğinde kullanmak üzere minyatür yapımı ile ilgili beğendiniz bir belgesel, kısa film veya çizgi film seçip izleyiniz. Seçeceğiniz belgesel, kısa film veya çizgi filmin minyatür yapımıyla ilgili bilgileri ve örnekleri içermesine dikkat ediniz. Eğer ihtiyaç duyarsanız seçiminizde değişiklik yapabilirsiniz.
Seçtiğiniz içeriği izlerken minyatürün nasıl yapıldığı ve minyatür sanatı hakkında önemli bilgileri not alınız.

HAZIRLIK VAKTİ

1. Yakın çevrenizde hangi (köprü, cami, kapalı çarşı vb.) tarihî yapılar bulunuyor? Bunlarla modern yapıların görünüşü arasında ne gibi farklılıklar gözlemliyorsunuz? Anlatınız.
2. Mimar Sinan'ın eserlerinden hangilerini biliyorsunuz? Bu eserlerden gördükleriniz varsa izlenimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

- *Şiiri, şairin duygularını yansıtacak şekilde vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuyunuz.*

SÜLEYMANİYE

Bir ihtişam olup açılan kubben,
Durur asırların omuzlarında:
Kaçıncı nesildir aptes alanlar,
Şadırvanlarında, havuzlarında?

Fetih beldesinin hür çocukları
Büyür beslenerek ezanlarınla...
Beraber yaşarlar iki dünyada
Süleyman'larınla, Sinan'larınla

Ve derler. "Gözümüz sende açıldı:
Kundağımız sensin, beşiğimiz sen...
Küçükken önünde oynadığımız,
Büyüyünce gönül verdiğimiz sen!"

Küme küme, tüy tüy ve kanad kanad
Güvercinlerinde ruhlardır uçan;
Yine cemaatin arasındadır.
Temelini atan, kapını açan.

(...)

Menekşeler açar kurşunlarında
Ve mermerlerinde kar çiçekleri...
Çinilerin orda lâle-sümbüldür,
Halıların burda nar çiçekleri.

Seni oya oya işlemek için
Çizgileri, noktaları tartarak-
Yıllarca çalışmış yüzlerce kişi,
Göz nuruna iman gücü katarak.

(...)

Kıtadan kıtaya göçen bulutlar,
Minarelerini öper de geçer!
Mübarek geceler, yıldızlarını
Mübarek başına serper de geçer!

Yürekler doldurup taşırır sevgin...
Gelen, geçen hayran... yalnız biz değil...
Minarelerini seyre dalanlar,
Derler: "Gök kubbe de direksiz değil!"

(...)

Ârif Nihat ASYA
(Der. Saadettin YILDIZ)
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz şiirden alınan bazı kelime veya kelime grupları aşağıda verilmiştir. Bu kelimelerin şiirde hangi anlamda kullanıldığını belirleyiniz. Ardından bunları verilen sözlük anlamları ile eşleştiriniz.

belde	Bir şeyin yaşandığı veya yaşatıldığı yer.
gök kubbe	Genellikle cami avlularında bulunan, çevresindeki musluklardan ve ortasındaki fıskiyeden su akan, üzeri kubbeli veya açık havuz.
göz nuru	Yeryüzü üzerine mavi bir kubbe gibi kapanan boşluk.
ihtişam	İyi bir iş ortaya çıkarmak için verilen emek.
mübarek	Güçlü bir dinî saygı uyandıran veya uyandırması gereken; mukaddes, kutsi.
şadırvan	Göz alıcı ve gösterişli olma durumu; alayiş, azamet, debdebe, görkem, tantana, haşmet, şatafat, şaşaa.
	Bir araya gelmiş, toplanmış insanlar.

B. Verilen kelimelerden birini seçip size çağrıştırdığı kavramları aşağıdaki alana yazınız.

....

....

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları “Süleymaniye” şiirinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Süleymaniye Camii’nin çocukların hayatındaki yeri nedir? Açıklayınız.
2. Okuduğunuz şiirde Süleymaniye’nin hangi özelliklerinden bahsedilmiştir? Açıklayınız.
3. Okuduğunuz şiirde Süleymaniye Camii’nin geçmişten günümüze tarihî değerini kaybetmeden ulaştığını gösteren dizeler hangileridir?
4. Süleymaniye Camii’nin milletimiz için önemi şiirin hangi dörtlüğünde ve nasıl anlatılmaktadır?

3. ETKİNLİK

Okuduğunuz şiirin bir dörtlüğünden alınan dizeleri inceleyiniz. Süleymaniye Camii’nin fiziksel görünümü hakkında ne tür ipuçlarına yer verildiğini belirleyiniz. Verilen ipuçları ile bilgi ve deneyiminizi birleştirerek her mısranın karşısına yazarın ne anlatmaya çalıştığını örnekteki gibi yazınız.

Menekşeler açar kurşunlarında _____

Ve mermerlerinde kar çiçekleri… _____

Çinilerin orda lâle-sümbüldür, _____

Halıların burda nar çiçekleri. Halılarında nar çiçeği desenleri kullanılmıştır.

4. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz şiirin ana duygusunu destekleyen üç duygusal unsur aşağıda verilmiştir. Bunların şiirin hangi bölümlerinde yer aldığını sınıfça tartışınız.

- *Şairin; devlet büyükleri, mimar ve zanaatkârlar dâhil ecdadımıza duyduğu minnet*
- *Şairin Süleymaniye Camii'nin manevi iklimine duyduğu hürmet*
- *Şairin Süleymaniye Camii'ndeki sanatsal yapıların inceliğine duyduğu hayranlık*

B. Etkinliğin "A" bölümündeki tartışmalarınızdan yola çıkarak şiirin ana duygusunu aşağıya yazınız.

5. ETKİNLİK

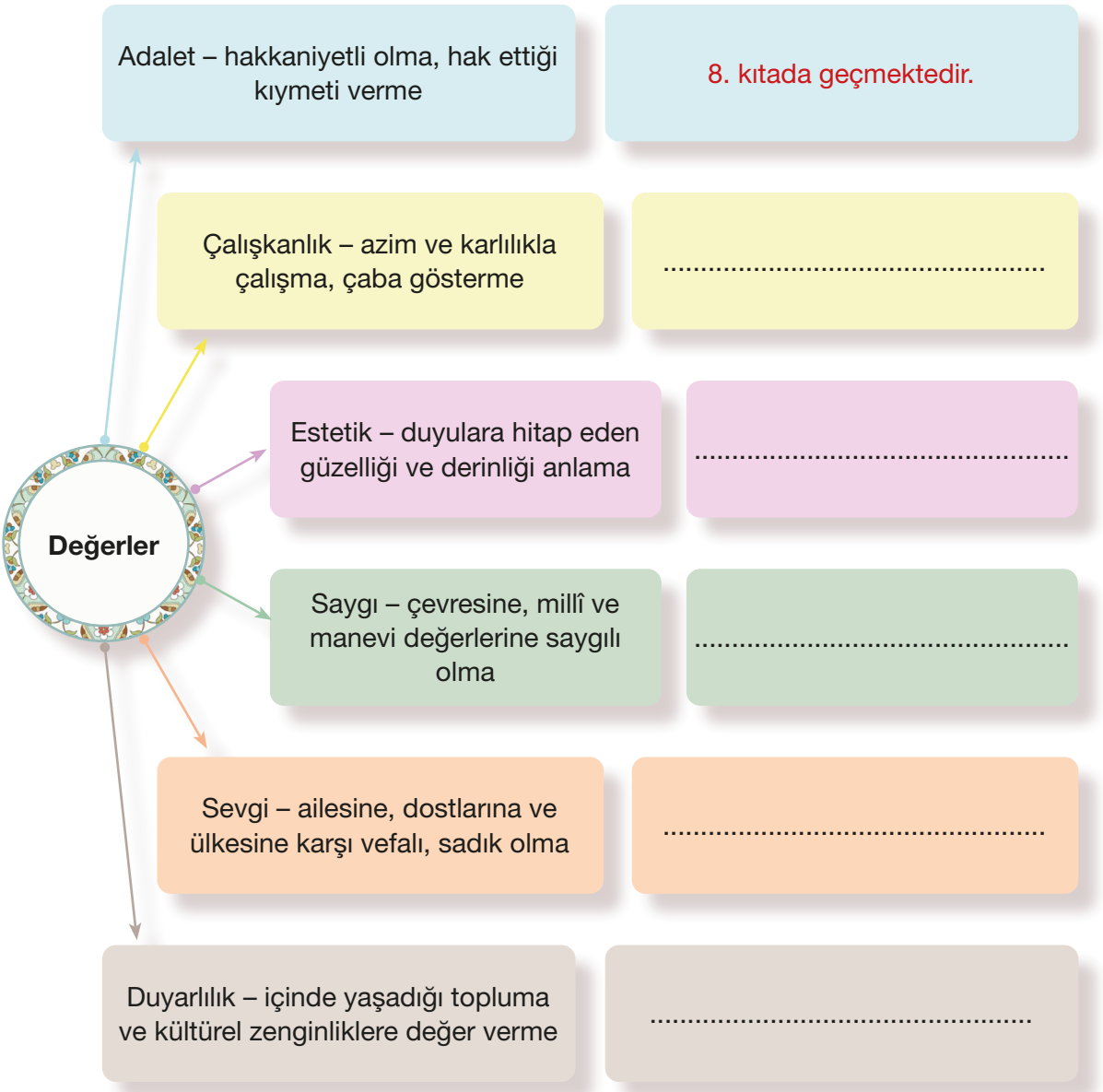
A. Okuduğunuz şiirden alınan aşağıdaki dörtlükte kullanılan söz sanatını belirleyiniz. Ardından herhangi bir söz sanatı kullanmadan şairin anlatmak istediğini aktaran bir dörtlük de siz yazınız.

Şiirden alınan dörtlük	Sizin yazdığınız dörtlük
Kıtadan kıtaya göçen bulutlar, Minarelerini öper de geçer! Mübarek geceler, yıldızlarını Mübarek başına serper de geçer!	

B. Yazdığınız dörtlüğü arkadaşlarınızla paylaşınız. Şairin ve sizin yazdığınız dörtlükler arasındaki farklılıkları arkadaşlarınızla tartışınız.

6. ETKİNLİK

Aşağıda insan olarak sergilememiz gereken değerlerden bazılarına yer verilmiştir. Okuduğunuz şiirde bu değerlerin şiirin hangi bölümünde geçtiğini arkadaşlarınızla fikir alışverişi yaparak belirleyiniz. Ulaştığınız sonucu örnekteki gibi karşısındaki kutucuğa yazınız.

Değerlendirelim

Okumanızı tema sonunda yer alan "Okuma Becerisi Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendiriniz.

İZLE
ÖĞREN
UYGULA

Metin Yapılarının Analizi ve Bilgileri Organize Etme Stratejisi (Problem-Çözüm Metin Yapısı)

Bugüne kadar beş metin yapısı öğrenmiştiniz. Bu dersinizde de yaygın kullanılan metin yapılarından sonuncusu olan problem-çözüm metin yapısını öğreneceksiniz. Problem-çözüm metin yapısında önce bir veya birkaç paragrafta belirli bir sorun (problem) ve sebepleri ortaya konur. Ardından bu sorunu çözmek için kullanılan veya kullanılabilecek çözüm yolları hakkında paragraflar hâlinde bilgiler verilir.

Bir sorun, onun sebepleri ve çözüm yolları arasındaki mantık bağının belirlenmesi bu yapıyı tanımanın en kolay yoludur. Bu bağı belirlemede ipucu niteliğindeki ifadeler bize yardımcı olur.

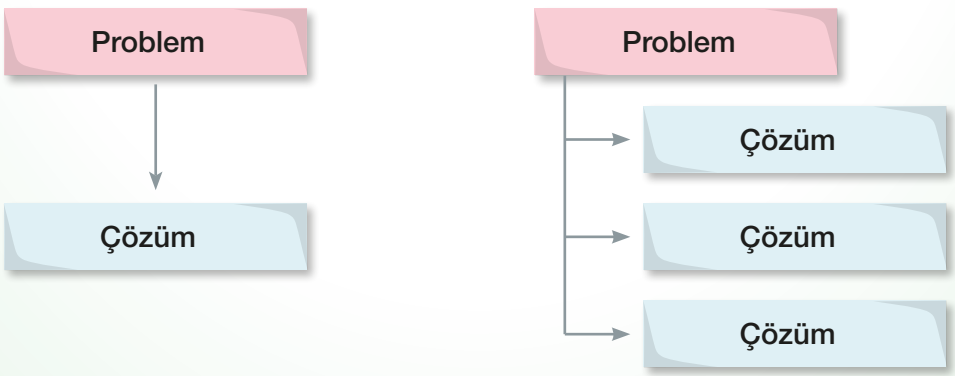
Sorunu ortaya koyan **ifadeler:** sorun, mesele, zorluk, engel, güçlük, ikilem, maalesef vb.

Çözümü ortaya koyan **ifadeler:** çözüm, olası bir çözüm, cevap, sonuç, çare, öneri, düzeltme vb.

Metin yapısı, bir metindeki bilgilerin nasıl sıralandığını ve düzenlendiğini gösterir. Metin yapılarını bilmek metinlerdeki önemli bilgileri kolaylıkla bulmanızı sağlar. Ayrıca bir metin yazmanız gerektiğinde metni daha kolay planlayıp yazmanızı mümkün kılar. Bu yıl da iki metin yapısını öğreneceksiniz. Bunlardan ilki sebep-sonuç metin yapısı.

Bu tür metinlerde ulaştığınız bilgileri görsel olarak organize etmeniz size kolaylık sağlayacaktır. Aşağıdaki gibi bir grafik düzenleyici işinizi kolaylaştıracaktır.

Problem-çözüm metin yapısına sahip metinlerde genellikle "çünkü, bu nedenle, bu sorunun çözümü için, bundan dolayı, çözüm olarak" gibi ifadeler kullanılır. Bu tür ifadeler, metinde anlatılan sorunun nedenlerini ve bu soruna getirilen çözüm önerilerini daha açık hâle getirir. Okur bu ipuçlarını takip ederek metnin hangi bölümünde problemin anlatıldığını, hangi bölümünde ise çözüm önerilerinin sunulduğunu kolaylıkla ayırt edebilir.

Öğretmeninizi İzliyorsunuz

Öğretmeniniz "Geleneksel Müziğimiz Susma Noktasında!" adlı metni okurken önemli bilgilerin problem-çözüm metin yapısına göre nasıl verildiğini belirleyecek ve bu bilgileri tahtaya çizeceği grafik düzenleyiciye not edecektir. Bu sırada sesli düşünerek nelere dikkat ettiğini gösterecek. Öğretmeninizi dikkatli bir şekilde takip ederken aşağıdaki noktalara odaklanınız.

- *Öğretmeniniz problemi ve bu problemin çözümüne yönelik bilgileri belirlerken nasıl bir yol izledi, ipucu niteliğindeki kelimelerden nasıl yararlandı?*
- *Bilgileri grafik organize ediciye not ederken nelere dikkat etti?*

Geleneksel Müziğimiz Susma Noktasında!

Kulaklıklarınızı takıp müzik dinlediğiniz bir anı düşünün. Dinleme listenizde neler var? Büyük olasılıkla ağırlık pop müziğinde. Belki son dönemlerde popüler olan birkaç rap parçası, belki de yabancı şarkılar... Peki bu listenin neresinde bir bağlama ezgisi ya da dilden dile aktarılan bir türkü yer alıyor? Muhtemelen hiçbir yerinde.

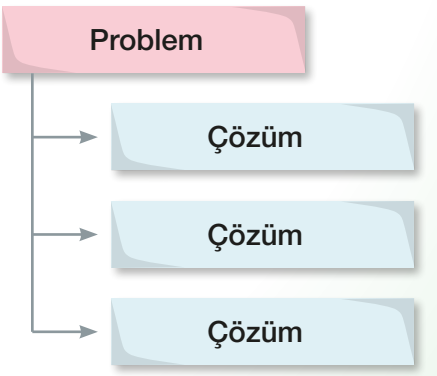
Oysa türküler, asırlar boyunca milletimizin zevkiyle şekillenmiş, bize özgü müziğimizin en önemli unsurlarındandır. Üstelik bir türkü yalnızca melodi ile sözlerin birleşiminden ibaret değildir; bir annenin beşik başında geçirdiği geceleri, bir yiğidin dağlardaki özlemini, bir çiftçinin toprağa duyduğu sevgiyi anlatır. Bu yüzden unuttuğumuz her türkü, toplum hafızamızdan silinen bir sayfa demektir.

Peki, giderek artan bu sessizliği önlemek için neler yapılabilir?

Öncelikle geleneksel tınılarımız modern eserlerle buluşturulmalıdır. Sanatçılar, geleneksel ezgileri modern düzenlemelerle harmanlayan eserler üretebilir. Örneğin bir rap şarkısının altyapısında bağlama, bir pop şarkısının girişinde ise kemençe kullanılabilir. Böylece gençler, sevdikleri müzikler aracılığıyla geleneksel müziğe ilgi duymaya başlayabilir.

Bir diğer önemli adım ise okullarda halk müziğine ve geleneksel çalgılara daha fazla yer verilmesidir. Öğrencilere bağlama ya da ney gibi çalgıları tanıma ve deneme fırsatı sunulması, bu çalgılarla duygusal bir bağ kurmalarını sağlayabilir. Ayrıca türkülerin ardındaki gerçek hayat hikâyelerinin anlatılması, gençlerin bu eserleri daha iyi anlamalarına ve benimsemelerine katkı sağlayacaktır. Çünkü bir türkü, yalnızca melodisiyle değil; taşıdığı hikâyeyle de sevilir.

Sonuç olarak halk müziğimiz, gençler arasında adeta bir fetret devri yaşamaktadır. Ancak modern eserlerle geleneksel müziği buluşturmak, okullarda geleneksel çalgılara daha fazla yer vermek ve türkülerin hikâyelerini gençlerle paylaşmak bu sessizliği sona erdirebilir. Unutmayalım ki bir milletin müziği, o milletin ruhudur. Bağlamanın teli koparsa, neyin nefesi kesilirse, türkünün sözü unutulursa kaybolan yalnızca birkaç ezgi değil; bizi biz yapan ruhun ta kendisi olacaktır.

Büyük Grupla Uyguluyorsunuz

Bu aşamada oturma düzeninize uygun şekilde 4-6 kişilik gruplar oluşturunuz. Öğretmeninizin rehberliğinde "Büyük Deha Koca Sinan" adlı metni grup olarak okuyunuz. Okuduğunuz metni stratejiyi kullanarak problem-çözüm metin yapısına göre inceleyiniz. Bu aşamada aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

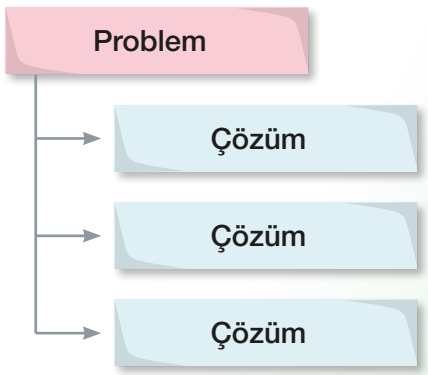
- *Öğretmeniniz kendi uygulamasındaki sıraya uygun olarak size ne yapacağınızı söyleyecek, onun yönlendirmelerini takip ediniz.*
- *Grup olarak çalışırken önce birlikte düşünüp tartışınız, ortak bir karara varınız; sonra kararınızı çalışma kâğıdına yazınız.*
- *İhtiyaç duyarsanız öğretmeninizden yardım isteyiniz.*
- *Öğretmeniniz siz çalışırken bir eksiklik fark ederse onun uyarılarını dikkate alınız.*

Büyük Deha Koca Sinan

Asırlar evvel, taşın dilinden anlayan bir deha geçti bu topraklardan: Koca Sinan. Onu dâhi kılan, eserlerini inşa ederken onları asırlarca ayakta tutacak özel dokunuşlara imza atmasıydı. Sinan'ın yaşadığı dönemde teknoloji henüz gelişmemişti, bu nedenle yapıları doğanın yıkıcı etkilerinden korumak bugünkü kadar kolay değildi. Ancak Sinan, bu engellere boyun eğemezdi.

Mimar Sinan, yaşadığı dönemde şiddetli depremlere şahit olmuştu. Üstelik inşa ettiği yapıların önemli bir kısmı deprem kuşağında bulunuyordu. Bu yüzden görkemli cami ve köprülerini doğanın bu yıkıcı tehdidinden koruması gerektiğini biliyordu. Koca Sinan, bir yapıyı inşa etmeden önce bulunduğu çevreyi dikkatle inceler; zeminin yapısını, rüzgârın yönünü ve iklim şartlarını göz önünde bulundururdu. Ona göre sağlam bir eser, yalnızca iyi malzemeyle değil doğayı doğru tanıyıp ona uygun çözümler üretmekle meydana gelirdi. Sinan bu sorunu çözmek için ilk olarak binaların temellerini olması gerekenden daha derin kazdırdı. Böylece yapının yükünü yüzeydeki gevşek toprak yerine zemindeki kayalara aktarmış oldu. Ek olarak taşların arasına yumuşak kurşunlar döktürerek yapıların deprem anında bir yay gibi esnemesini sağladı. Böylece inşa ettiği eserlerin yüzyıllar boyunca depremden etkilenmesinin önüne geçti.

Sinan'ın doğayla ikinci büyük mücadelesi yer altı suları ve nemdi. Bu iki sinsi düşman, yapı temellerini fark ettirmeden çürütüyor ve onları afetlere karşı savunmasız bırakıyordu. Sinan, bu sorunu aşmak için yapıların altına "dehliz" adı verilen gizli hava kanalları ve su tahliye sistemleri kurdu. Bu kanallar aracılığıyla içerideki nemli hava dışarı atıldı, temellerin daima kuru kalması sağlandı. Böylece Koca Sinan, deniz kenarında bile yüzyıllara meydan okuyan yapılar inşa etmeyi başardı.

Bugün Selimiye'nin heybetine ve Süleymaniye'nin asude duruşuna baktığımızda gördüğümüz sadece taş ve kireç değil, Koca Sinan'ın doğayla kurduğu o muazzam dengedir. Bu şaheserler, onun doğayla çatışmak yerine sorunlara bulduğu akılcı çözümler sayesinde ebediyetin nöbetini tutmaya devam etmektedir.

Küçük Grupla Uyguluyorsunuz

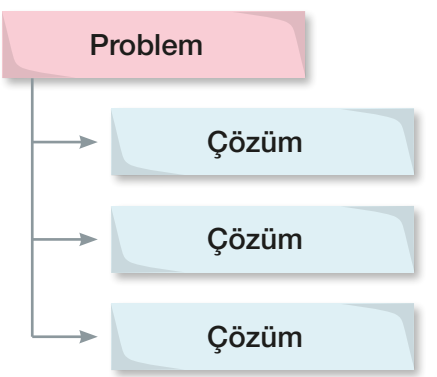
Bu aşamada oturma düzeninize uygun şekilde 2-3 kişilik gruplar oluşturunuz. "Sandıktaki Miras" adlı metni grup olarak okuyunuz. Okuduğunuz metni stratejiyi kullanarak problem-çözüm metin yapısına göre inceleyiniz. Bu aşamada aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Bu kez öğretmeniniz gerekmedikçe size müdahalede bulunmayacak.*
- *Önceki uygulamalardaki sırayı takip ederek stratejiyi kullanınız.*
- *Stratejiyi uygularken grup arkadaşlarınızla konuşup tartışınız. Ulaştığınız sonuçları, problemleri ve çözüm yollarını kendi çalışma kâğıdınıza yazınız.*

Sandıktaki Miras

Yıllar sonra çocukluğumun geçtiği o eski ahşap evin kapısını araladığımda beni önce tanıdık bir sabun kokusu karşıladı. Anneannemin evi, zamanın durduğu bir masal diyarı gibiydi. Odaları dolaşırken sehpaların üzerindeki danteller, yastık kenarlarındaki oyalar ve duvarları süsleyen kanaviçeler dikkatimi çekti. Anneannem her bir motifi sabır ve sevgiyle işlemişti.

Bir an kendi evimi düşündüm. Her şey hazır alınmış, birbirine benziyordu. El emeği ürünlerin yerini ruhsuz eşyalar almıştı. Üstelik bu güzel oyalar ve danteller artık annemin evinde bile yoktu. Oysa bu el emeği ürünlerin her biri, yalnızca bir süs eşyası değil; aile büyüklerimizin sabrını, ve yaşam kültürünü yansıtan değerli birer hatıraydı. Onlara baktıkça geçmişle aramızdaki bağın giderek zayıfladığını düşündüm. O an bunun değişmesi gerektiğine karar verdim. Anneannemden kalan dantelleri ve kanaviçeleri sandıktan çıkarıp modern evimde dekorasyonun bir parçası olarak kullanabilirdim. Böylece hem evime sıcaklık katacak hem de ailemizin mirasını yaşatacaktım.

Fakat bunun yeterli olmadığını fark ettim. Sadece mirası korumak değil, onu devam ettirmek de gerekiyordu. Ben de oya işlemeyi, kanaviçe yapmayı öğrenmeliydim. Annem ve diğer büyüklerim bana bunu öğretebilirdi. En önemlisi ise bu zevki ve el emeğine verilen değeri çocuklarıma aktarmaktı. Ancak o zaman bu miras yaşamaya devam edecekti. Nitekim yazarın dediği gibi: "Her yüreğe nakış gerek."

Sıra Sizde

Artık stratejiyi kullanmayı, problem-çözüm metin yapısını belirleyip çözümlemeyi öğrendiniz. Şimdi kitabınızdaki "Geleneksel El Sanatlarını Yaşatmak" adlı içeriği izlerken stratejiyi kullanınız.

7. ETKİNLİK

Karekodu okutarak “Geleneksel El Sanatlarını Yaşatmak” adlı içeriği izleyiniz. İçeriği izlerken önce metin yapısına uygun olarak önemli bilgileri defterinize not alınız. Ardından belirlediğiniz bilgiler arasındaki bağlantıları açıklayınız.

Dinleme/İzleme

Konuşma Vakti

8. ETKİNLİK

Türkiye’deki binalar 19. yüzyıldan önce Selçuklu ve Osmanlı mimari tarzına uygun olarak yapılıyordu. 1950’li yıllara kadar Batı kültürünün etkisiyle şehirlerimizde apartmanların sayısı artmaya başladı. 1950’lerden sonra ise bu apartmanların yanına bir de gecekondular eklendi. Bu süreçte şehirlerimizin görünüşü epey değişti. 2000’li yıllara yaklaşırken gecekondulaşma sona erdi ancak bu kez de onların yerini yüksek cam binalar ve gökdelenler aldı. Bu modern binalar ne yazık ki şehirlerimizi daha da kimliksizleştirdi. Son yıllarda ise özellikle devlet binalarında yeniden Selçuklu ve Osmanlı mimarisinin özelliklerini görmeye başladık. Buna rağmen insanların yaşadığı yüksek katlı binaların yapımı hâlâ hızla devam ediyor. Kim bilir, takvimler 2050’li yılları gösterdiğinde nasıl binalarda ve şehirlerde yaşıyor olacağız?

A. Yukarıdaki metinde şehirlerimizin geçmişten bugüne nasıl değiştiğini okudunuz. Bu bilgilerden yola çıkarak 2050 yılında yaşayacağımız ev ve şehirlerin nasıl olacağına dair mantıklı tahminlerde bulunacağınız bir konuşma yapınız. Konuşmanızın içeriğini oluştururken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Gelecekte teknolojinin gelişmesi, çevre sorunları ve insanların zevklerinin değişmesi ev yapımını nasıl etkileyebilir? Bunları belirleyiniz.*
- *Bu değişimlerin, bugün oturduğunuz evlerin dış görünüşünde ve çok katlı yapısında ne gibi somut farklılıklar yaratacağına yönelik tahminlerde bulununuz.*
- *Tahminlerinizi ve sizi bu tahminlere götüren gerekçeleri sebep-sonuç ilişkisi kurarak anlatınız.*

B. Konuşmanızda açık ve anlaşılır bir dil kullanınız. Ancak uygun yerlerde konuşmanızın etkileyiciliğini artırmak için söz sanatlarına, mecazlı ifade ve deyimlere de yer veriniz.

Yazma Vakti

9. ETKİNLİK

A. Sayfa 46'da "Gelecek Derse Hazırlık" çalışması kapsamında seçip izlediğiniz belgesel, kısa film veya çizgi filmi özetleyen bir yazı yazınız. Metninizi oluştururken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Seçtiğiniz içeriği izlerken aldığınız notları da kullanarak minyatür yapım sürecine ilişkin önemli bilgileri belirleyiniz.*
- *Bu bilgileri öncelik-sonralık sırasına dikkat ederek düzenleyiniz.*
- *Düzenlediğiniz bilgileri kendi cümlelerinizle özetinize aktarınız.*

B. Özetinizde yazım kurallarına ve noktalama işaretlerinin kullanımına dikkat ediniz.

ÜRETİM VAKTİ

KONUŞMA

Günlük yaşam, doğa olayları, kadın erkek ilişkileri gibi yöresel halk oyunlarımızı oluşturan ögeleri, halk danslarına verilen isimleri araştırınız. Gölge oyunu karakterlerinden Karagöz ve Hacivat'ı, araştırma sonuçlarınız hakkında konuşturduğunuz bir sunum hazırlayınız.

Konuşmanızı planlarken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Planlamanızı yapınız.*
- *Planlamanıza uygun prova yapınız.*

Konuşmanızı yaparken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz

- *Beden dili ve sesinizi etkili bir şekilde kullanınız.*
- *Arkadaşlarınızdan gelen soruları cevaplayınız.*
- *Konuşmanızı amacınız, konuşma içeriğiniz ve dil-anlatım açısından değerlendiriniz.*

YAZMA

Ülkemizin çeşitli yörelerinde ya da kendi yörenizde oynanan halk oyunlarından birini seçiniz. Defterinize seçtiğiniz oyunu farklı açılardan anlatan bir hikâye yazınız.

Yazınızı yazarken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Gözlem, anı ve deneyimlerinizi yazma konusuyla ilişkilendirerek yazınızda kullanınız.*
- *Yazdığınız hikâyenin özgün karakter ve diyaloglar içermesini sağlayınız.*
- *Yazdığınız hikâyeyi arkadaşlarınızla paylaştıktan sonra ürün seçki dosyanıza yerleştiriniz.*

SERBEST OKUMA METNİ

ATATÜRK VE SANAT EĞİTİMİ

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda çocukların, gençlerin ve halkın sanat eğitimi önemli bir devlet sorunu olarak ele alınmıştır. Atatürk'ün söylev ve demeçleri bu yaklaşımın izlerini taşır. Atatürk'ün eğitim ve sanat eğitimi ile ilgili sözleri incelendiğinde; onun çok güçlü bir eğitimci ve eğitimbilimci kişiliğe sahip olduğu, çağının eğitsel gelişmeleri konusunda bilgili olduğu açıkça görülür. O, bir ulusu bütünleştiren ve güçlü kılan temel öğenin kültür olduğu; kültür birliği amacı çevresinde bütünleşen ulusların, ekonomik, politik ve toplumsal alanlardaki sorunları daha kolay çözebilecekleri inancındadır.

Henüz Cumhuriyet kurulmadan savaş yıllarında, 1921'de Ankara'da toplanan Maarif Kongresi'ni açış konuşmasında; (...) sorunların çözümlenmesinde en büyük görevi kültür ve eğitime vermekte, millî eğitim programlarının geçmişten, doğudan, batıdan gelebilecek tüm olumsuz etkilerden uzak olması gerektiğine dikkatleri çekmektedir. Ona göre, ulusal dehamızın tam gelişimi ancak böyle tam bağımsız bir kültür ile sağlanabilir; kültür, ulusun yaradılışı ile uyumlu olmalıdır.

Atatürk'ün vurguladığı bir başka olgu, eğitim ve öğretimde uygulamalı yöntemlerin kullanılması, öğrenilenlerin yaşamda geçerli olması zorunluluğudur. Atatürk, 1 Mart 1923'te TBMM'ni açış konuşmasında, eğitimin uygulamalı ve yaşamsal olmasını önerir: "Eğitim ve öğretimde uygulanacak yöntem, bilgiyi insan için gereksiz bir süs, bir baskı aracı ya da uygarlık zevkinden çok, yaşamda başarıya ulaşmayı sağlayan, işe yarar ve kullanılabilen bir araç durumuna getirmektir... Uygulamaya dayanan ve yaygın bir eğitim için yurdun önemli merkezlerinde çağdaş kitaplıklar, çeşitli bitki ve hayvanları içine alan bahçeler, konservatuvarlar, atölyeler, müzeler, galeriler, sergi salonları kurmak gerekli olduğu gibi, ilçe merkezlerine dek bütün yurdun basımevleriyle donatılması gerekmektedir." Atatürk bu sözleri ile aynı zamanda sanat eğitiminin yaşamsal önemini de göstermiş olmaktadır. Eğitimin tüm alanları için geçerli olan bu önermeler "çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma" ülküsünde önemli bir işlevi olan sanat eğitimine de önem verileceğinin bir göstergesidir.

(...)

Atatürk, çağdaş ve uygar bir ulus yaratmak için gereken her şeyi yapıtını oluşturan bir sanatçı yaklaşımı ile en ince ayrıntılarına dek düşünmüş bir liderdir. Yalnızca Atatürk'ün yaşadığı dönemde girişilen yeniliklerin bir bölümüne bakıldığında bile hiçbir şeyin rastlantısal olmadığı açıkça görülmektedir. Bu dönemde kültür, sanat, eğitim alanında gerçekleştirilen işler, çağdaş bir toplum oluşturmada kültürün temel alındığının kesin kanıtlarıdır.

Genel ağdan alınmıştır

(Kısaltılmıştır.)

4. TEMA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

Aşağıda verilen metni okuyunuz. Metinden hareketle 1-3. soruları cevaplayınız.

Milas Halıları

(…) Milas halıları Yörük yaşam tarzına uygun olarak başlangıçta seccade boyu olarak üretilmiştir. Yörük yaşantısında pratiklik önemlidir. Çabuk toparlanılması kolay taşınabilirliği açısından küçük ebatlı dokumalar yapılmakta iken zamanla tüccarlardan gelen taleplere göre de boyutlarda çeşitlilik göstermiştir. (…) Milas halısı yüne yün olarak çift düğüm tekniğiyle dokunmaktadır. Yüzyıllardır kök boyalarla renklendirilen Milas Halısı "çift düğüm", "yün" ve "kök boya" geleneğini koruyarak "ıstar" diye adlandırılan tezgâhlarda dokumalarına devam etmektedirler. Milas'ın ve Muğla'nın pek çok köyünde tespit edebildiğimiz dokumacılık günümüzde Bodrum Karaova, Karacahisar, Ören, Türkevleri, Çökertme, Bozalan, Kayaönü, Gürceğiz, Bayır, Mumcular, Çitlik köylerinde bir iki üretici tarafından sürdürülmeye çalışılmaktadır. Yüzyılların kültürünü yansıtan Milas halısında hâkim renk kırmızı ve sarının tüm tonlarıdır. Bir renk ahengi olan Milas Halısında bilinen 26 renk kullanılmaktadır. Bu renkler doğada var olan bitkilerin çeşitli aşamalardan geçirilen sularında ipler renklendirilir ve buna "kökboyası" denir. Badem dalı ve hayat ağacından "fıstık yeşili" palamut yaprağından ve pürenden sarı ve tonları, enginar yaprağı ve naneden yeşil, palamut ve cevizden kahve tonları elde edilmektedir. Doğayla iç içe yaşam sürdüren köylülerimiz hemen her bitkiden yararlanarak çeşitli renkler elde etmesini bilmiştir. Kültürel zenginliğimizin bir ürünü olan dokumalarımız sözsüz iletişim aracı olarak duygu ve düşünce dünyamıza aracılık etmişlerdir.

(…)

Genel ağdan alınmıştır.

1. Milas halısının yapımında zamana bağlı olarak değişen/değişmeyen unsurları belirleyerek benzerlik ve farklılıkları listeleyiniz.

Benzerlikler	Farklılıklar

2. Metinden hareketle Milas halısında yer alan renkleri iki gruba ayırmak için bir ölçüt belirleyiniz. Bu ölçütten yola çıkarak renklerin özelliklerini belirleyip ayrıştırınız. Ardından tasnif ederek gruplarınızı adlandırınız.

3. Aşağıda yer alan ifadeleri tamamlayarak metni eleştiriniz.

Çift düğüm, ıstar, kök boya ifadelerinin metinde kullanılması

Metni anlamamı kolaylaştırdı çünkü ....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Metni anlamamı zorlaştırdı çünkü .....

.....

.....

.....

Bu zorluğu aşmak için önerim: .....

.....

.....

4. Karekodu okutarak "Âşık Veysel'in Hayatı" adlı içeriği izleyiniz. İçeriği izlerken önemli bilgileri not alarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Dinleme/İzleme

A. İzlediğiniz içerikteki olay örgüsü, konu ve durumlar ile içerikten alınmış aşağıdaki görselleri ön bilgilerinizle bağlantı kurarak inceleyiniz. Görsellerin ilettiği anlamdan hareketle görsellere olayların oluş sırasına göre numara veriniz. Hangi görsel Aşık Veysel'in hayatındaki dönüm noktasını yansıtmaktadır? Söyleyiniz.

B. İzlediğiniz içeriğin olay örgüsünü inceleyerek aşağıdaki bakış açılarından birine dönüştürünüz ve dönüştürdüğünüz bakış açısını ilgili alana yazınız.

- Âşık Veysel'in bakış açısı: _____
- Âşık Veysel'in bağlamasının bakış açısı: _____

- Âşık Veysel'in babasının bakış açısı: _____

_____

_____

5. Sanatın ve sanatçının önemi hakkında bir konuşma yapınız. Konuşmanızı yaparken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Konuşmanızı yapmadan önce planlamanızı yapıp taslak metninizi oluşturunuz.*
- *İzleyicilerden gelebilecek soruları tahmin ederek bu sorulara yönelik cevaplarınızı hazırlayınız.*
- *Açık ve örtük ifadeler kullanarak konuşmanızı zenginleştiriniz.*
- *Konuşmanızı bitirdikten sonra değerlendirmek için bir ölçüt belirleyiniz ve konuşmanızı bu ölçüte göre değerlendiriniz.*

6. Görselde yer alan geleneksel Türk sanatını önceki bilgilerinizden hareketle tahmin ediniz ve bu sanatı tanıtan kısa bir paragraf yazınız.

- *Paragrafınızı yazarken kullanmak üzere amacınıza uygun bir paragraf türü ve metin yapısı belirleyiniz.*
- *Belirlediğiniz paragraf türünü ve metin yapısını doğru bir şekilde uygulayınız.*

Daha fazla ölçme ve değerlendirme sorusu için yandaki karekodu okutunuz.

Ek Ölçme ve Değerlendirme Soruları

DİNLEME/İZLEME BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form dinlemenizi/izlemenizi değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
İzlediğim içeriğe uygun araç ve gereçleri kullandım.			
İzlediğim içerikle ilgili önemli yerleri not aldım.			
İçerikte yer alan söz varlığı unsurlarını belirledim.			
İçerikte yer alan söz sanatlarını belirledim.			
İçerikle ilgili soruları cevapladım.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

OKUMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form okumanızı değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
Okurken vurgu ve tonlamaya dikkat ettim.			
Şiirdeki söz varlığı unsurlarını belirledim.			
Şiirle ilgili soruları cevapladım.			
Şiirdeki söz sanatlarını belirledim.			
Şiirin ana duygusunu belirledim.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

KONUŞMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form konuşmanızı değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmam için amaca ve dinleyiciye uygun bir yöntem ve teknik belirledim.			
Seçtiğim yöntem ve tekniğe uygun bir konuşma planı oluşturdum.			
Geleneksel Türk sanatlarının geleceğine ilişkin tahminlerde bulundum.			
Tahminlerimi gerekçelendirerek açık bir sonuca ulaştım.			
Konuşma sırasında anlatımımı gözden geçirerek gerekli düzenlemeleri yaptım.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

YAZMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form yazınızı değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
Yazma görevinde verilen durumu inceledim.			
Belirtilen konuyla ilgili tahminlerimi yaptım.			
Tahiminlerimi gerekçelerimle ilişkilendirdim.			
Uygun metin yapısını seçtim.			
Yazımı konu dışına çıkmadan tamamladım.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

5. TEMA
OKUMA KÜLTÜRÜ

EBA Tema Alanı

5. Tema E-Özeti

TEMANIN METİNLERİ

» ÇOCUKLAR SORUYOR İLBER HOCA CEVAPLIYOR GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK
» KİTAP
» KÜÇÜK ŞEYLERİN HİKÂYESİ: KÜTÜPHANELER (DİNLEME/İZLEME)
» KİTAPLARLA KURULAN DOSTLUK
» CANIM KİTAP (SERBEST OKUMA METNİ)

ANAHTAR KELİMELER

- okuma
- okuma alışkanlığı
- dijital okuma
- anahtar kelime
- karşılaştırma
- çözümleme
- özetleme
- yorumlama
- değerlendirme
- problem çözme
- tartışma
- merak
- kendine inanma (öz yeterlilik)
- sistematik olma

Temadaki metinler; yazım, noktalama ve dönemin söyleyiş özellikleri açısından eserin orijinaline bağlı kalınarak alınmıştır.

- Bu temada yer alan "Dinlediğini/izlediğini özetleyebilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.
- "Metindeki probleme çözüm üretebilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Okuduğunu özetleyebilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.
- "Yorumunu sözlü olarak ifade edebilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Konuşma sürecini yönetebilme" çıktısıyla; "Yorumunu yazılı olarak ifade edebilme" öğrenme çıktısı önceki temalarda verilen "Yazma sürecini yönetebilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.
- "Değerlendirmesini sözlü olarak ifade edebilme" öğrenme çıktısı, "Konuşmasında karşılaştırma yapabilme" öğrenme çıktısıyla; "Değerlendirmesini yazılı olarak ifade edebilme" öğrenme çıktısı önceki temada verilen "Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde karşılaştırma yapabilme" ve "Yazılı üretim ve yazılı etkileşiminde ön bilgilerinden yararlanabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.
- "Eleştirisini sözlü olarak ifade edebilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Konuşmasında ön bilgilerinden yararlanabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

HAZIRLIK VAKTİ

1. Herhangi bir kütüphaneye üyeliğiniz var mı? Varsa son kütüphane deneyiminizi anlatınız. Bu deneyim sırasında yaşadıklarınızı, hissettiklerinizi, gözlemlerinizi ve düşüncelerinizi açıklayınız.
2. Atatürk, en şiddetli savaşların ortasında bile kitap dolu sandıkları yanından ayırmazdı. Sizce bir komutan niçin savaş sırasında bile tarih veya felsefe kitabı okuma ihtiyacı duymuştur? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

- *Metni arkadaşlarınızı rahatsız etmeden sessiz okuyunuz.*
- *Metni işaretleyerek okuma yöntemiyle okuyup önemli bilgilerin altını çiziniz. Bu bilgileri dördüncü etkinlikte kullanınız.*

ÇOCUKLAR SORUYOR İLBER HOCA CEVAPLIYOR
GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Çocuklar Soruyor:

Mustafa Kemal Paşa çok kitap okurmuş, yabancı dilleri bile, doğru mu?

İlber Hoca Cevaplıyor:

Mustafa Kemal için okumak ve öğrenmek, nefes almak kadar gerekli bir şeydi. Selanik'te büyürken çevresinde farklı milletlerden, farklı diller konuşan insanlar vardı. Okuduğu okullar da dönemin en iyi okullarıydı. Bütün bunlar hem merakını artırdı hem de öğrenme isteğini güçlendirdi.

Mustafa Kemal'in –çocukluğundaki ortamdan dolayı– Rumca ve Bulgarcadan anladığını biliyoruz. Farsçayı da epeyce bilirdi. Almanca ve Fransızcayı da askerî okullarda öğrenmişti. Ama Fransızca konusunda okul eğitimiyle yetinmedi. Harbiye Mektebi'ndeyken yaz tatilinde Selanik'teki dil kursuna gitti. Çünkü o dönemde bilim, diplomasi ve edebiyat dili Fransızcaydı. Mustafa Kemal de gazeteleri, dergileri ve kitapları asıl dilinden okudu, dünyada neler olup bittiğini yakından takip etti.

Yabancı dil bilmek, ona hem askerî hem de siyasi alanda büyük avantaj sağladı. Yabancı komutanlarla ve diplomatlarla doğrudan konuşabiliyor, araya tercüman girmeden anlaşabiliyordu. Bu, hem zamandan kazandırıyor hem de güven ilişkisini güçlendiriyordu.

Mustafa Kemal'in kitap sevgisi sadece mesleğiyle ilgili değildi. Tarih, coğrafya, edebiyat, felsefe… Eline ne geçerse okurdu. En sevdiği yazarlar arasında Reşat Nuri (Güntekin) bulunurdu (...) Elindeki kitap ilgisini çektiği takdirde bütün geceyi okuyarak geçirebilirdi. Kitapların sayfalarına kendi el yazısıyla notlar düşerdi. Katıldığı ya da eleştirdiği fikirleri açıkça yazardı. Okuduğu kitapları günlüğüne not ederdi. Binlerce kitap okuduğu bilinir.

Savaş günlerinde bile kitaplarından vazgeçmedi. Çanakkale'de, Sakarya'da, siperlerde mutlaka birkaç kitap bulundururdu. Çünkü savaşın sadece silahla değil, bilgi ve akılla da kazanılacağını biliyordu. "En hakiki mürşit ilimdir!" derken kastettiği de buydu.

Mustafa Kemal'in çok okuması ve yabancı dil öğrenmesi, milletine faydalı olması için gerekliydi. Dünyayı anlamadan, ülkeyi ileriye taşıyacak doğru adımlar atılamazdı.

Bilgi Kutusu

19. Yüzyıl Osmanlı'sında Okuma-Yazma ve Kitap Dünyası

(...)

Osmanlı'da matbaa 18. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlanmıştı. Fakat asıl önemini 19. yüzyılda kazandı. Matbaalarda taş baskı (litografi) yöntemi kullanıldı. Bu sayede ders kitapları, dinî metinler ve edebî eserler daha ucuza ve kısa sürede basılabildi. Bu gelişme, kitapların daha geniş kitlelere ulaşmasını sağladı.

Osmanlı eğitim kurumlarında yalnızca yerli kaynaklar kullanılmıyordu. Avrupa'dan değerli içerikleri olan eserler de araştırıldı. Coğrafya, tarih, fen bilgisi ve edebiyat gibi alanlardaki kitaplar çevrildi ve müfredata girdi. Bazı ders kitaplarında ise öğrencilerin ahlaki terbiyesini güçlendirecek bölümler yer alıyordu. Çalışkanlık, dürüstlük ve devletine sadakat gibi değerler özellikle vurgulanıyordu. Bu çalışmalar, modernleşme döneminin fikir akışını hızlandırdı.

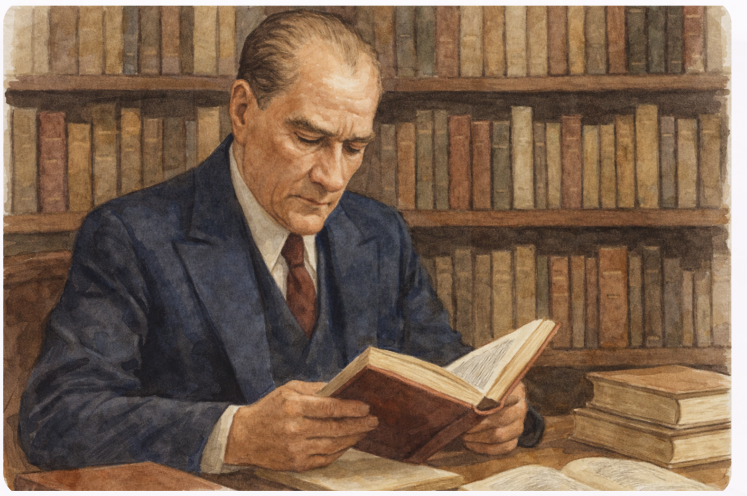
İstanbul, Selanik, İzmir ve Beyrut gibi şehirlerde matbaalar, kitapçılar ve gazete bayileri bir arada bulunuyordu. Kıraathaneler yalnızca kahve içilen yerler değil, gazetelerin topluca okunup yorumlandığı sosyal merkezlerdi. Okuma bilmeyenler de burada haberleri dinleyerek güncel olaylardan haberdar oluyordu.

Bazı okulların kütüphaneleri ise sadece öğrencilere değil, velilere ve mahalle halkına da açık tutuluyordu. Böylece bu kütüphaneler bilgi merkezleri hâline geliyordu.

Sen Ne Düşünüyorsun?

Mustafa Kemal'in bilgiye verdiği önem, onun aldığı kararları nasıl etkilemiş olabilir?

İlber ORTAYLI
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Aşağıda verilen kelimelerin metinde hangi anlamda kullanıldığını belirleyiniz. Bu kelimelerin sözlükteki diğer anlamlarını inceleyerek var ise eş veya zıt anlamlılarını belirleyip ayrılan alanlara yazınız.

diplomasi

.....

diplomat

.....

harbiye

.....

kıraathane

.....

kitle

.....

müfredat

.....

mürşit

.....

taş baskı

.....

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları "Çocuklar Soruyor İlber Hoca Cevaplıyor Gazi Mustafa Kemal Atatürk" metninden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Mustafa Kemal'in çocukluk yıllarında yaşadığı çevrenin onun kişisel gelişimine ve öğrenme isteğine nasıl bir etkisi olmuştur?
2. Mustafa Kemal, okulda öğrendiği Fransızcayla neden yetinmemiştir? Öğrendiği dili geliştirmek için ne yapmıştır?
3. Mustafa Kemal'in tercüman olmadan görüşmeler yapması, Mustafa Kemal'e hangi konularda avantaj sağlamıştır?
4. Savaş sırasında bir komutanı güçlü kılan faktörler neler olabilir? Metinde bunlardan hangilerine değinilmektedir?
5. Osmanlı'nın son döneminde öğrencilerin ahlaki gelişimine ve onlara belirli değerlerin kazandırılmasına önem verildiği ifade ediliyor. O dönem ile bu dönem arasında ne gibi benzerlik ve farklılıklar vardır? Derslerinizden ve çevrenizdeki insanların davranışlarından hareketle bu benzerlik ve farklılıkları sınıfça tartışınız.

3. ETKİNLİK

A. Yazar, aşağıdaki cümlelerde hangi düşünceyi geliştirme yollarından yararlanmıştır? Yazınız.

- Osmanlı'da matbaa 18. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlanmıştı. Fakat asıl önemini 19. yüzyılda kazandı.

- Mustafa Kemal'in kitap sevgisi sadece mesleğiyle ilgili değildi. Tarih, coğrafya, edebiyat, felsefe… Eline ne geçerse onu okurdu. En sevdiği yazarlar arasında Reşat Nuri (Güntekin) bulunurdu.

B. Yazar, düşünceyi geliştirme yollarına başvurmasaydı metinde ne gibi eksiklikler ortaya çıkardı? Sözlü olarak açıklayınız.

4. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz metin iki bölümden oluşmaktadır. Bilgi kutusu başlığından önceki ve sonraki bölümlerde işaretlediğiniz önemli bilgileri kullanarak aşağıdaki alanlara kısaca yazınız.

1. Bölüm	2. Bölüm
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

B. Bu iki bölümde verilen bilgiler arasında nasıl bir bağ olduğunu belirleyiniz.

C. Sizce yazarın ikinci bölümdeki bilgileri verme amacı ne olabilir? Tartışınız.

Karekodu okutarak “Nasıl Üretilir?” adlı içeriği izleyiniz.

Dinleme/İzleme

5. ETKİNLİK

A. İzlediğiniz videonun içeriğini yansıtan anahtar kelimeleri aşağıya yazınız.

....

....

B. Belirlediğiniz anahtar kelimelerin metnin konusu ve ana fikriyle ilişkisini açıklayınız.

6. ETKİNLİK

A. İzlediklerinizdeki ipuçlarından ve ön bilgilerinizden hareketle metnin konusunu belirleyiniz.

B. İzlediğiniz içerikten hareketle aşağıdaki ifadeleri tamamlayınız.

- Kitabın tarihi kimi kaynaklara göre ..... kadar uzanır. Kitabın bugünkü görünümüne ulaşması için ..... ve ..... bulunması gerekiyordu.
- MS 105 yılında ..... üretilen ..... bu yolu açtı. Üst üste yerleştirilen ..... katlanarak ciltlendiğinde ..... ortaya çıkmış oldu.
- Kitabın yaygınlaşarak bugün de kullandığımız şeklini alması .... icat etmesiyle mümkün oldu.

7. ETKİNLİK

A. Aşağıdaki cümleleri okuyup renkli yazılmış zarfları inceleyiniz. Zarfların cümleye kattığı anlama dikkat ediniz.

Cümle	Zarf
Mehmet okula bisikletle geliyor. Kütüphanede sessizce çalışabiliriz. Öğretmenimiz bize bakarak seslendi.	**Durum Zarfı**
Okula gitmek için saat 8.00'de yola çıkıyor. Her cumartesi mahalledeki spor sahasına gider. Arkadaşım sınıfa girince ona bir sürpriz yaptık.	**Zaman Zarfı**
Bu olayda bize çok iyi davrandı. Gelecek yıl bu alanda daha fazla çalışacağım. Turnuva boyunca bize çok az yardımcı oldu.	**Miktar Zarfı**
Arabayı park edip yukarı gelmelisin. Havuzda üşüyünce dışarı çıktı. Herkes uyurken sessizce içeri girdi.	**Yer-Yön Zarfı**
Yeni film ne zaman gösterime girecek? Bu kadar işin gücün arasında bu projeyi nasıl tamamladın? Arkadaşlarından neden yardım istemedin?	**Soru Zarfı**

B. Aşağıdaki cümlelerde yer alan zarfları belirleyerek altlarını çiziniz ve bu zarfların cümleye kattığı anlamları söyleyiniz.

Yaz tatili boyunca yeni çıkan dergileri takip etti.

Kütüphanede epey vakit geçirdim.

On bir yaşından beri bağlama çalıyormuş.

Bizimle çalışmaya ne zaman başlamıştın?

Kapıyı açmak için aşağı indi.

Tramvayla her yere rahatlıkla ulaşabiliyorsun.

Okuduğum hikâye beni çok etkiledi.

Konuşma Vakti

8. ETKİNLİK

A. Yakın zamanda okuduğunuz bir hikâye veya kitabı eleştirmek üzere bir konuşma planlayınız. Konuşmanızı planlamadan önce aşağıdaki seçeneklerden yararlanarak amaç ve konunuzu belirleyiniz.

Amaç	Konu
• Kitap veya hikâyenin genel bir eleştirisini sunmak • Arkadaşlarımı kitap veya hikâyeyi okumaları konusunda ikna etmek	• Kitap veya hikâyenin karakterlerinin eleştirisi • Kitap veya hikâyedeki olayın eleştirisi • Kitap veya hikâyede kullanılan dilin (kelimeler veya cümleler) eleştirisi • Kitap veya hikâyenin kurgusundaki tutarsızlıkların eleştirisi

B. Okuduğunuz kitap veya hikâyeye yönelik eleştirilerinizi aşağıdaki yönergelere uygun olarak arkadaşlarınıza aktarınız.

- *Belirlediğiniz konuya uygun olarak kitap veya hikâyede nelerin bulunduğunu anlatınız.*
- *Kitap veya hikâyede bulduğunuz olumlu ve olumsuz yönleri belirtiniz.*
- *Belirttiğiniz olumlu ve olumsuz özellikler hakkında mantıklı gerekçeler sununuz.*

Değerlendirelim

Konuşmanızı tema sonunda yer alan “Konuşma Becerisi Öz Değerlendirme Formu”nu kullanarak değerlendiriniz.

Erişelim

Karekodu okutarak “Müzemi Kuruyorum” etkinliğini yapınız.

EBA

Etkileşimli İçerik

İZLE
ÖĞREN
UYGULA

Eleştirel Yazma Yöntemi

Daha önce öğrendiğiniz yazma yöntemlerine bugün bir yenisini ekleyecek, eleştirel yazmayı öğreneceksiniz. Sunulan her düşünceyi olduğu gibi kabul etmek yerine; bu bilgileri sorgulamak, ön bilgilerinizle karşılaştırmak ve mantıklı bir yargıya varmak eleştirel bir bakış açısı gerektirir. Bir konu, olay veya durumu farklı yönleriyle inceleyip kendi düşüncelerimizle değerlendirdiğimiz yazılar eleştirel metinlerdir.

Eleştirel bir metin yazarken öncelikle ele alınan olay, konu veya durum belirlenmeli; ardından bunun hangi ölçüte göre değerlendirileceği saptanmalıdır. Sonrasında karşılaştırma yapılarak aradaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmalıdır. Ardından olumlu veya olumsuz bir yargıya ulaşılmalıdır. Son olarak ulaşılan yargı gerekçelendirilerek yazılmalı, varsa olumsuz yargıya karşı bir çözüm sunulmalıdır.

Çalışmanıza başlamadan önce aşağıdaki örnekte verilen açıklamalara dikkat ediniz.

Çocukluğumuzdan beri karşılaştığımız pek çok kişi bize başarıya ulaşmanın tek yolunun durmaksızın çalışmak olduğunu söylemiştir. Hatta bu bakış açısına göre dinlenmek bizi hedefimizden saptıran bir "vakit kaybı" olarak görülür. (Konuyu Belirleme) Ancak kalabalık gruplar üzerinde yapılan çalışmalarla ilgili okuduğum bazı araştırmaların sonuçlarıyla bu durumu karşılaştırdığımda bu düşüncenin büyük bir yanılgı olduğunu görüyorum. (Ölçütle Karşılaştırma)

Bir insanı hiç durmadan çalışan bir makine gibi görmek insanın gerçekliğiyle çelişir. Yapılan birçok çalışma ve yazılan onlarca kitap, insanın belirlediği hedefe veya başarıya ulaşması için düzenli molalara ihtiyaç duyduğunu kanıtlamaktadır. Hiç dinlenmeden çalışmak bir süre sonra tükenmişliğe ve dikkat dağınıklığına yol açarak başarıyı olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle dinlenmeyi vakit kaybı olarak gören bakış açısını hatalı ve eksik buluyorum. (Yargıya Ulaşma)

Başarıyı getiren şey çok çalışmak değil dinlenme ve çalışma saatlerinin dengelendiği verimli çalışmadır. Hayatı boyunca gelişmeyi ve başarılı olmayı hedefleyen bir kişi, çalışma hayatını düzenleyerek kendine dinlenmek için zaman ayırmalıdır. (Gerekçeli Çözüm Üretme)

Öğretmeninizi İzliyorsunuz

Öğretmeniniz "Dijital çağda kitap okuma alışkanlığının dönüşümü" ile ilgili eleştirel bir paragraf yazacak. Planlama ve taslak oluşturma aşamalarında sesli düşünerek zihnindeki sorgulama sürecini size gösterecek. Öğretmeninizi takip ederken onun sorgulama, ölçütle karşılaştırma, yargıya varma ve bu yargıyı yazıya dökme süreçlerini nasıl uyguladığına dikkat ediniz.

Büyük Grupla Uyguluyorsunuz

Bu aşamada 4-6 kişilik gruplar oluşturunuz. Okuma kulüplerinin bireysel okuma alışkanlıklarını nasıl etkilediğine dair bir eleştiri paragrafı yazmak amacıyla planlama yaparak aşağıdaki taslağı doldurunuz. Taslağınızı tamamladıktan sonra grup olarak metninizi yazınız. Metninizi yazarken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Çalışmanız sırasında birbirinizin fikirlerini saygıyla dinleyiniz.*
- *Gerektiğinde öğretmeninizden destek isteyiniz.*

Planlama ve Taslak Tablosu	
Sorgulanan Durum	
Ölçütle Karşılaştırma	
Ulaşılan Yargı (Olumlu/Olumsuz)	
Gerekçeli Çözüm Önerileri	

Küçük Grupla Uyguluyorsunuz

Şimdi 2-3 kişilik daha küçük gruplara ayrılınız. "Kitap öneri listeleri okuma kültürünü zenginleştirir mi yoksa sınırlar mı?" sorusundan hareketle bir eleştiri paragrafı yazmak amacıyla planlama yaparak taslağınızı oluşturunuz. Arkadaşlarınızla hazırladığınız taslağa göre eleştiri paragrafınızı bireysel olarak yazınız.

Planlama ve Taslak Tablosu	
Sorgulanan Durum	
Ölçütle Karşılaştırma	
Ulaşılan Yargı (Olumlu/Olumsuz)	
Gerekçeli Çözüm Önerileri	

Sıra Sizde

Artık eleştirel yazma yöntemini kullanmayı öğrendiniz. "Yazma Vakti" etkinliğinde verilen yönergelere uygun olarak yöntemi kullanınız.

Yazma Vakti

9. ETKİNLİK

Teknoloji destekli okuma ortamlarının (e-kitap, z-kitap, sesli kitap vb.) bireysel gelişime ve öğrenmeye katkısı üzerine bir eleştiri paragrafı yazınız. Yazma amacınıza uygun paragraf türünü (betimleme, tanıtma, öyküleme, açıklama, sebep-sonuç, ikna, tartışma) ve metin yapısını (bilgilendirici, sıralı/kronolojik, açıklayıcı, karşılaştırma/zıtlık, sebep sonuç) seçiniz. Metninizi aşağıda verilen planlama ve taslak oluşturma tablosunu kullanarak hazırlayınız.

Planlama ve Taslak Tablosu	
Sorgulanan Durum	
Ölçütle Karşılaştırma	
Ulaşılan Yargı (Olumlu/Olumsuz)	
Gerekçeli Çözüm Önerileri	

Gelecek Derse Hazırlık

Gelecek dersin "Konuşma Vakti" etkinliğinde kullanmak üzere bir kitap tanıtım videosu izleyiniz. Videoda kitap hakkında ne tür bilgiler verildiğini kısaca not ediniz.

HAZIRLIK VAKTİ

1. Bugüne kadar okuyup etkilendiğiniz kitaplar var mı? Sizi en çok etkileyen kitabı ve bu kitaptan neden etkilendiğinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Kişisel okuma serüveninizde basılı kitap okumayı mı yoksa e-kitap okumayı mı tercih edersiniz? Tercihinizi gerekçeleriyle açıklayınız.

- *Okumaya başlamadan önce metnin başlık ve görselini inceleyiniz, metinde ne anlatıldığını tahmin etmeye çalışınız. Tahmin ve gerekçelerinizi 1. etkinlikteki uygun alanlara yazınız.*
- *Metni okurken önemli olduğunu düşündüğünüz bilgileri not alınız.*
- *Okuma sürecinizde gerektiğinde kullanmak üzere yanınızda sözlük bulundurunuz.*

KİTAP

Benim Adım Kitap ve size hayatımın hikâyesini anlatacağım.

Birazdan kil tabletler, alfabenin icadı, parşömenler, ışıltılı elyazmaları, kütüphaneler ve benzerleri hakkında birçok şey okuyacaksınız. Ama hikâyem aslında tüm bunlardan önce başlıyor.

İnsanlar ateşin başında şarkılar söyleyip hikâyeler anlatırlardı. Mevsimlerin onuruna dans edip ezgiler mırıldanırlardı. Yaşlılar eski yöntemleri gençlere söz yoluyla aktarırlardı. Belleğin gücünü kullanırlardı.

Evet, insanlar beni kafalarında taşır, dudaklarıyla söylerlerdi.

Daha yazı doğmamıştı.

Yazının Kim-Ne-Nasılı

Pek çok kişi yazının beş bin yıldan uzun süre önce antik Mezopotamya'da, yani bugünkü Irak'ta yaşayan Sümerlilerle başladığına inanır.

Dicle ya da Fırat Nehri'nin kıyısında kille oynayan Sümerli bir çiftçi yazıyı bulmuş olabilir. Aslında oynayan değil de, sığırlarını saymak ya da arpanın hesabını tutmak için kile işaretler koyan demek daha doğru. Belki de Sümerli bir kadın toprak kaplarını süslerken şans eseri bulmuştur yazıyı.

Yazının Sümerlilerden birkaç yüzyıl önce antik Mısırlılar tarafından, hatta Mısırlılardan daha önce İndus Vadisindeki Harrapan uygarlığı (günümüz Pakistan'ındadır) tarafından bulunmuş olması mümkün.

Arkeologlar tüm bu antik yerlerden binlerce kil tablet çıkardığı için yazının ilk kez Harrapan mühürlerinde mi, Mısır lahitlerinde mi yoksa Sümer toprak kaplarında mı çıktığı belki de hep sır olarak kalacak.

Ama yazı olmasaydı Kitap olur muydu hiç?

Mağara Resimlerinden Rulolara

Beni bir kitaplık rafında birileri gelsin de sayfalarımı çevirsin diye sakin beklerken gördüğünüzde, geçmişimin ne kadar hareketli olduğunu asla tahmin edemezsiniz.

On binlerce yıl önceden kalma mağara resimlerine baktığımda, çok eski halimin kaya üzerinde canlanışını görür gibi olurum. O zamanlar insanlar gördükleri ve hayal ettikleri her şeyi kayaların üzerine resmederlerdi.

Ondan sonra da rulo haline geldim! İnsanlar artık papirüs denen şeyi keşfetmişlerdi ve beni rulo halinde sararak taşırlar ya da saklarlardı. O zamanlar görseniz beni rulo yapılmış bir perde ya da duvar kâğıdı sanabilirdiniz. Okumak için de beni bir elinizle tutmanız, diğer elinizle de ruloyu açmanız gerekirdi. Hatta kimi zaman metrelerce uzunlukta olurdum ve okumak için beni yere sermek zorunda kalırdınız.

Okunmak için çok acayip şekillere girdiğimi söyleyebilirim. Avrupa'da ortaçağa kadar rulolar halinde yuvarlanıp durdum. Altın yaldızlı harflerle yazıldığım İslam dünyasında ise daha da uzun süre rulolar halinde kaldım. O zamanlarda yuvarlanarak ta Asya'dan gelen rulolar gördüm. Onları resim benzeri Çince yazılarından tanımıştım. (…) Huş ağacı kabuğundan yapılmışlardı ve tıpkı benim gibi rulolarının açılması gerekiyordu.

Henüz bir sırtım yoktu. Adım ahşap bir levhaya yazılı halde bir güvercin deliğinde yatıp beklerdim. Rulo haline getirilip kocaman kalın bir tüp şeklindeki bir kaba yerleştirilirdim.

Tüm bu ruloların ve yuvarlanmanın sebebi neydi? Çok basit. Çevrilecek sayfam yoktu. Tek bir sayfadan oluşuyordum ama okuması pek kolay değildi doğrusu.

Aslını isterseniz günümüzün yüksek teknolojisinde o eski günlere geri dönülmüş gibi görünüyor. Beni ekrandan okumanız gerektiğinde siz de antik zamanlarda yapıldığı gibi beni yuvarlayarak aşağı ya da yukarı gidiyorsunuz.

Dünya ne tuhaf bir yer, öyle değil mi?

Kitap E-kitap

Rafta tozlanacak mıyım?

Kitap olarak varlığımı bundan sonra e-kitap olarak mı sürdüreceğim?

(…)

Geçen gün genç bir e-kitabın yanında, masada duruyordum. Çok beklenmedik bir karşılaşmaydı. Ama gençler nasıldır bilirsiniz. Işıltılı ekranı aşağı yukarı kayıp duruyordu, hipermetin denen şeyle gösteriş yapıyordu.

"Öyle gösteriş yapma," dedim ona. "Pilin bitince kararıp gideceksin sonuçta, haksız mıyım?"

Sohbetimiz pek hoş geçmedi doğrusu.

Beni yanlış anlamayın. E-kitaplar arasında pek çok arkadaşım var. Kâğıttan tasarruf ederek yağmur ormanlarını kurtardıklarını söylüyorlar, buna karşı çıkmak zor. Ayrıca bazı fiziksel engelleri olan okurların benim sayfalarımı çevirmek yerine ekranı kaydırmayı daha kolay bulduğunu söyleyenler de var.

Ama o e-kitap, ben de kendi hakkımı savunmak zorundaydım. Bütün konuşmayı e-kitabın yapmasına izin veremezdim, değil mi? Bu yüzden, değişime alışık olduğumu göstermek için, Louis Braille'nin (Lui Bray) (...) yaptığı buluşu hatırlattım. (...)

"Bana değişimden bahsetmene gerek yok," dedim e-kitaba. "Sana değişim hakkında birkaç şey anlatayım. Yüzyıllar boyu değişimlere tanık olmadım mı: alfabenin doğuşundan taş kalemle yazılmaya, sonra tüye, sonra da büyük bir atılımla matbaaya geçilmesine...

(…)

Sonra birden, ortada hiçbir neden yokken, "Hem senden daha güzel kokuyorum," dedim.

E-kitap şaşırmış görünüyordu. "Kokmak mı? Kokmak tam olarak nedir? Kitaplar kokar mı?"

"Bugüne kadar neredeydin, e-kitap?" dedim. "Tabii ki kitaplar kokar. Yeni çıkmış bir kitabı açıp koklayanları duymadın mı hiç?"

(…)

Bütün kitapların aynı kokmadığını hemen belirttim elbette. (…) Ormanın ta kendisi bana eski bilgeliklerin kokusunu damga gibi basmıştır adeta.

Ayrıca hafif küflüymüş gibi gelen kokunun da sahaflarda ve açık artırmalarda benim peşimden koşan kitapseverler için hoş bir parfüm olduğunu e-kitaba açıkça belirttim.

(…)

Beni sevdiğini ama gitmesi gerektiğini çünkü pilinin azaldığını söyledi. (…)

Ama bugüne kadar e-kitap ve ben iyi arkadaş olduk. Gerçi benim yüzlerce yıldır var olduğumu zaman zaman ona hatırlatmak zorunda kalıyorum. Ayrıca soyumun tükenmesine izin vermeyi düşünmediğimi de ekliyorum.

John Agard (Con AGIRD)

(Çev. Bülent O. DOĞAN)

(Kısaltılmıştır.)

Değerlendirelim

Okumanızı tema sonunda yer alan "Okuma Becerisi Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendiriniz.

1. ETKİNLİK

A. Metnin içeriğine yönelik tahminlerinizi ve tahminlerinizin gerekçelerini yazınız.

Tahmininiz	
Gerekçeniz	

B. Metnin içeriğiyle ilgili tahminleriniz doğru çıktı mı? Tahminlerinizin doğruluğu ile gerekçeleriniz arasındaki ilişkiyi sözlü olarak açıklayınız.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları “Kitap” metninden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Antik dönemlerde metinler “rulo” hâlindeyken okuma işlemi nasıl gerçekleştirilirdi?
2. Metin, günümüzdeki ekrandan okuma yöntemi ile Antik Çağ’daki rulo okuma yöntemi arasında nasıl bir benzerlik kurmaktadır?
3. E-kitapların çevreye ve özel gereksinimli okurlara sağladığı avantajlar nelerdir?
4. Kitap “değişime alışık olduğunu” kanıtlamak için tarih boyunca tanık olduğu hangi buluş ve gelişmeleri örnek göstermiştir?
5. Kitabın geçirdiği tarihsel süreci göz önünde bulundurduğunuzda sizce kitabın gelecekteki durumu nasıl olacaktır? Neden?

3. ETKİNLİK

Okuduğunuz metni aşağıda verilen özellikler bakımından inceleyip uygun gördüğünüz işaretlemeleri yapınız ve ilgili alanları doldurunuz.

Okuduğunuz metnin ana başlığı ve ara başlıkları tarihsel akışı anlatan içerikle ve metnin mesajı ile hangi düzeyde ilişkilidir? Metnin bu başlıkları içermesi uygun mudur?

- Uygundur. Çünkü .....
  .....
- Uygun değildir.
  - Başlık nasıl olabilir? .....
    .....

Yazarın metnin bir bölümünde tarihî bilgileri nesnel bir dille aktarmasıyla diğer bölümlerinde kitabı bir karaktere dönüştürüp birinci kişi ağzından aktarması metne ilgiyi artırma açısından etkili olmuş mudur?

- Etkili olmuştur. Çünkü.....
  .....
- Etkili olmamıştır.
  - Yazarın anlatıcı tercihi nasıl olsa ilginizi çekerdi? .....
    .....

Metinde kullanılan görseller, içeriği her yönüyle yansıtabilmekte midir?

- Görseller içeriği yansıtmaktadır. Çünkü .....
  .....
- Görseller içeriği yansıtma açısından yetersizdir.
  - Görsellerde neler olsa daha iyi olurdu?.....
    .....

4. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz metni, bölümlerini belirleyecek şekilde inceleyiniz. Metnin bölümlerinin içeriğini aşağıdaki ilgili alana yazınız.

Giriş:

Gelişme:

Sonuç:

B. Metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin birbiri ile bağlantılı olup olmadığını belirleyiniz. Özellikle giriş bölümünün gelişme ve sonuç bölümlerine yönelik bir ipucu barındırıp barındırmadığına dikkat ediniz.

5. ETKİNLİK

Metni okurken aldığınız notları çözümleyerek önemli bilgi/detay bilgi şeklinde ikiye ayırınız. Önemli bilgilerden hareketle metni düşünce akışına uygun olarak kendi cümlelerinizle özetleyiniz.

6. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz metnin, özellikle "e-kitap" alt başlığı altındaki son bölümünü inceleyiniz. E-kitap ve basılı kitabın tartıştıkları konunun ne olduğunu, birbirlerini ikna edebilmek için öne sürdükleri kanıtları inceleyiniz.

B. Aşağıda "e-kitabın bakış açısıyla" metnin genelinden çıkarılabilecek sonuca ilişkin bir örnek sunulmuştur. Örneği inceleyiniz. Ardından basılı kitapların geleceği hakkında bir sonuç çıkarmak için verilen bakış açılarından birini seçiniz.

E-kitabın gözünden metinden çıkarılacak sonuç
Değişim ve dönüşüm kaçınılmazdır. Nasıl geçmişte kil tabletlerin yerini bugünkü kâğıda basılı kitaplar almışsa gelecekte de e-kitaplar günümüzdeki basılı kitapların yerini alacaktır. Üstelik kil tabletler kitap bile değilken bugünkü kitabın atası sayılabiliyorsa günün birinde pekâlâ e-kitapların da atası kabul edilebilir. Tarih boyunca değişmez denen birçok şey değişebilmiş ise kitaplar konusunda da bir değişim elbette olabilir.

- ☐ Basılı kitabın bakış açısı
- ☐ Tarafsız bakış açısı (Her iki tarafın kanıtlarını dinleyen bir masa lambası olabilir.)
- ☐ Kendi bakış açınız

C. Seçtiğiniz bakış açısıyla basılı kitapların geleceği hakkında ulaşılacak sonucu aşağıdaki alana yazınız.

Karekodu okutarak “Kitap Şifahanesi” adlı içeriği izleyiniz.

Dinleme/İzleme

7. ETKİNLİK

İzlediğiniz içeriğin başlık, içerik, dil ve organizasyonunu (giriş, gelişme, sonuç bölümleri ve bunlar arasındaki akışı) düşününüz. İçerikte izlediklerinizden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayarak düşüncelerinizin gerekçesini yazınız.

1. İzlediğiniz içeriğin başlığı içerikte anlatılanlarla ilgili ön bilgi veriyor mu?

Evet/ Hayır. Çünkü _____

_____

_____

2. İzlediğiniz içerikte verilen bilgi ve örnekler konunun anlaşılması için yeterli midir?

Evet/ Hayır. Çünkü _____

_____

_____

3. İçerikte verilen akış, izleyenin ilgisini çekmesi bakımından uygun mudur?

Evet/ Hayır. Çünkü _____

_____

_____

İzlediğiniz içeriğe yönelik olumsuz yargınız var mı? Varsa buna yönelik önerilerinizi yazınız.

_____

_____

_____

Konuşma Vakti

8. ETKİNLİK

A. Arkadaşlarınız ve öğretmeninizle bir kitap tanıtımında kitap ve yazarı hakkında hangi bilgilerin verilmesi gerektiğini belirleyiniz ve aşağıdaki ilgili alanlara yazınız.

Kitap ve yazar hakkında verilmesi gereken bilgiler:

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....

B. Aşağıdaki yönergelere dikkat ederek bir konuşma yapınız.

- *Yazdığınız maddeleri ölçüt olarak kullanınız.*
- *"Gelecek Derse Hazırlık" görevi kapsamında izlediğiniz kitap tanıtım videosunda verilen bilgiler ile ölçütleri karşılaştırınız.*
- *Karşılaştırma sonuçlarınızdan hareketle izlediğiniz videonun iyi bir kitap tanıtımı olup olmadığını değerlendiriniz.*
- *Değerlendirmelerinizi konuşmanızda arkadaşlarınıza aktarınız.*

C. Konuşmanızı yaparken aşağıdaki yönergelere dikkat ediniz.

- *Sınıfta arkadaşlarınızın sizi rahatlıkla görüp duyabileceği bir yere geçiniz.*
- *Konuşurken arkadaşlarınızla göz teması kurunuz.*
- *Duruşunuza (el, kol ve baş hareketlerinize) dikkat ediniz.*
- *Yüz ifadelerinizi anlatımınızı destekleyecek şekilde kullanınız.*

Yazma Vakti

9. ETKİNLİK

A. Aşağıdaki haber metninde kütüphanelerdeki dijitalleşme eğilimi, ekonomik faydaları açısından ele alınmaktadır. Verilen metni inceleyiniz.

Mayıs 2024 — Ankara

BİLGİ VE KÜLTÜR HABERLERİ

KÜTÜPHANE POSTASI

GELECEĞİN KÜTÜPHANESİ: DİJİTAL DÖNÜŞÜM HEM PRATİK HEM EKONOMİK

Binlerce Kitap Artık Bir Tık Uzağımızda, Kütüphane Bütçeleri Rahatlıyor

Günümüzde kütüphaneler ve raflar, bu rafları süsleyen kitaplardan ibaret olmaktan çıkıp dijital bir dünyaya dönüşüyor. Dijitalleşme eğilimi sayesinde binlerce kitaba, tabletlerden veya bilgisayarlardan tek bir tıkla ulaşmak mümkün. Artık bir kitabı ödünç almak için kütüphanenin açılmasını beklemeye gerek kalmıyor. Elektronik kitaplar sayesinde kütüphane her an her yerde okurların yanı başında. Dahası kütüphanelerde dijitalleşme eğilimi, oldukça ekonomik bir model sunuyor.

Kitapların basımı, kâğıt kullanımı, nakliyesi ve fiziksel olarak depolanması gibi yüksek maliyetli süreçler ortadan kalkıyor. Böylece kütüphane bütçeleri daha verimli kullanılabiliyor.

Dijital kütüphaneler, fiziksel depolama gereksinimini azaltarak maliyetleri düşürüyor. Bu sayede kütüphaneler, kaynaklarını daha verimli kullanabiliyor ve daha fazla kullanıcıya hizmet sunabiliyor.

B. Aşağıdaki yönergeleri takip ederek haberde anlatılan durumu yorumladığınız bir yazı yazınız.

- *Yukarıdaki haberde verilen durumu inceleyiniz.*
- *Aşağıdaki bakış açılarından biriyle anlatılanları tekrar gözden geçiriniz.*

○	Basılı kitap kokusunu seven bir okurun bakış açısı
○	Teknolojik gelişmelerden her alanda faydalanmayı isteyen bir kütüphane yöneticisinin bakış açısı
○	Kendi bakış açınız

- *Belirlediğiniz bakış açısına uygun olarak kütüphanelerdeki dijital dönüşüm eğilimini ele alan bir yazı yazınız.*

C. Yazınızda düşünceyi geliştirme yollarından (tanımlama, örneklendirme, karşılaştırma, benzetme, sayısal verilerden yararlanma, tanık gösterme) uygun olanlarını belirleyip anlatımınızı destekleyecek şekilde kullanınız.

HAZIRLIK VAKTİ

1. "Kütüphane" kelimesi yerine başka bir isim önerseydiniz bu ne olurdu? Arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Kütüphane kullanımının geçmişten günümüze nasıl değiştiğini düşününüz. Bu değişimde neler etkili olmuştur? Arkadaşlarınızla tartışınız.

- *Karekodu okutarak "Küçük Şeylerin Hikâyesi: Kütüphaneler" adlı içeriği izleyiniz.*
- *İçeriği not alarak izleme yöntemiyle izleyiniz.*
- *Dinlemeye/izlemeye başlamadan önce not alırken kullanacağınız materyalleri seçip hazırlayınız.*

Dinleme/İzleme

KÜÇÜK ŞEYLERİN HİKÂYESİ: KÜTÜPHANELER

Değerlendirelim

Dinlemenizi/izlemenizi tema sonundaki "Dinleme/İzleme Becerisi Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendiriniz.

1. ETKİNLİK

İzlediğiniz içerikten alınan bazı kelime veya kelime grupları aşağıda verilmiştir. Bu kelimelerin önce metindeki, sonra sözlükteki anlamlarını belirleyip ayrılan alanlara yazınız. Ardından her bir kelime veya kelime grubunun çağrıştırdığı kelimeleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kelime veya Kelime Grubu	Anlam İlişkileri
efsun	Metindeki Anlamı: Sözlükteki Anlamı:
engin	Metindeki Anlamı: Sözlükteki Anlamı:
gök kubbe	Metindeki Anlamı: Sözlükteki Anlamı:
ilim	Metindeki Anlamı: Sözlükteki Anlamı:
kadim	Metindeki Anlamı: Sözlükteki Anlamı:
nüsha	Metindeki Anlamı: Sözlükteki Anlamı:
tablet	Metindeki Anlamı: Sözlükteki Anlamı:

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları izlediğiniz "Küçük Şeylerin Hikâyesi: Kütüphaneler" içeriğinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. İzlediğiniz içerikte kütüphaneler nasıl tanımlanmıştır?
2. Kütüphaneler neden toplumsal hafıza merkezi olarak kabul edilmiştir?
3. Osmanlı'da kütüphanecilere hangi isim verilmiştir? Bu kişilerde bulunması gereken nitelikler nelerdir?
4. Her ülkenin bir millî kütüphanesinin olması neden önemlidir? Açıklayınız.
5. Kütüphaneler günümüzde sosyallaşme ve yaşam merkezi hâline nasıl getirilebilir? Açıklayınız.

3. ETKİNLİK

A. İzlediğiniz içerikte nelerden bahsedilmektedir? Anlatılanlardan hareketle videonun konusunu belirleyip aşağıya yazınız.

Konu:

B. İzlediğiniz içerikte verilmek istenen mesajı aşağıdaki alana yazınız.

4. ETKİNLİK

A. İzlediğiniz içerikte eski çağlardan günümüze bilginin korunması ve aktarımı konusunda ne gibi değişimler gözlenmiştir? İzlediğiniz içerikten hareketle bu değişimlerle ilgili verilen bilgileri aşağıdaki bölüme yazınız.

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

B. Edindiğiniz bilgilerden hareketle geçmiş ve günümüzdeki kütüphane kullanımı ile bilgi aktarımı arasındaki benzerlik ve farklılıkları aşağıda verilen alanlara yazınız.

BENZERLİKLER	FARKLILIKLAR

C. Belirlediğiniz benzerlik ve farklılıklardan yararlanarak kütüphanelerin günümüze nasıl ulaştığını açıklayınız.

5. ETKİNLİK

İzlediğiniz içerikte anlatılanları verilen ölçütlerden birine (tür, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık) göre sınıflandırınız. Her bir gruptan seçtiğiniz örnekleri aşağıda ayrılan alanlara yazınız. Son olarak bu grupları ortak niteliklerinden hareketle adlandırarak sınıflandırmanızı tamamlayınız.

.....	.....
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

6. ETKİNLİK

İçeriği izlerken aldığınız notları gözden geçiriniz. Verilen önemli bilgileri videodaki akışa uygun olarak düzenleyiniz ve kendi cümlelerinizle içeriğin özetini aşağıya yazınız.

7. ETKİNLİK

A. İzlediğiniz içerikteki bilgileri aşağıda verilen bölümlere uygun olacak şekilde yazınız.

Giriş: _____

Gelişme: _____

Sonuç: _____

B. İzlediğiniz içerikte metnin bölümleri arasındaki bağlantılar uygun mudur? Düşüncelerinizi gerekçesiyle açıklayınız.

8. ETKİNLİK

Görselden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Görseldeki emoji (resimce) ile "Yeni Nesil Çocuklar Yeni Nesil Kütüphaneler" ifadesinden ne anlıyorsunuz? Ön bilgilerinizden hareketle cevaplayınız.

2. Görselden çıkardığınız mesajı arkadaşlarınızla paylaşınız.

9. ETKİNLİK

Aşağıdaki metni okuyunuz. Bu metinden hareketle bir problem durumu belirleyip verilen formu bu probleme göre doldurunuz.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Yaşam Kalitesi Modülü-2022 verilerine göre, Türkiye'de 15 yaş ve üzeri nüfusun %69,0'u son 12 ay içerisinde okul kitapları dışında hiç kitap okumamış, en az bir kitap okuyanların oranı ise %31,0 olarak gerçekleşmiştir. Kitap okuma durumları yaş gruplarına göre incelendiğinde, son 12 ay içerisinde en çok kitap okuyan kesim %50,9 oran ile 15-24 yaş grubu olmuştur. Ancak yaş ilerledikçe kitap okuma oranlarında belirgin bir düşüş gözlenmektedir. Kitap okuma oranının en düşük olduğu kesim ise %14,1 ile 65 yaş ve üzerindeki fertlerdir.

(Genel ağdan alınmıştır.)

Problem olarak gördüğünüz olay ya da durum:

Seçtiğiniz problemin özeti:

Bu problemin çözümüne yönelik önerileriniz:

Çözüm önerileriniz arasından seçtiğiniz en uygun çözüm yolu:

Problemin çözümüne yönelik değerlendirmeniz:

Konuşma Vakti

10. ETKİNLİK

Yıl/Şehir	Ankara	İstanbul	İzmir
2022	937.885	2.084.519	484.103
2023	1.191.408	5.184.788	729.640
2024	1.008.906	5.745.595	883.147

A. Yukarıdaki tabloda 2022-2024 yılları arasında üç büyük şehirdeki halk kütüphanelerinin kullanıcı sayılarına yer verilmiştir. Tablodaki bilgileri ve aşağıdaki yönergeleri dikkate alarak bir konuşma yapınız.

- *Tablodaki bilgileri inceleyiniz.*
- *Aşağıdaki bakış açılarından birini seçiniz.*

○	Tüm gelişmeleri tarafsız bir şekilde ele alan nesnel bakış açısı
○	Öğrencilerinin okuma alışkanlığı kazanmasını isteyen bir Türkçe öğretmeninin bakış açısı
○	Kendi bakış açınız

- *Seçtiğiniz bakış açısına uygun olarak kütüphane kullanıcı sayılarındaki değişimden çıkarılabilecek sonucu detaylandırarak konuşmanızda açıklayınız.*

B. Konuşmanızda uygun geçiş ve bağlantı ifadeleri (oysaki, özellikle, başka bir deyişle vb.) ile karşılaştırma, benzetme, örneklendirme ve özetleme işlevli dil yapılarını ve söz varlığı unsurlarını kullanınız.

11. ETKİNLİK

A. Aşağıda sayıların yazımıyla ilgili verilen kuralları okuyunuz.

Sayıların Yazımı

1	Sayılar harflerle de yazılabilir.
2	Birden fazla kelimeden oluşan sayılar ayrı yazılır.
3	Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur.
4	Sayılarda kesirler virgülle ayrılır.
5	Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir.
6	Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir.
7	Saatler ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir.

B. Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Bu cümlelerde kullanılan sayıların yazım kurallarını "A" bölümündeki kurallarla eşleştirerek alttaki kutucuklara yazınız.

	Cümle
a	Ülkemizin nüfusu 85.664.944 kişi olarak açıklanmıştır.
b	Akıl ve zekâ oyunları yarışmasında 1'inci olmayı başardı.
c	Dedem hepimize üçer kitap vererek bu ayki etkinliği başlattı.
ç	Bu ay dokuz yüz altmış üç sayfa kitap okumuş.
d	Eylülün ikinci haftası okullar açılıyor.
e	Tiyatro gösterisi yediye çeyrek kala başladı.
f	Bu karışımda suyun oranı 18,5 olmalı.
g	Mezuniyet pastasının 1/2'si yan salondaki öğrencilere dağıtılacak.

a	b	c	ç	d	e	f

Yazma Vakti

12. ETKİNLİK

2080 yılında hayatımızın her yerini dijital araçların kapladığı, insanların her şeyi internetten hızlı veri akışıyla öğrendiği bir dönemdesiniz. Bir gün anneannenizin bodrumunda tozlu eşyaların arasında gizemli bir kutu buluyorsunuz. Kutunun içinden yıllar öncesine ait basılı bir çocuk dergisi ve üzerinde tuhaf semboller, şekiller, şemalar olan el yazısıyla çizilmiş gizemli bir kroki çıkıyor. Bu kroki, şehrin son fiziksel kütüphanesinin bulunduğu binanın altındaki gizli bir odanın yolunu gösteriyor. Yazılanlara göre bu odada, insanlığa okuma sevgisini ve dilin güzelliğini yeniden hatırlatacak büyük bir sır saklı. Ancak odaya giden yoldaki bilmeceleri çözmek hiç kolay değil; çünkü karşınızda sadece kelime bilgisi, sembolleri anlamlandırma ve eleştirel okuryazarlık, yani bilgi kirliliğini ayırt etme becerileriyle çözülebilecek bilmeceler var.

A. Yukarıdaki kısa senaryo doğrultusunda defterinize bir metin yazınız. Metninizin içeriğini oluştururken aşağıdakilere dikkat ediniz.

- *Yazınızın olay örgüsünde hayal gücünüzü de kullanarak özgün bir akış planlayınız. Mesela içerikte alışılmışın dışında olaylar, olağanüstülükler bulunabilir.*
- *Planladığınız olaylara uygun, farklı özelliklere sahip karakterler tasarlayınız.*
- *Senaryoda ifade edildiği gibi özgün bilmecelere yer veriniz ve karakterlerinizin bilmeceleri kendilerine has yöntemlerle çözmelerini sağlayınız.*
- *Karakterlerinizin kendi özelliklerine uygun diyaloglar üretmelerine dikkat ediniz.*

B. Yazınızın dilini daha etkili kılmak için aşağıdaki yönergeleri uygulayınız.

- *Metninizi açık ve anlaşılır bir dille yazınız.*
- *Yazarken yazınızı zenginleştirecek şekilde mecaz, deyim, atasözü gibi söz varlığı unsurlarına yer veriniz.*
- *Metninizin etkililiğini artırmak için kişileştirme, benzetme, abartma vb. söz sanatlarını kullanınız.*

Değerlendirelim

Yazınızı tema sonundaki "Yazma Becerisi Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendiriniz.

Gelecek Derse Hazırlık

Bir kütüphane veya kitapçıyı ziyaret edip kitap kapaklarını inceleyiniz. İçeriği çocuklara hitap etse de kapak tasarımı size göre ilgi çekici olmayan bir kitap seçiniz. Gelecek dersin "Konuşma Vakti" etkinliğinde hakkında konuşmak üzere bu kitabı ve kapağını inceleyip notlar alınız. Özellikle kitap kapağının beğenmediğiniz yönleriyle ilgili notlara ağırlık veriniz.

HAZIRLIK VAKTİ

1. En sevdiğiniz kitap nedir ve kitabın yazarı kimdir? Arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Okuduğunuz bir kitabı yeniden okumak ister misiniz? Tekrar okuduğunuzda aynı duyguları hissedeceğinizi düşünüyor musunuz?

- *Şiiri öğretmeninizin rehberliğinde seçeceğiniz bir okuma yöntemi ile okuyunuz.*
- *Şiiri ilk kez okurken anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime grupları ile bunların anlamlarına yönelik tahminlerinizi 1. etkinlikteki uygun alanlara yazınız.*

KİTAPLARLA KURULAN DOSTLUK

Ömür boyu dost bildiğim kitap,
Seni cüz adıyla tanıdım önce,
İlk çocukluğumda, masum çağımda,
Bir bez çantayla omzumda, elimde.
Küçücükten yitirdiğim
Sevdiklerim için yüreğim
Bir köz gibi yanarken,
Kavrulurken...

Sonra yavaş yavaş
Yaşar oldum derinden derine
Düşüncemde, duygumda,
Masal oldun dilimde,
Gün gün serpildin
Gür bir ağaç gibi,
Bilgi oldun başımda, aklımda
Derken derken...

Bir düz ovada koşarcasına
Yayıldım, dağıldım sayfalarında...
Ben "Tek Adam"
Çoğaldım böyle böyle,
Dost oldum Keloğlan'la, Kerem'le,
Dolaştım Karacaoğlan'la dağ tepe.
Aradım
"Erkilet güzelini bağ arasında"...

"Çalı Kuşu"yla söyleştim,
Bir bahçede dallar üstünde.
"Dar Kapı"dan geçtim,
Don Kişot'tan (Don Kişot) Faust'a (Faust) ulaştım seninle...
Güç kattın umutlarıma, hayallerime,
Sen olmasaydın eğer kar yağacaktı
Yaz ortasında
Dağlarıma, ovalarıma, yoluma...

Kitap, kitap,
Sen dostların başında gelen dost,
Yer yüzünün güneşten önce güneşi!
Işığın aydınlattı içimi,
Sevgilerin ölümsüzüyle dolup taştı
Yüreğim...
Sen olmasaydın halim kimbilir
Nice olurdu nice?..

Çocuklar, çocuklar, altın kalpli çocuklar!
Güvenin kitaba
Herkesten, her şeyden çok...
Eviniz yuvanız kadar sıcak olsun
Gözünüzde kitaplıklar...
Hayatta belki
Her türlü dostluk yıkılır da
Yıkılmaz kitaplarla kurulan dostluklar...

Coşkun ERTEPINAR

1. ETKİNLİK

A. Belirlediğiniz kelime veya kelime gruplarının anlamlarını önce tahmin ediniz. Ardından bu kelimelerin anlamlarını *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten bularak ilgili alanlara yazınız ve tahminlerinizle karşılaştırarak kontrol ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim ve Sözlük Anlamı
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:

B. Yukarıda verilen kelime veya kelime gruplarından seçtiğiniz ikisini birer cümlede kullanınız.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları "Kitaplarla Kurulan Dostluk" şiirinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Şair, hayatının ilk yıllarında kitapla hangi isimle ve nasıl tanışmıştır?
2. Şairin dünyasını zenginleştiren kahraman ve eserler hangileridir?
3. "Tek Adam" iken kitaplarla "çoğalmak" ne anlama gelir?
4. Şairin çocuklara verdiği en önemli tavsiye nedir?

3. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz şiirin biçim özellikleri ile ilgili verilen ifadeleri inceleyip doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

- Şiirin her dizesindeki hece sayısı eşittir.
- Dize sonlarında ses benzerlikleri bulunmaktadır.
- Şiir altı bölümden oluşmaktadır.

B. Şiirde ahengi sağlayan unsurlar nelerdir? Bu unsurların şiirin okunuşuna ve anlamına nasıl bir etkisi vardır? Sözlü olarak açıklayınız.

4. ETKİNLİK

A. Aşağıda, okuduğunuz şiirden alınan bazı dizelere yer verilmiştir. Bu dizelerde hangi söz sanatlarının kullanıldığını belirleyiniz. Belirlediğiniz söz sanatlarını verilen alanlara yazınız.

Sen olmasaydın eğer kar yağacaktı,
Yaz ortasında,

Söz Sanatı: _____

Gür bir ağaç gibi
Bilgi oldun başımda,

Söz Sanatı: _____

B. Belirlediğiniz söz sanatlarının şiirin anlamına katkısını açıklayınız.

5. ETKİNLİK

Karekodu okutarak "23 Nisan Dünya Kitap Günü" adlı içeriği izleyiniz.

Dinleme/İzleme

İzlediğiniz içerikle "Kitap Şifahanesi" adlı içeriği (ileri sürülen görüşler, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, seçilen örnekler, dilin sadeliği, kelime seçimleri, cümle uzunlukları) ölçütlerinden birini seçerek inceleyiniz. Aralarındaki benzerlik ve farklılıkları aşağıda verilen alana yazınız.

Benzerlikler	Farklılıklar

6. ETKİNLİK

A. Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Bu cümlelere istek anlamı katan söz varlığının/dil yapılarının altını çizerek belirleyiniz.

Keşke bu yıl da önceki yıllarda olduğu gibi sınıf pikniği yapsak.

Sen de bizimle haftaya yapılacak doğa gezisine gelsene.

Siz biletleri alırken ben eve gidip çantamı hazırlayayım.

Bir türlü çözemediğim şu soruyu sen çözer misin?

Ne olur, trafik kurallarına uy ve uymayanları uyar!

B. Aşağıdaki bölüme istek anlamı katan söz varlığının /dil yapılarının kullanıldığı iki cümle yazınız.

Konuşma Vakti

7. ETKİNLİK

A. Gelecek derse hazırlık görevi kapsamında incelediğiniz kitap ve bu kitabın kapak tasarımı ile ilgili notlarınızı inceleyiniz. Ardından aşağıdaki yönergeler doğrultusunda içeriğinizi oluşturarak bir konuşma yapınız.

- *Konuşmanızın giriş bölümünde seçtiğiniz kitap ve kitabın kapak tasarımı hakkında kısa bilgi veriniz.*
- *Kapak tasarımının size göre sorunlu olan yönünü (renk, figür, çizim kalitesi vb.) özetleyiniz.*
- *Kitap kapağını kendi yaş grubunuz için daha ilgi çekici yapacak önerilerde bulununuz.*
- *Önerileriniz içinden en önemli olanını seçiniz ve bunun uygulanması durumunda tasarıma nasıl katkı sağlayacağını açıklayarak konuşmanızı sonlandırınız.*

B. Konuşmanız sırasında aşağıdakilere dikkat ediniz.

- *Konuşmanıza uygun bir hitap ifadesi ile başlayınız ve uygun ifadelerle sürdürüp sonlandırınız.*
- *Konuşmanızı tamamladıktan sonra soru sormak isteyen arkadaşlarınıza söz veriniz.*
- *Sorulan soruları nezaketle cevaplayınız.*

8. ETKİNLİK

Aşağıdaki cümlelerde noktalama işaretleri farklı görevlerde kullanılmıştır. Verilen örneklerden hareketle bu işaretlerin hangi amaçlarla kullanıldığını belirleyiniz.

A. Aşağıdaki cümleleri dikkatle okuyunuz.

1. Öğretmenimiz derste “Okumak, insanın kendini tanıma yolculuğudur.” dedi.
2. Kitabın uzun zamandır merak ettiği sonuna geldiğinde gözleri doldu (Sayfaları yavaşça çevirdi.).
3. Okuma defterinde [ikinci haftanın notlarında (kenarına yıldız koyduğu satırda)] kısa bir cümle yer alıyordu.
4. Okuma sürecinde en zor şey “kitabı yarım bırakmamak”tı.
5. Şiir okuma yarışmasında “Kendi Gök Kubbemiz” adlı şiirle dereceye girdi.
6. Bir söyleşide yazar “Okur, metnin sessiz ortağıdır.” ifadesini kullandı.
7. Öğrenci defterini açtı (İlk sayfaya baktı).
8. Bu alışkanlığı öğretmenimiz “okur disiplini” olarak adlandırdı.

B. Yukarıdaki cümlelerde kullanılan noktalama işaretlerinin işlevleri farklıdır. Bu cümleleri, noktalama işaretlerinin aynı görevde kullanıldığı durumlara göre gruplandırınız. Gruplandırdığınız cümlelerin numaralarını aşağıdaki renkli kutucuklarda bir araya getiriniz. Bu çalışmayı yaparken aşağıdaki "Keşif Kutusu"ndaki ipuçlarından yararlanınız.

KEŞİF KUTUSU

Bazı cümlelerde, bir kişinin söylediği sözler olduğu gibi verilmiştir.
Bazı cümlelerde, özellikle dikkat çekilmek istenen kelime veya kelime grupları yer almıştır.
Bazı cümlelerde, anlatımı tamamlayan kısa açıklamalara başvurulmuştur.
Bazı cümlelerde, açıklamaların içinde ek bilgilere yer verilmiştir.

1. Grup

2. Grup

3. Grup

4. Grup

C. Yaptığınız gruplamadan hareketle her grup için kullanılan noktalama işaretlerinin hangi durumlarda ve hangi görevde kullanıldığını kendi cümlelerinizle yazınız.

Yazma Vakti

9. ETKİNLİK

A. Son zamanlarda okuyup çok beğendiğiniz bir hikâyeyi düşününüz ve bu eserle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- *Hikâyenin karakterleri kimlerdi, siz en çok hangisini sevdiniz?*
- *Bu karakteri sevmenizin sebebi neydi?*
- *Hikâye ne zaman, nerede geçmekteydi?*
- *Hikâyedeki olaylar nasıl başladı?*
- *Hikâyenin ilerleyen bölümlerinde neler oldu?*
- *Bu eseri sizin için ilgi çekici, heyecanlı veya eğlenceli kılan neydi?*
- *Kitabın sonunda ne oldu?*

B. "A" bölümündeki sorulara verdiğiniz cevaplardan hareketle okuduğunuz kitabı değerlendirmek için bir ölçüt oluşturunuz.

- *Belirlediğiniz ölçüte göre okuduğunuz kitabı inceleyiniz.*
- *İnceleme sonuçlarınızı belirlediğiniz ölçütle karşılaştırınız ve ulaştığınız sonucu aşağıda verilen alana yazınız.*

Erişelim

Karekodu okutarak "Zarflar" etkinliğini yapınız.

Etkileşimli İçerik

ÜRETİM VAKTİ

KONUŞMA

Okuduğunuz ve çok beğendiğiniz bir kitabın kapak tasarımını yapınız. Tasarımınızı yaparken ister dijital grafik tasarım araçlarını isterseniz kâğıt, kalem, boya gibi geleneksel malzemeleri kullanabilirsiniz. Hazırladığınız kapağı sınıf ortamında tanıtınız.

Konuşmanızı yaparken aşağıdaki açıklamalara dikkat ederek soruları yanıtlayınız.

- *Konuşmanız sırasında ses tonu ve beden dilinizi etkili şekilde kullanınız.*
- *Konuşma yapacağınız mekânın özelliklerini göz önünde bulundurunuz.*
- *Dinleyicilerle göz teması kurmaya özen gösteriniz.*
- *Konuşmanızın ardından dinleyicilerden gelen soruları yanıtlayınız.*

1. Tasarımınızda kitabın hangi bölümünden ilham aldınız?
2. Kapakta yer verdiğiniz unsurlar neyi temsil etmektedir?
3. Bu kapağı gören biri sizce kitap hakkında nasıl bir fikir edinmiştir?

YAZMA

Okuduğunuz ve çok beğendiğiniz bir öykü kitabını, aşağıdaki soruları yanıtlayarak ilgili alana özetleyiniz.

Kitabın şahıs/varlık kadrosunda kimler vardır?	Kitaptaki olay örgüsü nedir?
Olay örgüsü hangi zamanda gerçekleşmektedir?	Olay örgüsü hangi mekânlarda geçmektedir?

Özetinizi yazarken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Kitabı çözümleyip özetinizde işinize yarayacak önemli ve önemsiz bilgileri belirleyiniz.*
- *Önemli bilgileri olay örgüsüne uygun şekilde sıralayarak metninizi oluşturunuz.*
- *Metninizde yazım kuralları ve noktalama işaretlerine uyunuz.*

SERBEST OKUMA METNİ

CANIM KİTAP

"Issız bir adada yapayalnız yaşamak zorunda kalsanız hangi romanları yanınıza alıp götürürsünüz?" sorusu bir zamanlar Fransa'da anketçilerin pek hoşlandığı bir konuydu. Bu romanlar, anketçisine göre ya Fransız, ya da dünya edebiyatından alınırdı. Sorularını edebiyatın başka türlerine genişletenler de vardı. (…) Bugün dahi böyle bir sorunun çekiciliğini kaybetmiş olduğunu sanmıyorum. Böylece, hem bazı yazarların beğenileri belirmiş, hem de unutulmaya yüz tutmuş bazı sağlam eserler yeniden değerlendirilmiş oluyordu. Ama bu sorunun ortaya koyduğu asıl gerçek, edebiyatın insan hayatındaki vazgeçilmez varlığıdır.

(…)

Nedir insanların kitaplara olan bu düşkünlüğü? Kitaplar, hele romanlar ve şiir kitapları, neden insanların hayatında bu kadar büyük bir yer alıyor? Bence, bunu cevaplandırmak için, "İnsan niçin okur?" sorusunu ilkin cevaplandırmak gerekir. İnsanlar toplu olarak yaşadıkları halde gene de yaratıkların en yalnızlarıdır. Dıştan birbirlerine yakındırlar. Ama içten aralarında ne uzaklıklar vardır! (...) Okuması olsaydı, böyle yapayalnız kalır mıydı?

Dünyada hiç bir dost insana kitaptan daha yakın değildir. Sıkıntımızı unutmak, donuk hayatımıza biraz renk , biraz ışık vermek, daracık dünyamızda bulamadığımız şeyleri yaşamak için, tek çaremiz, kitaplara sarılmaktır. Bırakınız ıssız bir adaya gitmeyi, herhangi bir yolculuğa çıkarken bile hangi okur yazar yanına bir iki roman, bir iki şiir kitabı almayı düşünmez! Yolculukta, çoğu zaman olduğu gibi çevremize bakıp dalmaktan, yanımıza aldığımız kitapları okuyamazsak bile onları gene de elimiz altında bulundurmak isteriz. Çünkü onların can yoldaşı olduğunu biliriz. Düşünüyorum da, şu dünyadan kitaplar yokoluverse, yaşamak ne kadar güçleşir, çekilmez bir ağırlık olur. Romancı veya şair için yazmak nasıl dayanılmaz bir ihtiyaçsa, okuyucu için de yazılanları okumak öyledir. En kötümser zamanlarımızda yardıma onlar koşar. Ataç, ölüm yatağında, kendisini görmeğe gelen Sabahattin Teoman'a: "Hastalıkta ağrıları dindirici en iyi ilaç şiirmiş. Boyuna şiir okuyorum." dememiş miydi?

(…)

Sözün kısası, kitabı her yönü ile severim. Anlattıklarına dalıp gitmekten, yapraklarına dokunmaktan, taze mürekkebin kokusunu almaktan, çevrilen yaprakların çıkardığı hışırtıdan hoşlanırım. Odamdan dışarıya çıktığım zamanlar, yanıma küçük boyda bir kitap almayı hiç unutmam. Ne olacağı bilinmez ki? Kalabalık içinde insanın içine ansızın yalnızlık çökebilir.

Ya bir anketçi, bu alışkanlığımı öğrenir de ıssız adaya götüreceğim on kitabı gelip benden sorarsa ne cevap veririm? On kitap! Bunları seçmek dile kolay. Geri kalanlar ne olacak? Doğrusu, adaya madaya gitmek niyetinde değilim. Hem, anketçi gelirse söyliyeceğim: Ne diye bu on kitabı kendisi seçip o adaya gitmiyor?

Ben odacığımda, yeni eski tüm kitaplarımın arasında, böyle daha iyiyim.

Suut Kemal YETKİN
(Kısaltılmıştır.)

5. TEMA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

MEDYA NEDİR?

(…)

Kitaplar, dergiler, radyo ve televizyonlar, dış mekânlarda yer alan ilan ve reklam panoları, bilgisayarlar, video oyunları, internet sayfaları, akıllı telefonlar, tabletler, sosyal medya hesapları ve benzeri tüm ortamlar medya kavramına dâhildir. Gördün mü bak neredeyse her şey bir medya ürünü!

MEDYA OKURYAZARLIĞI NEDİR?

Medya okuryazarlığı, yukarıda saydığım bütün o medya içeriklerini doğru kullanabilme becerisidir.

İyi bir medya okuryazarı olmak için, izlediğimiz tüm televizyon ve radyo programları, internet üzerinden seyrettiğimiz tüm görüntüler ve hatta oynadığımız bilgisayar oyunları karşısında, uyanık olmalıyız. Adeta bir dedektif gibi davranmalıyız.

Medyada dinlediğimiz, izlediğimiz veya okuduğumuz ne varsa; her zaman doğru olmayabilir. Hatta yaşımıza, ailemizden öğrendiklerimize, yaşantımıza uygun olmayabilir. Bunu hep aklında tut ve dedektif gibi gözünü açık tutarak ipuçlarını takip et, üzerine düşün ve yorumla.

(…)

Bak daha iyi anlatabilmek için sana örnekler vereyim. Örneğin televizyonda gördüğün dizi ve programları hazırlayanların reklam yaparak para kazanma kaygıları vardır. Reklamlarda ise reklamı yapılan ürünleri satarak para kazanma amacı vardır. Bilgisayar oyunlarında bile, oyunun daha fazla kişiye satılması ve daha fazla para kazanma kaygısı vardır. Amaç para kazanmak olunca hazırlanan içerikler bazen her yaş grubuna uygun ve faydalı olmayabilir.

Ayrıca, tüm bu medya içeriklerini hazırlayan insanlar da her şeyi iyi ve doğru bilmiyor olabilirler. Televizyonlarda, radyolarda, internet sayfaları ve sosyal medya ortamlarında görülen içerikler, her zaman doğru olmayabilir. Bu nedenle tüm bunların doğruluğu konusunda büyüklerimize danışmamız, bilen kişilere sormamız, kendi bilgilerimizle ve aklımızla değerlendirmemiz gerekir.

(…)

RTÜK (Radyo Televizyon Üst Kurulu) Medya ve Çocuk dergisinden alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)

Okuduğunuz metne göre 1-3. soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdaki üç cümleyi tamamlayarak okuduğunuz metnin içerik, dil ve organizasyonunu değerlendirmek üzere ölçütler belirleyiniz. Belirlediğiniz üç ölçüte göre metni dikkatlice inceleyiniz. Metindeki ifadeleri bu ölçütlerle karşılaştırarak metnin ölçütlere uygunluğu hakkında bir yargıya varınız.

- Bilgilendirici bir metin, anlatılanları daha iyi kavratabilmek için .... ve ..... ile desteklemelidir.
- Benim yaş grubuma uygun bir metnin dili ..... olmalıdır.
- Organizasyonu iyi olan bir bilgilendirici metinde ..... ve .... bölümleri yer almalıdır.

2. Metinde öne sürülen görüşleri aşağıdaki bakış açılarından birini seçerek dönüştürünüz. Daha sonra seçtiğiniz bakış açısıyla metni yeniden ifade ediniz.

Okur bakış açısı: Oyunu oynamak veya dizi izlemek isteyen kişi
Üretici bakış açısı: Ürünü satmak, diziyi izletmek ve sadece para kazanmak isteyen kişi
Ebeveyn bakış açısı: Çocuğunu korumak ve doğru yönlendirmek isteyen kişi

3. Okuduğunuz metinde var olan bir problemi belirleyerek aşağıda verilen alanları doldurunuz. Probleme yönelik çözüm önerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Okuduğunuz metinde tespit ettiğiniz problem:

Tespit ettiğiniz problemin özeti:

Problemin çözümüne yönelik önerileriniz:

Önerileriniz arasındaki en uygun çözüm yolu:

Problemin çözümüne yönelik değerlendirmeniz:

4. Aşağıdaki şemalardan birini seçip bu konu hakkındaki değerlendirmenizi yansıtan bir konuşma yapınız.

Kültür okuryazarlığı gelişmiş bir kişi,

- Kendi kültürünü iyi bilir, farklı kültürlerin topluma kattığı zenginliği fark eder.
- Farklı kültürlerden gelen insanlarla empati kurar, davranışlarındaki farklılığı anlamaya çalışır.
- Farklı geleneklere, yaşam tarzlarına ve inançlara önyargısız ve saygıyla yaklaşır.

Durum: Kimi insanların kendilerinden farklı olanlara (farklı giyinen veya düşünen) karşı anlayışsız davrandığı, onların bazı temel haklarına erişimini zorlaştırdığı haberlere konu olmaktadır.

Görev: Kültür okuryazarlığı gelişmiş bireylerin niteliklerinden uygun olan birini seçip ölçüt olarak kullanınız. Verilen durumu ölçütünüz açısından inceleyiniz ve ulaştığınız sonucu ölçütünüzde ifade edilen nitelikle karşılaştırınız. Karşılaştırma sonucunda ulaştığınız yargıyı ele aldığınız bir konuşma yapınız.

Medya okuryazarlık becerileri gelişmiş bir kişi,

- Medya araçlarında karşılaştığı bilgilere sorgulayıcı ve şüpheci yaklaşır.
- Bilginin kim tarafından paylaşıldığına, kaynağın güvenilirliğine dikkat eder.
- Medyada yayılan bilginin duygularını (öfke, heyecan vb.) etkileme amacı güdüp gütmediğine dikkat eder.

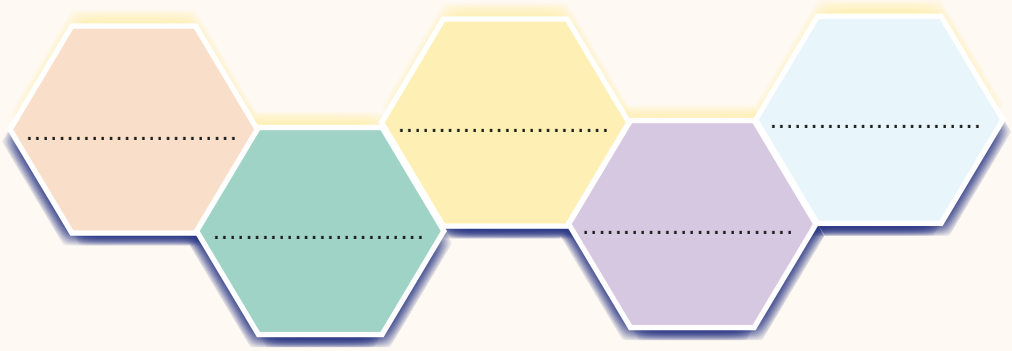
Durum: Son dönemde insanların günlük yaşamlarının tamamını sosyal medyada önlerine düşen bilgilere göre düzenlediği görülmektedir.

Görev: Medya okuryazarlığı gelişmiş bireylerin niteliklerinden uygun olan birini seçip ölçüt olarak kullanınız. Verilen durumu ölçütünüz açısından inceleyiniz ve ulaştığınız sonucu ölçütünüzde ifade edilen nitelikle karşılaştırınız. Karşılaştırma sonucunda ulaştığınız yargıyı ele aldığınız bir konuşma yapınız.

5. Karekodu okutarak "Türkçem-Eski Türkçe" adlı içeriği izleyiniz.

Dinleme/İzleme

A. İçeriğin anahtar kelimelerini belirleyip aşağıda verilen bölüme yazınız.

B. Belirlediğiniz anahtar kelimelerin dinleme/izleme metniyle ilişkisini açıklayınız.

C. İzlediğiniz içerikten hareketle Türkçenin geçmişten günümüze gösterdiği gelişimi öncelik ve sonralık bakımından karşılaştırınız. Karşılaştırmanız sonucunda benzerlik ve farklılıkları belirleyerek arkadaşlarınızla paylaşınız.

Öncelik

Sonralık

Ç. İzlediğiniz içerikteki önemli bilgileri, olayların oluş sırasına göre kendi cümlelerinizle özetleyiniz.

Daha fazla ölçme ve değerlendirme sorusu için yandaki karekodu okutunuz.

Ek Ölçme ve Değerlendirme Soruları

DİNLEME/İZLEME BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form dinlemenizi/izlemenizi değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
İçeriği izlemeden önce not almak için gerekli materyalleri hazır bulundurdum.			
Dinleme/izleme sürecinde dikkatimi konuya yoğunlaştırdım.			
İçeriği izlerken verilen bilgileri önemli/önemsiz olarak sınıflandırdım.			
Belirlediğim önemli bilgileri not aldım.			
Dinleme/izleme sürecinde uygun duruş pozisyonumu korudum.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

OKUMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form okumanızı değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
Metni okumaya başlamadan önce başlık ve görselleri inceledim.			
İncelemelerim sonucunda metnin konusuna dair tahminde bulundum.			
Metnin okuduğum kısımlarından hareketle hikâyenin devamını tahmin ettim.			
Metni dikkatim dağılmadan odaklanarak okudum.			
Metni okurken anlamını bilmediğim kelime veya kelime gruplarının anlamlarını bağlamdan çıkarmaya çalıştım.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

KONUŞMA ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form konuşmanızı değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmamın amacını belirledim.			
Konuşmamın konusunu netleştirdim.			
Eleştirdiğim eserin eleştireceğim özelliği hakkında genel bir bilgi verdim.			
Eleştirdiğim eserin hem olumlu hem de olumsuz yönlerini ele aldım.			
Eleştirilerimi mantıklı gerekçelerle açıkladım.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

YAZMA ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form yazınızı değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
Yazımı senaryoda belirtilen çerçeveyi dikkate alarak yazdım.			
Yazımda özgün karakterler ve diyaloglar ürettim.			
Hayal gücümü kullandım.			
Yazımda anlaşılır bir dil kullandım.			
Yazımda uygun söz sanatlarına yer verdim.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

6. TEMA

HAK VE SORUMLULUKLAR

EBA Tema Alanı

6. Tema E-Özeti

TEMANIN METİNLERİ

- KUTADGU BİLİG
- SİYAH İNCİ
- ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ (DİNLEME/İZLEME)
- ÜÇ SORU
- MEMLEKET İSTERİM (SERBEST OKUMA METNİ)

ANAHTAR KELİMELER

- hak
- sorumluluk
- adalet
- özgürlük
- eşitlik
- barış
- karşılaştırma
- çözümleme
- değerlendirme
- hikâye unsurları
- çoklu ortam ögeleri
- geçiş ve bağlantı ifadeleri
- açık ve örtük ifade
- bağımsızlık
- sorumluluk
- güven

Temadaki metinler; yazım, noktalama ve dönemin söyleyiş özellikleri açısından eserin orijinaline bağlı kalınarak alınmıştır.

- Bu temada yer alan "Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.
- "Çoklu ortam ögelerine yönelik çözümleme yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Görselle iletilen anlamı belirleyebilme", "Dinlediğindeki/izlediğindeki unsurları sınıflandırabilme" ve "Dinlediğini/izlediğini kendi içinde karşılaştırabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.
- "Basılı ve dijital medya metinlerini değerlendirebilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Metin içi karşılaştırma yapabilme" ve "Metinler arası karşılaştırma yapabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.
- "Sözlü sunum yapabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Konuşma sürecini yönetebilme", "Konuşma yöntem ve tekniklerine yönelik seçimlerini yönetebilme" ve "Konuşmasında beden dilini ve mekânı etkili kullanabilme" öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.
- "Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme" öğrenme çıktısı, önceki temalarda verilen "Yaratıcı yazı yazabilme" öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir.

HAZIRLIK VAKTİ

1. Adalet, doğruluk ve insanlık kavramı hakkındaki düşüncelerinizi günlük hayattan örneklerle açıklayınız.
2. Bir yöneticinin en önemli özellikleri neler olmalıdır? Örneklerle sözlü olarak açıklayınız.

- *Metni okurken anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını not alınız.*

KUTADGU BİLİG

Hükümdar Gündoğdu, Aydoldu'ya Adaletin Niteliklerini Anlatıyor

Hükümdar bir gün yalnız başına oturuyordu. Canı çok sıkıldı. Emir verip herkesi dışarı çıkardı, sonra Aydoldu'yu çağırdı. Aydoldu huzura girip hükümdarın karşısında edeple, ellerini bağlayıp ayakta durdu. Hükümdar bir müddet hiçbir şey söylemedi. Sonra kafasını kaldırıp ona baktı ve oturmasını işaret etti. Aydoldu yavaşça yerine oturdu. Kaş altından hükümdara baktı. Hükümdarın kaşları çatık, yüzü neşesizdi. Gümüş bir tahtın üzerine oturmuştu. Tahtın üç ayağı vardı ve bu ayaklar birbirine bağlı değildi. Elinde büyük bir bıçak tutuyordu. Solunda Hint'ten gelme acı bir ilaç, sağında ise şeker vardı. Aydoldu bunları görünce içini korku kapladı, adeta nefesi kesildi. Bir zaman böyle durdular, sonra hükümdar başını kaldırıp seslendi:

(...)

— Söyle bakalım, neyi yadırgadın, neye hayret ettin?! dedi hükümdar.

Aydoldu cevap verdi:

— Öncelikle oturduğunuz tahta şaşırdım. Nedir bu gümüş taht, söyler misiniz bana. Ya elinizdeki bu kocaman bıçak? Onu da anlamak isterim. Sağınızdaki şeker, solunuzdaki acı ilaç nedir? Sizi böyle öfkeli, çatık kaşlı görünce aklım başımdan gitti; ağzımı açıp söz söyleyemedim.

Hükümdar:

(...)

Bu üzerinde oturduğum tahtın üç ayağı var. Üç ayaklı olan hiçbir şey bir tarafa doğru eğilip yıkılmaz; ayakların üçü de sağlam durdukça! Eğer ayaklardan biri eğilir, yan yatarsa, diğer ikisi de eğilir, üzerinde oturan yere yuvarlanır. Benim karakterim de sağa sola eğilmeyen, sallanmayan bu üç ayaklı taht gibidir. Eğer âdil (doğru) olan eğilirse kıyamet kopar. Ben işleri adalet ile görürüm; bey ya da kul, benim yanımda aynıdır. Şu elimdeki bıçağı görüyor musun? Ben işleri bıçak gibi keser, hak arayan kimsenin işini uzatmam. Şeker ise zulme uğrayanlara gösterdiğim güler yüz ve adalettir. Bu acı ilaç ise zalimler ve zorbalar içindir. Bunlar da benim huzuruma çıktıklarında ben adaletle hükmümü verince acı ilaç içmiş gibi yüzlerini buruştururlar. Benim öfkem, kaşlarımın çatıklığı bu zalimler içindir. İster oğlum veya yakınım olsun, ister gelip geçici bir yabancı olsun hiç fark etmez; töre karşısında ikisi birdir bunların. Beyliğin temeli adalettir. Beyler âdil olurlarsa dünyada huzur olur.

Aydoldu:

— Efendimizin adının Gündoğdu olmasının hikmeti nedir acaba?

Hükümdar:

— Bir bilge kişi benim karakterimi güneşe benzetti. Bak, güneş hiç küçülmez, hep aynıdır; parlaklığı hep aynıdır. Benim karakterim de güneş gibidir, adaletle doludur ve bu niteliğim hiç değişmez. İkincisi, güneş doğup dünyayı aydınlatır, ama kendinden bir şey eksilmez. Benim törem de böyledir; hiç yok olmam, tabiatım herkes için aynıdır. Üçüncüsü, güneşin sıcaklığı nasıl ulaştığı yerlerde çiçekler açtırıyorsa, benim törem de ulaştığı memlekette düzen sağlar. Güneş nasıl bu kirli, bu temiz demeden herşeyi aydınlatıyorsa, benim karakterimden de herkes nasiplenir. Ha, bir de güneşin burcu sabittir, o her zaman arslan burcundadır, yerinden kımıldamaz. Benim karakterim de böyle; aslâ değişmez!

Hükümdar böylece adalet ve törenin ne olduğunu, hükümdar olan kişide bu niteliklerin bulunması gerektiğini Aydoldu'ya anlattı.

(...)

Aydoldu:

— Bunu anladım. Peki iyilik nasıl bir şeydir ve iyinin hali, tavırları nasıl olur, bunları da anlatır mısınız?

Hükümdar:

— İyinin niteliği yararlı olmaktır, onun halka pekçok yararı dokunur. O herkese iyilik eder ve yaptığını kimsenin başına kakmaz. Kendi menfaatini düşünmeden ve bir karşılık beklemeden başkalarına yararlı işler yapar.

Aydoldu:

— Ya doğruluk nedir? Doğru kimdir? Hangi yola doğruluk yolu denir?

Hükümdar:

— Düşündüğü ile söylediği bir olan adam doğrudur. Onun içi de dışı gibidir. Eğer gönlünü avucuna koyup insanlar içinde utanmadan dolaşabiliyorsan, doğru kimsesin demektir. İnsanın kutlu olabilmesi için, ona doğruluk lazımdır. İnsanlık, doğruluğun adıdır. İnsan az bulunan bir şey değildir, ama insanlık azdır; yani insan çoksa da doğruluk azdır. Bak bir şair ne demiştir: Yürüyen insan pek çok; fakat doğru, gerçek adam yok. İnsan kıt değil, insanlık kıt; doğru, gerçek erleri övdü akıl.

Aydoldu:

— Kutlu hükümdar bana şimdi de şu meseleyi açıklayıversin. Bu iyi kişiler kötü; kötüler de iyi olabilir mi bir gün?

Hükümdar:

(...)

İyiye kötü biri arkadaş olursa onun karakteri de arkadaşınınki gibi kötü olur. İyilerle arkadaşlık eden kötü de iyiliklere ulaşmak için bir meşale bulmuş olur. İyi veya kötü insanların bu yollara girmelerinin sebeplerinden biri iyi veya kötü arkadaş edinmiş olmalarıdır.

Bey iyi olursa, halk da ona uyar, iyi ve güzel tavırlara, iyi bir ahlaka sahip olur. Beyler kendilerine iyi insanları yakın tutarlarsa kötüler de işlerinde iyi hareket etmeye mecbur olur. Beylerin etrafını kötüler çevirirse o memlekete bütünüyle kötüler hâkim olur. Kötü serbest kaldı mı iyi ortadan kaybolur; iyiler hâkim olursa her yerde, kötü ortadan kalkar. Beyler kötü olmadıkça o memlekette kötülerin yüzü aydınlanmaz; eğer halkın başında bulunan kimse iyi ise onun bütün memurları da iyi olur; böylece o ülkenin halkı zenginleşir ve dünya düzelir.

Aydoldu:

— Bunu anladım, iyiliği insanlar iyi olarak tanır ve yararlı olduğu için yapılmasını isterler, lakin iyiliği isteyen kimse onu nasıl elde edebilir?

Hükümdar:

— İyi, seçkin bir şeydir. Seçkin olanı ancak bu niteliğe sahip olanlar ister. Seçkin, kıymetli ve nadide olanı gerçekleştirmek herkes için zordur. Kötülük de, onu işleyen de değersizdir; değersiz olana ise kimse bakmaz. İpekli kumaş kıymetli olduğu için baş köşede duruyor! İyilik, yokuş tırmanmak gibidir, zorluk çekilir: kötülük ise iniş gibidir, kolayca elde edilir. Bak güzel bir söz vardır bununla ilgili: İyi, yokuşa çıkmak gibidir, herkes bu işi yapamaz; yokuşa tırmanmayan adam yükselemez.

Aydoldu:

— Ey kutlu hükümdar, iyinin bir kusuru var mıdır?

Hükümdar:

— Kötüler iyilikte kimi kusurlar bulurlar. Derler ki, kötü olmasa iyi yapacak iş bulamaz. Oysa iyi kötüye bakmaz. İyilik yapmak isteyen daima iyilik eder. Sadece bugünlük rahatını düşünen kötülük işler, fakat yarın sıkıntı çeker.

Yusuf Has Hacib
(Haz. Hayati DEVELİ)
(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metni okurken not aldığınız anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin ediniz. Belirlediğiniz kelime veya kelime gruplarının anlamlarını *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten bularak ilgili alanlara yazınız ve tahminlerinizle karşılaştırarak kontrol ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim ve Sözlük Anlamı
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:
.....	Tahminim: Sözlük Anlamı:

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları “Kutadgu Bilig” metninden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Hükümdarın gümüş tahtının üç ayaklı olmasının sebebi nedir ve bu durum neyi simgelemektedir?
2. Hükümdarın yanında bulunan “şeker” ve “acı ilaç” neyi temsil etmektedir? Hükümdar bunları hangi durumlar için kullanmaktadır?
3. Hükümdar Gündoğdu’nun kendi karakterini güneşe benzetmesinin sebepleri nelerdir?
4. Metne göre “doğru insan” kimdir? Hükümdar doğruluğu ve insanlığı nasıl tanımlamaktadır?
5. “İyilik yokuş tırmanmak gibidir, kötülük ise iniş gibidir.” sözüyle anlatılmak istenen temel düşünce nedir?
6. Arkadaş seçiminin insanın karakteri üzerindeki etkileri nelerdir? Metinde bu konu nasıl açıklanmıştır?

3. ETKİNLİK

A. Öyküleyici metinlerin serim bölümünde ne tür olay ve durumlara yer verilmelidir? Daha önce öğrendiğiniz bilgilerden hareketle aşağıdaki alana yazınız.

B. Okuduğunuz metnin serim bölümünün yazdığınız özellikleri taşıyıp taşımadığını inceleyiniz. İnceleme sonucunuzu aşağıda verilenler arasından işaretleyip gerekli alanları doldurunuz.

☐ Metnin serim bölümü iyi yapılandırılmıştır. Çünkü _____

☐ Metnin serim bölümü iyi yapılandırılmamıştır. Serim bölümünün yazdığım özellikleri taşıyabilmesi için şu şekilde değiştirilmesi gerekmektedir:

4. ETKİNLİK

A. Metni aklın, bilginin, adaletin toplum ve insan hayatındaki önemi bakımından inceleyiniz. İncelemenizden hareketle hükümdarın nasıl bir bakış açısına sahip olduğunu belirleyiniz.

B. "A" bölümünde belirlediğiniz bilgilerden hareketle adaletli bir yönetim anlayışının topluma etkisini düşününüz. Bu duruma günlük yaşamdan örnekler vererek kendi bakış açınızla aşağıdaki alana yazınız.

5. ETKİNLİK

A. Okuduğunuz metinde hükümdarın Aydoldu'yu ikna etmek için kullandığı ikna etme tekniklerini aşağıdakiler arasından seçiniz.

- ○ Toplumsal Kanıt
- ○ Sevgi (hoşlanma)
- ○ Otorite
- ○ Kıtlık (azlık)
- ○ Karşıtlık
- ○ Tutarlılık
- ○ Karşılıkta Bulunma
- ○ Uzlaşma

B. Seçtiğiniz ikna etme tekniklerinin birbirleriyle ve metinle ilişkisini sözlü olarak açıklayınız.

Karekodu okutarak “Dünya Çocuk Hakları Günü” adlı içeriği katılımlı dinleme/izleme yöntemine uygun olarak izleyiniz.

Dinleme/İzleme

- *İçeriğe bağlı etkinliklerin yönergelerine ve kullanacağınız yönteme göre izleme sırasında ihtiyaç duyacağınız yardımcı araç gereçleri belirleyip hazır bulundurunuz.*

6. ETKİNLİK

A. İzlediğiniz içerikten alınmış yandaki görseli inceleyiniz. Bu görselin izlediğiniz içeriğin hangi bölümünde yer aldığını ipuçlarından ve ön bilgilerinizden hareketle belirleyiniz.

B. İzlediğiniz içeriğe ait bu görselle verilmek istenen mesaj ne olabilir? Sözlü olarak açıklayınız.

7. ETKİNLİK

A. Dinlediğiniz/izlediğiniz içeriğin konusunu inceleyiniz. Aşağıdaki cümleleri içerikte ortaya konan düşünceye uygun olarak tamamlayınız.

- En doğal hakkım ..... değil mi?
- ..... şekilde büyümeye hakkım yok mu?
- ..... söz hakkım var mı?
- ..... benim de hakkım değil mi?
- Seni senden daha iyi koruyan .....
- Ayrım gözetmeksizin her çocuk ..... sahiptir.

B. İzlediğiniz içerikte ele alınan düşünceleri kendi bakış açınıza göre yorumlayınız.

Konuşma Vakti

8. ETKİNLİK

Öğretmeninizin rehberliğinde iki grup oluşturunuz. Kuralların hayatımızdaki yeri ve önemi hakkında verilen iki görüşten birini savunduğunuz bir tartışma gerçekleştiriniz.

Kurallar insanların özgürlüğünü kısıtlar.

Kurallar insanların özgürlüğünü korur.

A. Tartışmanızı yaparken aşağıdaki yönergelere dikkat ediniz.

- *Görüşlerinizi mantıklı açıklama ve örneklerle destekleyiniz.*
- *Karşı grubun görüşlerinde doğru bulduğunuz bilgileri kabul ettiğinizi ifade ediniz.*
- *Tutarsız ve yanlış bilgilerin doğrularını nezaket kurallarına uygun şekilde düzeltiniz.*

B. Tartışma sırasında vereceğiniz tepkileri aşağıdaki açıklamalara dikkat ederek belirleyiniz.

- *Grup arkadaşlarınızı ve karşı grubu dikkatle dinleyip anlatılanları ve sorulan soruları kavramaya çalışınız.*
- *Karşı grubun sorularına uygun cevaplar veriniz, gerektiğinde siz de onlara soru sorunuz.*
- *Bağlama uygun olarak özgün yorum ve değerlendirmelerinizi dile getiriniz.*

C. Konuşmanızda uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini (oysaki, özellikle, başka bir deyişle, ilk olarak vb.) kullanınız.

9. ETKİNLİK

A. Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ikilemelerle örnekteki gibi tamamlayınız.

zar zor	uzun uzun	zaman zaman
karış karış	yavaş yavaş	az çok
eninde sonunda	ileri geri	aşağı yukarı

Bazı insanlar ihtiyaçlarına zar zor ulaştığı için bu durumu düzeltmek hepimizin sorumluluğudur.

Hep beraber Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni ..... inceledik.

Yöneticiler, çocukların sesine kulak vermek ve onların taleplerini dinlemek için ..... toplantılar düzenliyor.

Her çocuğun hakkını savunmak için ülkemizi ..... dolaşıp farkındalık yaratmalıyız.

Çocukların haksızlığa uğramamaları için verdiğimiz mücadele ..... başarıya ulaşacak.

Arkadaşlarıyla neşe içinde oynuyor, yere çizdiği çizgiler üzerinde ..... hareket ediyordu.

Toplumlar ..... çocukları anlamaya ve çocuk haklarını kabul etmeye başlıyor.

B. "A" bölümünde verilen örneklerden yararlanarak ikilemelerden üçünü seçiniz ve bunları birer cümlede kullanınız.

10. ETKİNLİK

A. Aşağıdaki kutularda sınırlama işlevli söz varlıkları ve dil yapıları verilmiştir. Kutuların altındaki cümleleri bunlardan uygun olanlarla tamamlayınız.

-a kadar	-a dek	-a değin
-mak üzere	sadece	yalnız
ancak	fakat	artık
bundan sonra	yalnızca	sırf

Adil kişi karar verirken ..... gerçeği dikkate alır.

Doğru insan ..... sözlerinde değil davranışlarında da dürüst olur.

Aydoldu ..... doğruluk yolundan ayrılmamaya karar verdi.

Hükümdar adaletin anlamını anlat ..... Aydoldu'yu huzuruna çağırdı.

Aydoldu, konuşmanın sonun ..... dikkatini kaybetmedi.

Çocukluğundan bugün ..... adalete bağlı yaşamıştı.

B. "A" bölümünde verilen örneklerden yararlanarak sınırlama işlevli söz varlıkları ve dil yapılarından üçünü seçiniz ve birer cümlede kullanınız.

Yazma Vakti

11. ETKİNLİK

Her çocuğa, kendisine karşı sorumluluklarını yerine getirdiğinde içindeki birikimi artan bir gelecek kumbarası verildiğini hayal edin. Ancak çocuk ödevlerini ertelediğinde, dijital araçlarla gereğinden fazla zaman geçirdiğinde, sağlıksız beslendiğinde ve geç uyuduğunda bu kumbaradaki birikim azalmaktadır. Bu kumbaradaki birikim ne kadar fazla olursa çocuğun geleceği de o kadar parlak olacaktır. Aradan biraz zaman geçer. Çocuğun kumbaradaki birikimi zaman zaman çoğalıp zaman zaman da azalmaktadır.

Bir akşam çocuğa verilen kumbara konuşmaya başlar ve son zamanlardaki davranışları nedeniyle birikiminin giderek azaldığını söyler. Ardından artık bu birikimi korumak istemediğini ifade eder. Bunun üzerine çocuk, kumbaradaki birikimin azalmasına sebep olan davranışlarını gözden geçireceğini söyleyerek kumbarayı kararından vazgeçirmeye çalışır.

A. Kumbara ile çocuğun arasında geçen eğlenceli diyaloglardan oluşan öyküleyici bir metin yazınız. Metninizi yazarken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Çocuk ve kumbara karakterinin yanında istediğiniz kadar özgün karakter oluşturunuz.*
- *Olay örgüsü ve diyalogları kurgularken hayal gücünüzü ve çevrenizdeki çocukların tutumlarına ilişkin gözlemlerinizi birleştiriniz.*
- *Çocuğun yaşadığı soruna özgün bir çözüm bulunuz.*

B. Metninizi yazarken açık ve anlaşılır bir dil kullanmaya özen gösteriniz. Aynı zamanda yazınızı zenginleştirecek ve eğlenceli hâle getirecek şekilde deyim, mecazlı ifade ve söz sanatlarından yararlanınız.

Gelecek Derse Hazırlık

Dünya barışına katkıda bulunan kişi veya kurumlara verilen barış ödülleri (Nobel Barış Ödülü, Uluslararası Çocuk Barış Ödülü vb.) hakkında güvenilir basılı ve dijital kaynaklardan araştırma yapınız. "Ödülün amacı nedir ve ödül kimlere verilir?", "Adaylar nasıl belirlenip seçilir?", "Kazanana ne tür bir ödül, ne zaman takdim edilir?" sorularına yönelik bilgi toplayınız.

A. Gelecek dersin "Konuşma Vakti"nde paylaşmak üzere topladığınız bilgileri içeren bir sunum hazırlayınız. Sunumunuzun hazırlığında aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Sunumunuzda nelerden bahsedeceğinizi planlayınız.*
- *Planınıza uygun olarak konuşmanızı hazırlayınız.*
- *Konuşmanız sırasında kullanmak üzere çoklu ortam ögeleri hazırlayınız.*
- *Çoklu ortam ögelerini kullanarak sunumunuzun provasını yapınız.*

B. Konuşmanız sırasında kullanacağınız çoklu ortam ögelerini hazırlarken aşağıdaki yönergelere dikkat ediniz.

- *Konuşmanızın içeriğine uygun çoklu ortam ögelerini (fotoğraf, şema, video vb.) belirleyiniz.*
- *Belirlediğiniz ögeleri hangi amaçla (konuşmanızla eş anlam oluşturma, anlamı destekleme vb.) kullanacağınıza karar veriniz.*
- *Seçtiğiniz ögeleri basılı materyallere veya bilgisayar sunusuna dönüştürüp kullanıma hazır hâle getiriniz.*

HAZIRLIK VAKTİ

1. Hak ve sorumluluk kavramları hakkındaki düşüncelerinizi günlük hayattan örneklerle açıklayınız.
2. Bir toplumda insanların birbirine ve diğer canlılara karşı saygılı olması o toplumun yaşamını nasıl etkiler? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

- *Metni tür özelliklerine uygun okuyunuz.*
- *Metni okurken ihtiyacınız olabilecek sözlük, yazım kılavuzu gibi materyalleri yanınızda bulundurunuz.*

SİYAH İNCİ

Siyah İnci, yaşamının ilk yıllarını annesiyle birlikte, iyi kalpli sahibinin koruması altında geçirmiş; bu süreçte annesinden değerli öğütler almıştır. Dört yaşına ulaştığında ise sahibinin şefkatli ve sabırlı yaklaşımı sayesinde, koşum takımlarına zamanla alışarak başarılı bir eğitim sürecinden geçmiştir. Eğitiminin son aşamasında demiryolu yakınındaki bir otlağa gönderilen Siyah İnci, burada ilk başta ürkmesine neden olan gürültülü ve dumanlı lokomotiflere de zamanla alışmış; böylece gereksiz yere korkmayan, uysal ve güvenilir bir at olma yolunda eğitimini başarıyla tamamlamıştır.

Güzel Bir Başlangıç

Seyisin adı John Manly'di (Con Menli). Karısı ve çocuğuyla birlikte ahırların yakınındaki kulübede yaşıyordu. Ertesi sabah beni avluya götürüp güzelce tımarladı. Tam bölmeme giriyordum ki Bay Gordon (Gordın) beni görmeye geldi. Çok memnun olmuşa benziyordu. "John," dedi. "Yeni atı bu sabah denemeyi düşünüyordum ama başka işlerim çıktı. Kahvaltıdan sonra onunla bir gez bakalım, koru ve Highwood'dan (Hayvud) geçip su değirmeni ve nehrin kenarından geri dön, hızı nasılmış görürüz."

"Olur efendim," dedi John. (…) Parka geldiğimizde bana kırbacıyla hafifçe dokundu ve muhteşem bir şekilde dörtnala gittik.

Korudan geri dönerken yürüyüş yapan Bay ve Bayan Gordon'la karşılaştık, karıkoca durduğunda John üzerimden indi.

"Ee, John, bizim at nasılmış?"

"Birinci sınıf efendim," diye karşılık verdi John, "bir ceylan kadar hızlı, üstelik çok da iyi huylu, dizginlere hafifçe dokunduğumda bile ne yapacağını anlıyor. (...)

"Çok iyi," dedi Bay Gordon. "Onu yarın bizzat deneyeceğim."

Ertesi gün sahibimin önüne çıkarıldım. Annemin ve eski iyi sahibimin öğütlerini hatırlayarak yapmamı istediği şeyleri harfiyen yerine getirmeye çalıştım. Yeni sahibim atını düşünen iyi bir biniciydi. Eve döndüğünde Bayan Gordon kapıda onu bekliyordu.

"Ee hayatım, onu nasıl buldun?" diye sordu karısı.

"Tam John'un söylediği gibi," diye karşılık verdi. "Daha iyi huylusunu görmedim şimdiye kadar. Ona ne ad vereceğiz?"

(…) Adını Siyah İnci koymaya ne dersin?"

"Siyah İnci – evet, neden olmasın, bence bu ona çok uygun bir isim. Sen de istiyorsan adı bu olsun."

Böylece adım da koyulmuş oldu.

(…)

Dürüst Bir Konuşma

Birtwick'te (Bırtvik) vakit geçirdikçe böylesine bir yerde yaşadığım için giderek daha gururlu ve mutlu oluyordum. Sahibimiz ve hanımımızı tanıyan herkes onları seviyor ve saygı duyuyordu. Yalnızca insanlara karşı değil, tüm canlılara, atlara ve eşeklere, köpeklere ve kedilere, koyunlara ve kuşlara karşı da iyi ve merhametliydiler. Hizmetkârları da onlarla aynı tutumu benimsemişti. Köydeki çocuklardan biri bir hayvana zalimlik yapacak olsa haberi ânında malikâneye ulaşırdı.

Bay Gordon ve eski sahibim dediklerine göre yirmi yılı aşkın bir süredir araba atlarına takılan sabit gem kayışının ortadan kalkması için çalışmıştı ve yaşadığımız bölgede artık bunlar pek az kullanılıyordu. Bazen Bayan Gordon başı yukarıda tutulduğu halde ağır yük taşıyan bir at gördüğünde arabayı durdurup iner ve tatlı sert sesiyle sürücüyü yaptığının gereksiz olduğuna dair ikna etmeye çalışırdı.

Hanımımız karşısında kimsenin direnebileceğini sanmıyordum. Keşke bütün hanımlar onun gibi olsaydı. Bir sabah eve doğru ilerlerken güçlü kuvvetli bir adamın sürdüğü, ufak tefek doru bir midillinin çektiği bir hafif arabayla karşılaştık. Doru midillinin ince bacakları, asil ve hassas bir yüzü ve başı vardı. Koru kapılarına geldiklerinde bu ufak tefek yaratık oraya yöneldi, adamsa tek kelime etmeden atın başını öyle ani ve şiddetli çevirdi ki neredeyse onu devirecekti. (…)

Midilli ileri atıldı ama adam güzel atı neredeyse çenesini kıracak kadar sertçe zapt etti, (…) Bu korkunç bir manzaraydı, o küçük narin ağzın gem kayışı yüzünden korkunç bir acı çektiğini biliyordum. Sahibim bana işaret edince bir saniye içinde yanlarına ulaştık.

"Sawyer," (Soyır) diye haykırdı Bay Gordon sert bir sesle, "o midillinin bir canı yok mu?"

"Et, kemik ve huysuzluktan," dedi adam, "kendi kafasının dikine gitmeyi pek seviyor, bu da bana hiç uymuyor." Çok öfkelenmiş gibi konuşuyordu.

"Sence böyle davranırsan senin istediğini yapar mı peki?" dedi sahibim sert bir sesle.

"Öyle dönmesine gerek yoktu; dümdüz yola devam etmeliydi!" dedi adam kaba bir tavırla.

"O midilliyle benim evime pek çok kez geldin," dedi sahibim. "Yine oraya gitmeyeceğini nereden bilsin, yolunu değiştirmesi onun ne kadar akıllı ve güçlü hafızaya sahip bir hayvan olduğunu gösteriyor. Ama bunun konumuzla ilgisi yok. Böyle öfkeye kapılmak atından çok sana zarar verir, herkes davranışlarıyla yargılanır."

Sahibim beni eve doğru ağır ağır yürüttü, sesinden bu olayın onu çok üzdüğünü anlamıştım.

Anna SEWELL (Ana SÛIL)

(Çev. Berna SEDEN)

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Okuduğunuz metinden alınmış bazı kelime veya kelime grupları aşağıda verilmiştir. Bu kelime veya kelime gruplarının anlam ilişkilerini belirlemek için aşağıdaki alanları doldurunuz.

ileri atılmak

- Metindeki Anlamı:
- Sözlükteki Anlamı:
- Çağrıştırdığı Kelimeler:

merhamet

- Metindeki Anlamı:
- Sözlükteki Anlamı:
- Çağrıştırdığı Kelimeler:

midilli

- Metindeki Anlamı:
- Sözlükteki Anlamı:
- Çağrıştırdığı Kelimeler:

öfkeye kapılmak

- Metindeki Anlamı:
- Sözlükteki Anlamı:
- Çağrıştırdığı Kelimeler:

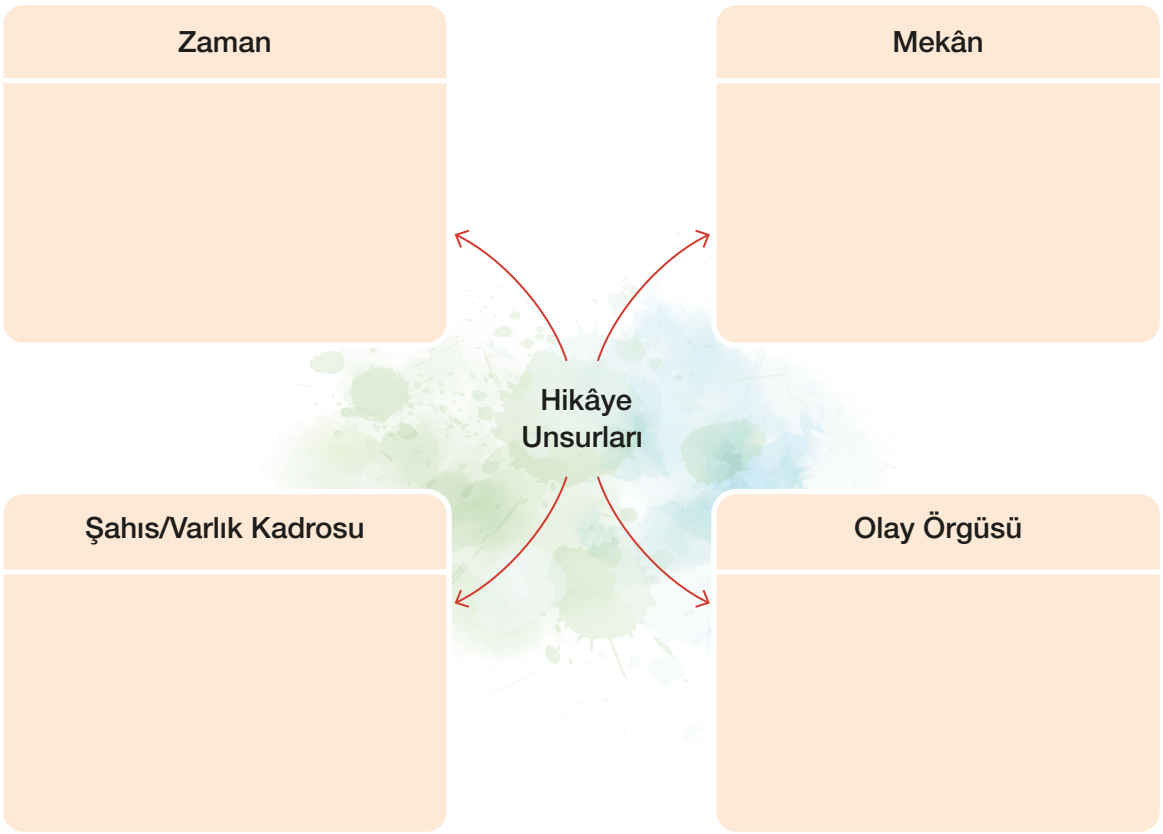
2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları “Siyah İnci” metninden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. John’un Siyah İnci ile ilgili izlenimleri nelerdir?
2. Bay Gordon’ın sabit gem kayışının kaldırılması için çalışmasının nedeni nedir?
3. Bay Gordon’ın Sawyer’a verdiği mesaj nedir?
4. Metinde geçen olayların Siyah İnci’nin gözünden anlatılması metne nasıl bir özellik kazandırmıştır?
5. Sizce Bay Gordon’ın hayvanlara karşı davranışları neden örnek alınmalıdır? Açıklayınız.

3. ETKİNLİK

“Siyah İnci” metnindeki hikâye unsurlarını belirleyerek aşağıdaki kutucuklara yazınız ve bu unsurların birbiriyle ilişkisini sözlü olarak açıklayınız.

4. ETKİNLİK

Midilli ileri atıldı ama adam güzel atı neredeyse çenesini kıracak kadar sertçe zapt etti, (…) Bu korkunç bir manzaraydı, o küçük narin ağzın gem kayışı yüzünden korkunç bir acı çektiğini biliyordum. Sahibim bana işaret edince bir saniye içinde yanlarına ulaştık.

"Sawyer," (Soyır) diye haykırdı Bay Gordon sert bir sesle, "o midillinin bir canı yok mu?"

"Et, kemik ve huysuzluktan," dedi adam, "kendi kafasının dikine gitmeyi pek seviyor, bu da bana hiç uymuyor." Çok öfkelenmiş gibi konuşuyordu.

"Sence böyle davranırsan senin istediğini yapar mı peki?" dedi sahibim sert bir sesle.

"Öyle dönmesine gerek yoktu; dümdüz yola devam etmeliydi!" dedi adam kaba bir tavırla.

"O midilliyle benim evime pek çok kez geldin," dedi sahibim. "Yine oraya gitmeyeceğini nereden bilsin, yolunu değiştirmesi onun ne kadar akıllı ve güçlü hafızaya sahip bir hayvan olduğunu gösteriyor. Ama bunun konumuzla ilgisi yok. Böyle öfkeye kapılmak atından çok sana zarar verir, herkes davranışlarıyla yargılanır."

A. "Siyah İnci" adlı metinden alınan bu bölümde Bay Gordon'ın hitap etme biçimini ve kurduğu cümleleri Sawyer'la yaşadığı olay bakımından inceleyiniz. Bunlardan Sawyer'ın, olayın yaşandığı andaki niyetini gösteren kanıtlar toplayınız. Topladığınız kanıtları aşağıya yazınız.

B. Deneyimlerinizi kullanarak insanların hangi durumlarda parçadaki gibi bir üslupla karşısındakine yaklaştığı konusunda arkadaşlarınızla fikir alışverişinde bulununuz.

C. Sawyer'ın olay anındaki niyeti konusunda sınıfça ulaştığınız sonucu ve gerekçelerinizi aşağıdaki alana yazınız.

Değerlendirelim

Okumanızı tema sonunda yer alan "Okuma Becerisi Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendiriniz.

5. ETKİNLİK

A. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Her çocuğun güvenli ve sağlıklı bir ortamda yaşama hakkı vardır. Eğitim görmek, oyun oynamak, dinlenmek ve düşüncelerini ifade edebilmek tüm çocuklar için temel haklardandır.

Bir çocuk, fikrini özgürce söyleyebildiğinde kendini değerli hisseder. Dinlenildiğinde, anlaşıldığında kendine olan güveni artar. Okula gidebildiğinde, oyun oynayabildiğinde, sorular sorabildiğinde büyüyüp gelişir ve güçlenir.

Haklarımız bizi birbirimize bağlayan bir köprüdür. Kimse bir diğerinden daha az hakka sahip değildir. Farklılıklarımız olabilir ama haklarımız eşittir.

Çocukların kendilerini özgürce ifade edebildiği, eşit şekilde öğrenebildiği, mutlu ve sağlıklı yaşadığı bir dünya, daha adil bir dünya demektir.

B. Okuduğunuz metinden ve ön bilgilerinizden hareketle aşağıdaki kavramlardan ne anladığınızı yazınız.

Güven: _____

Hak: _____

Eşitlik: _____

C. Metnin ana fikri nedir? Metni okuduktan sonra çocuk hakları konusundaki düşüncelerinizde ne gibi değişiklikler oldu? Açıklayınız.

6. ETKİNLİK

A. İklim değişikliği ile çocuk hakları ve çevre arasındaki ilişkiyi anlatan bir medya metninin hangi özelliklere sahip olması gerektiğini düşününüz.

B. Yukarıda verilen afişi "A" maddesindeki düşüncelerinize göre hedef kitleye ve amaca uygunluk açısından inceleyiniz. Ulaştığınız sonuçları arkadaşlarınızla sözlü olarak paylaşınız.

Konuşma Vakti

7. ETKİNLİK

"Gelecek Derse Hazırlık" bölümünde hazırlığını yaptığınız sunumu gerçekleştiriniz. Sunumunuzu yaparken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Ses ve beden dilinizi arkadaşlarınızın sizi daha iyi anlamasını sağlayacak şekilde kullanınız.*
- *Arkadaşlarınızdan gelen soruları nezaketle cevaplayınız ve varsa siz de onlara sorularınızı yöneltiniz.*
- *Sunumunuzu tamamladıktan sonra konuşmanızın içeriğini, dil ve anlatımınızı değerlendiriniz.*
- *Konuşmanızda uygun selamlama ve sonlandırma ifadeleri kullanınız.*

Karekodu okutarak "Dünya sanatının ahengini bozan çevre kirliliğine dur diyeceğiz." adlı içeriği izleyiniz. İzlediğiniz içerikten hareketle 8. etkinliği yapınız.

Dinleme/İzleme

8. ETKİNLİK

İzlediklerinizden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. İzlediğiniz içerikte problem olarak gördüğünüz durumlar nelerdir? Bu problemlerin ortaya çıkma nedenlerini açıklayınız.
2. İzlediğiniz içerikte belirlediğiniz problemleri arkadaşlarınızla fikir alışverişi yaparak bu problemlere yönelik birkaç alternatif çözüm önerisi bulup aşağıdaki alanlara yazınız.

1. Öneri: .....
.....
.....

2. Öneri: .....
.....
.....

3. Öneri: .....
.....
.....

3. Sınıfça belirlediğiniz öneriler üzerinde düşünüp size göre en uygun olanını belirleyiniz. Bu önerinin neden en uygun öneri olduğunu gerekçeleriyle sözlü olarak açıklayınız.

Erişelim

Karekodu okutarak "Sınırlama ve Olumsuzluk İşlevli Söz Varlıkları" etkinliğini yapınız.

Etkileşimli İçerik

Yazma Vakti

9. ETKİNLİK

İnsan hakları veya çocuk hakları ile ilgili bir yazı okuduğumuzda, bir film veya belgesel izlediğimizde sıklıkla “eşitlik ve adalet” kavramlarının kullanıldığını görürüz. Bu iki kavramın zaman zaman karıştırıldığını da görebilmekteyiz. Bu gibi durumlarda uzmanlar “Eşitlik herkese aynı ayakkabıyı vermektir, adalet ise herkese ayağına uyan ayakkabıyı vermektir.” sözü ile iki kavramın farkını ortaya koymaya çalışmaktadır.

A. Siz de bu iki kavramı karşılaştırmalı olarak ele alan bir metin yazınız. Metninizde kimlere hitap edeceğinizi seçiniz. Yazınızı başlatıp sonlandırırken hitap edeceğiniz gruba uygun selam ve hitap ifadelerini kullanınız.

B. Metninizi yazarken uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini; karşılaştırma, benzerlik ve zıtlık bildiren dil yapılarını ve söz varlığı unsurlarını kullanınız.

Gelecek Derse Hazırlık

Dünyada ve ülkemizde “çocuk hakları” ile ilgili çalışma yapan kurumlardan birini seçiniz. Seçtiğiniz kurumun ne zaman, hangi amaçla kurulduğunu; geçmişte ve günümüzde çocuk hakları konusunda ne tür faaliyetler yaptığını araştırınız. Elde ettiğiniz bilgileri not ediniz ve bir sonraki dersin “Yazma Vakti”nde kullanmak üzere hazır bulundurunuz.

HAZIRLIK VAKTİ

1. Çocukların, yetişkinlerin sahip olduğu haklardan farklı hakları olabilir mi? Arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Aşağıdaki durumları karşılarında verilen haklarla eşleştiriniz.

a) Düşüncelerini özgürce söyleyebilmek

b) Sağlıklı bir çevrede büyümek

c) Eşit ve ücretsiz eğitim olanaklarına sahip olmak

◯	Yaşama ve Gelişme Hakkı
◯	İfade Özgürlüğü Hakkı
◯	Eğitim Hakkı
◯	Sağlık Hakkı

- *Karekodu okutarak "Çocuk Hakları Sözleşmesi" adlı içeriği izleyiniz. İzleme sırasında anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını ve ilk kez duyduğunuz kavramları 1. etkinliğe not ediniz.*

EBA

Dinleme/İzleme

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

1. ETKİNLİK

Not aldığınız kelime veya kelime gruplarının ve kavramların anlamlarını dinlediğiniz içeriğin bağlamından yararlanarak tahmin ediniz. Tahminlerinizi *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz. Tahminleriniz doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

Anlamını bilmediğim kelime veya kelime grupları	Tahminim ve sözlük anlamı	Tahminimin doğruluğu (D/Y)
	Tahminim:	
	Sözlük Anlamı:	
	Tahminim:	
	Sözlük Anlamı:	

İlk kez duyduğum kavramlar	Kavramın anlamı ile ilgili tahminim/Kavramın anlamı	Tahminimin doğruluğu (D/Y)
	Kavramın anlamı ile ilgili tahminim:	
	Kavramın anlamı:	
	Kavramın anlamı ile ilgili tahminim:	
	Kavramın anlamı:	

2. ETKİNLİK

A. İzlediğiniz içerikteki ipuçlarından hareketle aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.

Dünyadaki tüm çocuklar ve gençler ..... yaşına kadar bazı haklara sahiptir. Bu haklar çocukların ..... yaşamasını, ... ve düşüncelerini ..... ifade edebilmesini amaçlıyor. Hepimizin haklarına erişebildiği bir dünya sizce de harika değil mi? Öncelikle hepimiz ..... yaşama, ... ve ..... hakkına sahibiz. Bu sözleşmeye göre her çocuğun doğar doğmaz ..... sahibi olma hakkı var. Bir ülkenin ..... olma ve ..... sahip olma hakkı var. Yaşadığımız yerden ayrılmak zorunda kalsak bile kimse bizi ..... götüremez. Bizi ilgilendiren konularda düşüncelerimizi ..... hakkımızdır. Bu hakkımızı kullanırken başkalarının ..... etmemeliyiz.

B. Tamamladığınız cümlelerden hareketle içeriğin konusunu belirleyiniz ve sözlü olarak açıklayınız.

3. ETKİNLİK

İzlediğiniz içerikte kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirleyiniz. Belirlediğiniz düşünceyi geliştirme yollarını ve metnin anlamına olan katkısını aşağıdaki ilgili bölümlere yazınız.

Kullanılan düşünceyi geliştirme yolları	Anlama olan katkısı

4. ETKİNLİK

İzlediğiniz içerikte geçen önemli bulduğunuz bilgileri belirleyiniz. Belirlediğiniz bilgileri düşünce akışına uygun sıralayarak metni kendi cümlelerinizle özetleyiniz.

İçerikte geçen önemli bilgiler:

Özet:

5. ETKİNLİK

İzlediğiniz içerikten hareketle "çocuk hakları" kavramının sizde çağrıştırdığı ifadeleri aşağıdaki kutucuklara yazınız.

....

....

İçeriği izlemeden önce 6. etkinlikteki tahminde bulunma bölümünü yapınız. Ardından karekodu okutarak "Engelli Çocukların Hakları Sözleşmesi" adlı içeriği izleyiniz. İzlediğiniz içerikten hareketle 6. etkinliği tamamlayınız.

Dinleme/İzleme

6. ETKİNLİK

İzleyeceğiniz "Engelli Çocukların Hakları Sözleşmesi" adlı içeriğin başlığından hareketle içeriğin konusu ile ilgili tahminde bulununuz. İçeriği izledikten sonra tahminlerinizin doğruluğunu kontrol ediniz.

İçeriğin başlığından hareketle konusuna dair tahmininiz: .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

İzlediğiniz içeriğin konusu: .....
.....
.....
.....
.....

Tahmininizin doğruluğu: .....
.....

7. ETKİNLİK

İzlediğiniz içeriği tür, nitelik, gerçek-hayal ürünü olma durumu, öznellik-nesnellik, öncelik-sonralık vb. özelliklerinden birine göre inceleyiniz. İçeriği belirlediğiniz ölçütten hareketle sınıflandırınız ve ortaya çıkan grupları adlandırınız. Sınıflandırma sonuçlarınızı liste, tablo, grafik veya şekillerden uygun olanıyla hazırlayarak aşağıdaki alana yazınız.

Cümleler	.....	.....
.....		
.....		
.....		
.....		

8. ETKİNLİK

İzlediğiniz içeriğin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini belirleyiniz. Bu bölümlerde neler anlatıldığını uygun boşluklara yazınız. Bölümlerin birbirleriyle olan bağlantısını sözlü olarak açıklayınız.

Giriş: _____

_____

_____

Gelişme: _____

_____

_____

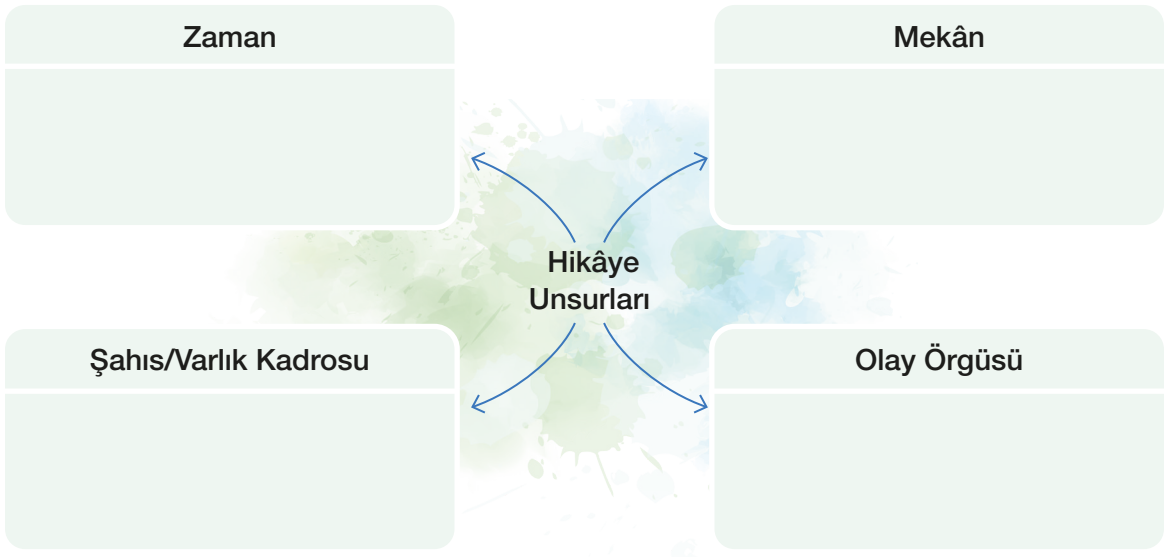
Sonuç: _____

_____

_____

9. ETKİNLİK

A. İzlediğiniz içerikte anlatılan hikâye unsurlarını belirleyerek aşağıdaki kutucuklara yazınız.

B. Hikâye unsurlarının birbirleriyle bağlantısını belirleyiniz. Bu unsurlar arasındaki etkileşimi (zamanın kahramanla, mekânın olayla vb.) sözlü olarak açıklayınız.

10. ETKİNLİK

A. Daha önce izlediğiniz "Çocuk Hakları Sözleşmesi" ile "Engelli Çocukların Hakları Sözleşmesi" içeriklerini gerek duyarsanız yeniden izleyiniz. İçeriklerdeki karşılaştırılabilir unsurları belirleyerek aşağıdaki tablonun "Unsurlar" bölümüne ekleyiniz ve belirlediğiniz unsurların hangi içerikte yer aldığını işaretleyiniz.

Unsurlar	Çocuk Hakları Sözleşmesi	Engelli Çocukların Hakları Sözleşmesi
Gerçek fotoğraflara yer verilmiştir.		
Görsel ögeler siyah beyaz ağırlıklıdır.		
Farklı yaş gruplarından kişilere yer verilmiştir.		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

B. Tablonuzdan hareketle iki içeriğin benzerlik ve farklılıklarını defterinize listeleyiniz.

Değerlendirelim

Dinlemenizi/izlemenizi tema sonunda yer alan "Dinleme/İzleme Becerisi Öz Değerlendirme Formu"nu kullanarak değerlendiriniz.

Konuşma Vakti

11. ETKİNLİK

A. Dünya genelinde her on çocuktan biri eğitim hakkından mahrum kalmaktadır. Tüm ülkelerin ve yetişkinlerin çocuklara karşı sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmesi durumunda gelecekte nasıl bir dünya inşa edilebileceğine yönelik tahminlerinizi içeren bir konuşmayı aşağıdaki açıklamalara göre yapınız.

- *Eğitimin insanlara neler kazandırdığına dair bilgi ve gözlemlerinizi düşününüz.*
- *Tahminlerinizi bu bilgi ve gözlemlerinize dayalı olarak yapınız.*
- *Tahminlerinizi mantıklı bir şekilde gerekçelendirerek konuşmanıza aktarınız.*

B. Konuşmanızı yaparken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Konuşmanıza uygun selam, hitap ifadeleriyle başlayınız ve konuşmanızı uygun ifadelerle sonlandırınız.*
- *Konuşmanız sırasında arkadaşlarınız söz isterse uygun zamanda onlara söz veriniz.*
- *Arkadaşlarınızdan gelen sorulara nezaketle cevap veriniz.*

C. Tema boyunca öğrendiğiniz yeni kelime veya kavramları konuşmanızı zenginleştirecek şekilde kullanmaya özen gösteriniz.

Yazma Vakti

12. ETKİNLİK

A. "Gelecek Derse Hazırlık" bölümünde seçtiğiniz ve hakkında araştırma yaptığınız "çocuk hakları" konusunda çalışma yapan kurumu tanıtan bir yazı yazınız. Metninizi açıklayıcı metin yapısına uygun olarak planlayınız. Bu süreçte araştırmanız sonucu edindiğiniz bilgi ve deneyimleri yazma amacınız, konunuz, hedef kitleniz ve içeriğinizle ilişkilendirmeye dikkat ediniz. Planınızı aşağıdaki alana yapınız, metninizi defterinize yazınız. Yazdığınız metni sınıf panosunda sergileyiniz.

B. Metninizi yazarken tanımlama, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, tanık gösterme ve sayısal verilerden yararlanma gibi düşünceyi geliştirme yollarından uygun olanlarını seçip kullanınız.

Gelecek Derse Hazırlık

Çevrenizde çocukların hakları olduğu hâlde yeterince faydalanamadıkları bir alanı veya imkânı (oyun alanı, park, spor salonu, kütüphane vb.) tespit ediniz. Sonraki dersin 'Yazma Vakti' etkinliğine hazırlık olması amacıyla bu durumun nedenlerini ve bu durumda neler yaşandığını gözlemleyerek not ediniz.

HAZIRLIK VAKTİ

1. Toplumsal huzuru sağlamak ve devam ettirmek için her birimize düşen sorumluluklar nelerdir? Düşüncelerinizi açıklayınız.
2. Çok önemli bir konuda karar verici konumunda olsanız bu kararı verirken birilerine danışma ihtiyacı duyar mısınız? Nedenleriyle açıklayınız.

- *Metni uygun bir okuma yöntemi seçerek okuyunuz.*

ÜÇ SORU

Zamanın birinde bir kral, eğer bir işe başlamanın doğru zamanını; kimlerin sözü dinlenecek doğru insanlar, kimlerin uzak durulacaklar olduğunu; ve hepsinden önemlisi, yapılacak en önemli şeyin ne olduğunu bilebilse üstleneceği hiçbir işte başarısız olmayacağı düşüncesine kapılmış.

Aklına böyle bir düşünce gelince, krallığının dört bir yanına haber salmış. Kim, kendisine her iş için uygun vaktin hangisi, en gerekli insanların kimler olduğunu, yapılacak en önemli şeyi nasıl bilebileceğini öğretirse ona büyük bir ödül verecekmiş.

Bilginler kralın huzuruna varmışlar, ancak hepsi sorulara farklı cevaplar vermişler.

İlk soruya cevaben kimi, her işin doğru zamanını bilmek için işe başlamadan önce günler, aylar ve yılların olduğu bir çizelge çıkartıp buna harfiyen uyarak yaşamak gerektiğini, her şeyin ancak böyle tam vaktinde yapılabileceğini söylemişler. Öbürleri, her şey için uygun vakte önceden karar vermenin mümkün olmadığını; insanın kendisini boş uğraşlara kaptırmadan, etrafında olup bitenlerle daima meşgul olması gerektiğini, o zaman en lüzumlu şeyi yapabileceğini iddia etmişler. Yine kimi bilginler, kral, etrafında olup bitenlere dikkat kesilse de tek bir insanın her hareket için doğru vakte karar vermesinin mümkün olmadığını, kendisine her şeyin doğru zamanını belirlemede yardımcı olacak bilge adamlardan oluşan bir danışma kurulu kurmasını tavsiye etmişler.

Bunun üzerine başka bilgeler, danışma kurulu gündemine sunulmayı beklemeden, tek bir kişinin hemen karar vermesi gereken bazı meselelerin olabileceğini söyleyerek öncekilere karşı çıkmışlar. "En uygun zamanın ne olduğuna karar vermek için insanın, olacakları önceden bilmesi gerekir. Bunu da yalnızca sihirbazlar bilebilir. Bu yüzden, her hareketin doğru zamanını öğrenmek isteyenin sihirbazlara başvurması gerekir."

İkinci soruya verilen cevaplar da yine böyle çeşit çeşitmiş. Bir kısmına göre en gerekli kişiler savaşçılarken; bazıları kralın en çok ihtiyaç duyduğu kişilerin kurul üyeleri, bazıları rahipler, kimileri de hekimler olduğunu iddia etmiş.

En önemli işin ne olduğu sorusuna bazıları, dünyadaki en önemli şeyin bilim olduğu cevabını vermiş. Kimi savaş becerisi derken, kimi de dini ibadetler olduğunu savunmuş.

Tüm cevaplar birbirinden farklı olunca kral, bunların hiçbirini kabul etmemiş ve kimseye ödül vermemiş. Ama hâlâ sorularının doğru cevaplarını bulma arzusunda olduğundan, bilgeliğiyle meşhur bir keşişe danışmaya karar vermiş.

Keşiş, dışına hiç çıkmadığı bir ormanda yaşar, sıradan halktan başkasını da kabul etmezmiş yanına. Bu yüzden kral, bir köylü gibi görünmek için sade kıyafetler geçirmiş üzerine, keşişin kulübesine varmadan atından inmiş, muhafızını ardında bırakıp yola yalnız devam etmiş.

Kral yanına gittiğinde keşiş, kulübesinin önündeki toprağı kazıyormuş. Kralı görünce selamlamış ve kazmaya devam etmiş. Keşiş, zayıf ve kuvvetsiz olduğu için küreğini toprağa her vuruşunda azıcık bir toprak çıkarıyor, soluk soluğa kalıyormuş.

Kral, yanına gitmiş ve şöyle demiş:

"Şu üç soruyu cevaplaman için sana geldim bilge keşiş: Doğru zamanda doğru işi yapmayı nasıl öğrenebilirim? En çok ihtiyacım olan insanlar kimlerdir ve kimlere daha çok kulak vermeliyim? Ve en önemli olan, dikkatimi en çok dikkat vermem gereken işler nelerdir?"

Keşiş, kralı dinlemiş ama cevap vermeden avcuna tükürmüş ve yeniden kazmaya başlamış.

"Yoruldun," demiş kral, "küreği bana ver de biraz ben kazayım."

"Sağol" diyerek küreği krala vermiş keşiş, kendisi de yere oturmuş.

Kral, iki tarh kazdıktan sonra duraksayıp sorularını tekrar etmiş.

Keşiş, yine cevap vermemiş. Kalkmış, elini küreğe uzatarak şöyle demiş:

"Şimdi sen dinlen, biraz da ben çalışayım."

Ama kral küreği bırakmamış, kazmaya devam etmiş. Bir saat geçmiş, bir saat daha. Güneş ağaçların ardında batmaya başlamış, sonunda kral küreği toprağa saplayıp:

"Ey bilge! Buraya sorularıma cevap almaya geldim. Eğer verecek bir cevabın yoksa söyle de evime döneyim."

"Biri koşarak bu tarafa geliyor, bakalım kimmiş." demiş keşiş.

Kral arkasına dönünce ormanın içinden sakallı bir adamın koşarak gelmekte olduğunu görmüş. (…) Kralın yanına vardığında, belli belirsiz bir iniltiyle bayılarak yere yığılmış. Kral ve keşiş, adamın üstündeki kıyafetlerini çıkarmışlar. Karnında büyük bir yara varmış. Kral, elinden geldiğince yarayı temizleyip, kendi mendili ve keşişin havlusuyla üzerini sarmış. (...) Kral içecek su getirip adama vermiş. Tüm bunlar olurken güneş çoktan batmış, hava soğumuş. Bu yüzden kral, keşişin yardımıyla yaralı adamı kulübeye taşıyıp yatağa yatırmış. Yatağa uzanan adam gözlerini kapayıp uykuya dalmış. Kral, yürümekten ve bahçede çalışmaktan öyle yorgun düşmüş ki eşiğe çöküp uyuyakalmış, o kısa yaz gecesi boyunca deliksiz bir uyku çekmiş. Sabah olup da uyandığında, nerede olduğunu ve yatağa uzanmış, parlayan gözlerle kendisine dikkatle bakan garip sakallı adamın kim olduğunu hatırlaması bir zaman almış.

Sakallı adam, kralın uyanmış, kendisine bakıyor olduğunu görünce cılız bir sesle, "Bağışla beni!" demiş.

"Seni tanımıyorum ki affetmemi gerektirecek bir şey olsun" diye karşılık vermiş kral.

"Sen, beni tanımıyorsun ama ben seni tanıyorum. (…)

Yaralı adamla vedalaştıktan sonra kral, kapının önüne çıkıp keşişe bakınmış. Oradan ayrılmadan, bir kez daha sorularına cevap almak için yalvarmak istemiş. Keşiş, bahçede dizlerinin üzerine çökmüş, önceki gün kazılmış tarhlara tohum ekiyormuş.

Kral, keşişin yanına gitmiş ve:

"Ey bilge, sorularımı cevaplaman için son defa yalvarıyorum sana!"

"Sen zaten cevabını aldın!" demiş keşiş, hâlâ zayıf bacaklarının üzerinde çömelmiş vaziyette, başını kaldırmış önünde duran krala bakarak:

"Nasıl aldım? Neyi kastediyorsun?" diye sormuş kral.

"Anlamadın mı," diye cevaplamış keşiş. "Eğer dün benim kuvvetsizliğime acımamış ve benim yerime bu tarhları kazmayıp yoluna gitmiş olsaydın, bu adam sana saldırmış olacaktı ve sen de benim yanımda kalmadığına pişman olacaktın. Yani, en önemli vakit tarhları kazdığın zamandı; ben de en önemli insandım; ve bana iyilik yapmak senin en önemli işindi. Daha sonra bu adam bize doğru koşarak geldiğinde, en önemli zaman onunla ilgilendiğin zamandı, çünkü onun yarasını sarmamış olsaydın senle barışmadan ölmüş olacaktı. Bu durumda o, en önemli kişiydi ve ona yardım etmek de senin önemli işindi. Unutma, önemli olan tek bir vakit vardır: Şu an! En önemli olandır, çünkü sadece içinde bulunduğumuz zamanda güç bizdedir. En gerekli insan yanında olduğun insandır, çünkü kimse bir başkasına işinin düşüp düşmeyeceğini bilemez; ve önemli iş ona iyilik yapmaktı, çünkü insan dünyaya tek bu gayeyle dünyaya gönderilmiştir."

Lev TOLSTOY (Lev Tolstoy)

(Çev. Nursena GÜLBEYAZ)

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

A. Aşağıda metinden alınan bazı kelimeler verilmiştir. Bu kelimeler arasından metnin anahtar kelimelerini belirleyerek aşağıdaki bölüme yazınız.

B. Belirlediğiniz anahtar kelimelerin; metnin konusunu, olay örgüsünü ve kişileri ne ölçüde yansıttığını yazınız.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki soruları "Üç Soru" metninden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

1. Kral, halkına hangi üç soruyu sormuştur ve bu soruların cevabını öğrenmek için ne yapmıştır?
2. Kral, keşişin yanına neden sade kıyafetlerle gitmiştir?
3. Kral ve keşiş, yaralı adama nasıl yardım etmişlerdir? Yaralı adamın kral hakkındaki düşüncesi nasıl değişmiştir?
4. Kralın aradığı üç sorunun cevabını keşiş, krala nasıl öğretiyor? Açıklayınız.

3. ETKİNLİK

A. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Günlük hayatımızda birçok sorumluluğumuz vardır. Sözlerimize dikkat etmeliyiz çünkü kelimeler duygu ve düşüncelerimizi ifade ettiğimiz araçlardır. Temiz bir çevre sağlıklı bir yaşamın temeli olduğu için çöpleri mutlaka çöp kutularına atmalıyız. Hayvanlar ve diğer canlılar da bu dünyanın bir parçası olduğundan onları korumalıyız. Yaşlılara ve çocuklara yardımcı olarak toplumsal dayanışmayı artırmalıyız. Kendi güvenliğimiz ve başkalarının güvenliği için trafik kurallarına uymaya özen göstermeliyiz. Haklarımız kadar sorumluluklarımızı da unutmamalıyız çünkü haklar özgürlüğümüzü korurken sorumluluklar bu özgürlüğün toplumsal bir huzura dönüşmesini sağlar.

B. Metni sebep-sonuç metin yapısına göre inceleyiniz. İncelemeniz sonucunda önemli bulduğunuz bilgi ve cümleleri belirleyerek aşağıdaki alana yazınız.

C. Belirlediğiniz önemli bilgilerin birbiriyle ilişkisini aşağıdaki alana yazınız.

4. ETKİNLİK

Aşağıda verilen afişteki çoklu ortam ögelerini inceleyiniz. Bu ögelerin işlevlerini (eş anlam oluşturma, anlamı destekleme veya tek başına anlam oluşturma) söyleyiniz.

BİZ KİMİZ?

BİZ KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUYUZ. DÜNYADA BİLİNEN ADIMIZ OMBUDSMANLIK. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDEN GÜÇ ALIYORUZ. SİZLER İÇİN ÇALIŞAN BAĞIMSIZ, ANAYASAL BİR İNSAN HAKLARI KURUMUYUZ. 18 YAŞIN ALTINDAKİ BÜTÜN ÇOCUKLAR BİZE BAŞVURABİLİR.

UNUTMA

İDARELERLE (OKUL, HASTANE, YURT, BELEDİYE VB.) BİR SORUN YAŞARSAN VEYA İDARELERDEN BİR TALEBİN OLURSA, SORUNUNA ÇÖZÜM BULMAK, HAKLARINI ARAMAK VE SESİNİ DUYURMAK İÇİN BİZ VARIZ.

Bize Nasıl Ulaşabilirsin?
WEB SİTESİ: www.kdkcocuk.gov.tr
ADRES: KAVAKLIDERE MAH. ZEYTİNDALI CAD. NO:4 ÇANKAYA / ANKARA
TELEFON: 0312 465 22 00

BİZE KİMLER BAŞVURABİLİR?

Hakkı ihlal edilen çocuğun kendisi

Çocuklar adına anne ve/veya baba veya yasal temsilcileri

Çocuk adına bir dernek veya vakıf veya herhangi bir yetişkin

Turistler, mülteciler ve sığınmacılar gibi yabancı uyruklu kişiler

K D K ÇOCUK

BAŞVURUNU NASIL YAPABİLİRSİN?

- İNTERNET: www.kdkcocuk.gov.tr
- MEKTUP

İLDE VALİLİK VEYA İLÇEDE KAYMAKAMLIK ARACILIĞIYLA BİZE BAŞVURABİLİRSİN. BAŞVURU YAPARKEN SENDEN ADINI, SOYADINI, YAŞINI, ADRES VE İLETİŞİM BİLGİLERİNİ İSTEYECEĞİZ.

BÖYLECE SANA DAHA HIZLI YARDIMCI OLABİLİRİZ.

Afişteki görsel ve yazılar içeriği destekler nitelikte midir? Aşağıda verilen alana yazınız.

Afişteki görsel ve yazılar birbiriyle uyumlu mudur? Aşağıda verilen alana yazınız.

5. ETKİNLİK

Aşağıda verilen yönergeleri "Üç Soru" metninden hareketle tamamlayınız.

Kralın yaşadığı temel sorunu tanımlayınız: _____

_____

_____

_____

Sorunu özetleyiniz: _____

_____

_____

_____

_____

Özetlediğiniz sorunun çözümüne yönelik önerilerde bulununuz. Önerileriniz arasından en uygun çözüm yolunu "✓" işaretleyiniz.

☐ • _____

_____

☐ • _____

_____

☐ • _____

_____

☐ • _____

_____

Karekodu okutarak “20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü” adlı içeriği izleyiniz. İzlerken anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını not alınız.

Dinleme/İzleme

6. ETKİNLİK

İçeriği izlerken anlamını bilmediğiniz kelime veya kelime gruplarını aşağıdaki tabloya yazınız. Yazdığınız kelime veya kelime gruplarının anlamlarını metinden hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu *TDK Güncel Türkçe Sözlük*'ten kontrol ediniz. Tahminleriniz doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim	D/Y

7. ETKİNLİK

İzlediğiniz “20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü” içeriğinden hareketle aşağıdaki soruları sözlü olarak cevaplayınız.

1. Çocuk Hakları Sözleşmesi ile ne hedeflenmektedir?
2. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin ilkeleri nelerdir?
3. Çocuk haklarını korumakla kimler yükümlüdür?
4. İzlediğiniz içerikte verilmek istenen mesaj nedir?

8. ETKİNLİK

İzlediğiniz içerikten hareketle çoklu ortam ögelerinin kullanımına yönelik aşağıdaki soruları sözlü olarak cevaplayınız.

1. İzlediğiniz içerikte anlatılanlar ile görseller arasında nasıl bir ilişki kurulmuştur? Açıklayınız.
2. Size göre izlediğiniz içerikte yalnızca ses ya da yalnızca görsel kullanılsaydı aynı mesaj verilebilir miydi? Açıklayınız.
3. Çoklu ortam ögeleri bir arada sunulduğunda anlatılmak istenenleri nasıl etkiler? Örnek vererek açıklayınız.

Konuşma Vakti

9. ETKİNLİK

A. Aşağıda verilen konuları, farklı kâğıtlara yazarak kâğıtlardan birini çekiniz. Çektiğiniz kâğıtta yazan konuyla ilgili bir konuşma yapınız. Konuşmanızı yaparken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- Ailemize karşı sorumluluklarımız
- Çevreye karşı sorumluluklarımız
- Hayvanlara karşı sorumluluklarımız

- *Konuşmanızın içeriğini hızlı bir zihinsel hazırlıkla planlayınız.*
- *Planınız doğrultusunda doğaçlama bir konuşma gerçekleştiriniz.*
- *Konu dışına çıkmadan konuşmanızı tamamlayınız.*

B. Konuşma esnasında seçtiğiniz konunun içeriğine uygun düşünceyi geliştirme yollarını kullanınız.

Değerlendirelim

Konuşmanızı tema sonunda yer alan “Konuşma Becerisi Öz Değerlendirme Formu”nu kullanarak değerlendiriniz.

10. ETKİNLİK

Aşağıdaki paragrafta boş bırakılan yerlere uygun noktalama işaretlerini getiriniz.

Bir çocuk ne ister ( )

Özgürce konuşmak ( ) fikrini söyleyebilmek ( ) fikrinin önemli olduğunu bilmek ( )

Bu yüzden bir çocuğun en çok ihtiyaç duyduğu şey şudur ( ) Kendini rahatça ifade edebileceği bir ortam ( )

Yazma Vakti

11. ETKİNLİK

A. "Gelecek Derse Hazırlık" bölümünde tespit ettiğiniz durumu hatırlayınız. Notlarınızdan da faydalanarak bu durumun oluşturduğu problemi çözmek için neler yapılabileceğine yönelik defterinize bir yazı yazınız. Yazınızın içeriğini oluştururken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Problemin ne olduğunu kısaca açıklayınız.*
- *Problemin nasıl ortaya çıktığını ve süreçte neler yaşandığını anlatınız.*
- *Problemi çözmek için neler yapılabileceğine yönelik alternatif çözümler belirleyiniz.*
- *Yazınızın sonunda bulduğunuz alternatif çözüm önerileriniz arasından en etkili ve uygulanabilir olanını gerekçelerinizle açıklayınız.*

B. Yazma sürecinde yazma stratejilerini (planlama, taslak metin yazma, düzenleme ve paylaşma) dikkatli ve doğru bir şekilde kullanınız. Planınızı aşağıdaki alana, metninizi defterinize yazınız.

C. Metni yazarken yazım kurallarına uyunuz ve yazınızda uygun noktalama işaretlerini kullanınız.

Plan

Giriş Bölümü

Gelişme Bölümü

1

2

3

Sonuç Bölümü

Değerlendirelim

Yazınızı tema sonunda yer alan “Yazma Becerisi Öz Değerlendirme Formu”nu kullanarak değerlendiriniz.

ÜRETİM VAKTİ

YAZMA

Aşağıda verilen alana "çocuk hakları" konulu öyküleyici bir metin yazınız. Çalışmanızı sınıf arkadaşlarınızın yazılarıyla birleştirerek kitap veya dergi hâline getiriniz. Hazırladığınız çalışmayı okul panosunda veya e-dergi olarak dijital ortamda yayımlayınız.

Metninizi yazarken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Konu ve amacınıza uygun planlama yapınız.*
- *Yazılı üretimde içerik ve süreçle ilgili düzenlemeleri yapınız.*
- *Amacınıza uygun yöntem ve teknikleri seçiniz.*
- *Deneyim ve gözlemlerinizi hayal gücünüzle birleştirerek yazınızı zenginleştiriniz.*
- *Yazım kuralları ve noktalama işaretlerine dikkat ediniz.*

KONUŞMA

A. Boyama araçları veya dijital araçlar kullanarak çocuk haklarına ilişkin bir afiş hazırlayınız ve bu afişi sınıf arkadaşlarınıza sununuz. Sunumunuzu sınıf panosunda ya da uygun dijital ortamlarda paylaşınız.

Sunumunuzu yaparken aşağıdaki açıklamalara dikkat ediniz.

- *Ele aldığınız konuyla ilgili ulaştığınız olumlu veya olumsuz yargıyı konuşmanıza yansıtınız.*

B. Anlattıklarınızı konu dışına çıkmadan açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ediniz.

- *Konuşmanızı destekleyecek şekilde söz sanatları, mecaz, deyim, atasözü gibi söz varlığı unsurlarını kullanmaya özen gösteriniz.*

SERBEST OKUMA METNİ

MEMLEKET İSTERİM

Memleket isterim
Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun;
Kuşların çiçeklerin diyarı olsun.

Memleket isterim
Ne başta dert ne gönülde hasret olsun;
Kardeş kavgasına bir nihayet olsun.

Memleket isterim
Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun;
Kış günü herkesin evi barkı olsun.

Memleket isterim
Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;
Olursa bir şikâyet ölümden olsun.

Cahit Sıtkı TARANCI

6. TEMA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

1-3. soruları metin ve görselden yararlanarak cevaplayınız.

- *Aşağıdaki metni dikkatle okuyunuz ve metnin üstünde yer alan görseli inceleyiniz.*

YEŞİL VATAN İÇİN SORUMLULUK ZAMANI

Doğa, hepimizin ortak evidir. Ormanlar, su kaynakları, toprak ve tüm canlılar birbirine bağlı bir yaşam döngüsü oluşturur. Bu sebeple doğaya gösterdiğimiz özen, aslında gelecekte nasıl bir çevrede yaşayacağımızı belirleyen en temel unsurdur.

Bu anlayışla hayata geçirilen Yeşil Vatan Projesi, Cumhurbaşkanlığı himayesinde ve Bakanlığımızın öncülüğünde yürütülmektedir. Proje, öğrencilerin doğayı daha yakından tanımasını ve çevreye karşı kalıcı bir bilinç geliştirmesini hedeflemektedir. Ormanların korunması, su kaynaklarının temiz tutulması ve doğal yaşamın sürdürülebilirliği projenin odak noktalarını oluşturmaktadır.

Doğayı korumak yalnızca bilgi sahibi olmakla mümkün değildir, asıl olan bu bilginin davranışa dönüşmesidir. Günlük yaşamda çevreyi temiz tutmak, suyu israf etmemek ve doğal kaynakları bilinçli kullanmak daha sağlıklı bir geleceğe katkı sunar. Yeşil Vatan Projesi, doğaya gösterilen her ilginin geleceğe yapılan bir yatırım olduğunu hatırlatırken doğayla uyumlu bir yaşamın ancak hepimizin katkısıyla güçleneceğini vurgular.

Unutmayalım ki doğa bize atalarımızdan kalan bir miras değil, aslında siz çocukların ve gençlerin geleceğinden ödünç aldığımız bir emanettir. Okul bahçenizdeki bir ağacın gölgesi, içtiğiniz bir bardak temiz su veya parkta sesini duyduğunuz bir kuş, bu büyük zincirin en kıymetli halkalarıdır. Yeşil Vatan Projesi ile her biriniz, doğanın koruyucusu birer kahramana dönüşebilirsiniz. Çöplerimizi ayrıştırarak, gereksiz yanan ışıkları söndürerek bu güzel vatanı çok daha yeşil, çok daha yaşanabilir bir yer hâline getirmek sizin elinizde. Geleceğin temiz dünyası, bugün sizin göstereceğiniz bu küçük ama sevgi dolu adımlarla yükselecektir.

1. Metne göre Yeşil Vatan Projesi'nin temel amacı nedir?

2. Metinde kullanılan görsel, çevreyle ilgili hangi mesajı vermektedir? Bu mesajın öğrencilere ulaştırılmasında görselin etkili olup olmadığını, görselde yer alan unsurlara dayanarak açıklayınız.

3. Metin ve görselden yararlanarak Yeşil Vatan Projesi'nin geleceğimiz için taşıdığı önemi anlatan kısa bir sunum planlayınız. Planınıza uygun olarak hazırlıklarınızı (gerekiyor ise araştırma yapma, arkadaşlarınızın konuyu anlamasını kolaylaştıracak basılı veya dijital materyal hazırlama vb.) tamamlayıp kısa bir prova yapınız. Ardından beden dilinizi, ses tonunuzu ve materyallerinizi etkili bir şekilde kullanarak arkadaşlarınıza sunumunuzu yapınız. Sunumunuzu yaptıktan sonra varsa arkadaşlarınızın sorularını cevaplayınız. Son olarak sunumunuzu amaç, içerik ve dil-anlatım açısından değerlendiriniz.

Karekodu okutarak "Ben Çocuğum" adlı içeriği not alarak izleyiniz. Aldığınız notları arkadaşlarınızla paylaşınız.

Dinleme/İzleme

4. İzlediğiniz içerikle kitabınızın 155. sayfasındaki "20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü" adlı içeriği, ana fikir ve konu bakımından karşılaştırarak benzerlik ve farklılıkları listeleyiniz. Yaptığınız listelerden yararlanarak aşağıda verilen alanları doldurunuz.

Ben Çocuğum

Ana fikir: _____

_____

Konu: _____

_____

20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü

Ana fikir: _____

_____

Konu: _____

_____

5. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ikilemelerle tamamlayınız.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na çocuklar dünyanın her yerinden ..... geldiler.

Çocuklar şenlik alanına ..... gidiyordu.

Son çıkan kitapları kitapçıda ..... inceledi.

Konuşmasında çocuklara verilen haklara ..... değindi.

Hayvan haklarıyla ilgili oyunda salonu yine ..... görmek beni sevindirdi.

Çocuk haklarına verilen önem ülkemizde de ..... dile getiriliyor.

6. Yeşil Vatan Projesi'ni dikkate alarak temiz, sağlıklı bir çevrede yaşamanın bir hak; çevreyi korumanın bir sorumluluk olduğunu anlatan kısa bir yazı yazınız. Yazınızda uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanınız.

Daha fazla ölçme ve değerlendirme sorusu için yandaki karekodu okutunuz.

Ek Ölçme ve Değerlendirme Soruları

DİNLEME/İZLEME BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form dinlemenizi/izlemenizi değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
İzleme süreci boyunca dikkatimi dağıtacak unsurlardan uzak durdum.			
İçeriği izlerken konuyu bir bütün olarak anlamaya çalıştım.			
Dinleme sırasında anlamını bilmediğim kelime veya kelime gruplarını fark ederek not ettim.			
Bilmediğim bir kelime veya kelime grubuyla karşılaştığımda bağlamdan hareketle anlamı tahmin ettim.			
Tahminimin cümlenin bütünüyle uyum içinde olup olmadığını kontrol ettim.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

OKUMA BECERİSİ ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form okumanızı değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
Metni tür özelliklerine uygun şekilde okudum.			
Okuma sırasında ihtiyacım olabilecek materyalleri yanımda bulundurdum.			
Metindeki kelimeleri doğru telaffuz ettim.			
İşitilebilir bir ses tonuyla okudum.			
Metni, dinleyenlerin anlayabileceği bir hızda okudum.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

KONUŞMA ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form konuşmanızı değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
Konuşmamda seçtiğim okuma materyallerinden yararlandım.			
Konuşmama uygun bir girişle başladım.			
Dinleyiciyi ikna etmek için yeterli kanıt sundum.			
Konuşmamda dinleyiciden tam olarak ne yapmasını istediğimi belirttim.			
Konuşmamda düşünceyi geliştirme yollarından yararlandım.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

YAZMA ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form yazınızı değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Değerlendirmenizi en iyi yansıtan seçeneği "✓" ile işaretleyiniz. Bu formda işaretlediğiniz "Kısmen" ve "Hayır" seçeneklerine ait becerilerdeki gelişmeye açık yönlerinizi öğretmeninizin rehberliğinde tamamlayınız.

	Evet	Kısmen	Hayır
Yazıma başlamadan konuyla ilgili araştırma yapmak amacıyla uygun materyal seçtim.			
Seçtiğim materyallerden hareketle belirlediğim bilgileri yazıma aktardım.			
Yazımda bilgiyi doğrudan vermek amacıyla açık ifadeler kullandım.			
Yazımda bazı bilgileri verirken söz sanatları yoluyla örtük ifadeler kullandım.			
Yazımda iletmek istediğim mesajı anlaşılır biçimde verdim.			

Geliştirmem Gereken Becerilerim

1. .....
2. .....
3. .....

KİTAP VAKTİ

A. Okuduğunuz kitabı inceleyiniz.

Kitabın adı: .....

Yazarı: ..... Sayfa sayısı: .....

Konusu: .....

.....

Şahıs ve/veya varlık kadrosu: .....

.....

Kahramanların özellikleri: .....

.....

Yer: ..... Zaman: .....

Anlatıcı: .....

B. Okuduğunuz kitabı değerlendiriniz.

Okuduğunuz kitabın beğendiğiniz özellikleri nelerdir?

.....

.....

Siz yazar olsaydınız kitapta hangi bölümü nasıl değiştirirdiniz?

.....

.....

.....

C. Okuduğunuz kitabın özetini yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ç. Okuduğunuz kitapla ilgili bir ürün oluşturunuz.

Yandaki çalışmalardan birini yapınız:

- *Kitap kapağı tasarlayınız.*
- *Hikâyeye farklı bir son yazınız.*
- *Kahramanlardan birinin günlüğünü yazınız.*

D. Hazırladığınız çalışmayı arkadaşlarınıza sununuz.

FİLM VAKTİ

A. İzlediğiniz filmi inceleyiniz.

Filmin adı: .....

Türü: ..... Filmin süresi: .....

Konusu: .....

.....

Kahramanlar: .....

.....

Kahramanların özellikleri: .....

.....

Yer: ..... Zaman: .....

B. İzlediğiniz filmi değerlendiriniz.

İzlediğiniz filmin beğendiğiniz özellikleri nelerdir?

.....

.....

İzlediğiniz filmin geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz yönleri nelerdir?

.....

.....

Siz yönetmen olsaydınız filmde hangi sahneyi nasıl değiştirirdiniz?

.....

.....

C. İzlediğiniz filmin özetini yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ç. İzlediğiniz filmle ilgili bir ürün oluşturunuz.

Yandaki çalışmalardan birini yapınız:

- *Film afişi tasarlayınız.*
- *Filme farklı bir son yazınız.*
- *Filmdeki bir karakterle yapılmış röportaj yazınız.*

D. Hazırladığınız çalışmayı arkadaşlarınıza sununuz.

METİN KAYNAKÇASI

Agard, J. (2018). *Kitap* (B. O. Doğan, Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Asya, Â. N. (2018). Süleymaniye. S. Yıldız (Der.). *Bayrak şairi Ârif Nihat Asya'dan seçmeler* içinde (ss. 112–117). Ötüken Neşriyat.

Ertepınar, C. (1996) *Şiir ikliminde bir ömür.* Ankara Kültür Ofset Ltd. Şti.

Ortaylı, İ. (2025). *Çocuklar soruyor İlber Hoca cevaplıyor Gazi Mustafa Kemal Atatürk.* Kronik Yayıncılık.

Önder, M. (2008). *Aldı sözü Anadolu.* Elips Yayınları.

Sewell, A. (2022). *Siyah İnci* (B. Seden, Uyarlayan). Mundi Kitap.

Tarancı, C. S. (2016). *Otuz beş yaş: bütün şiirleri.* Can Yayınları.

Tolstoy, L. (2017). *İnsan ne ile yaşar.* (N. Gülbeyaz, Çev.). Palto Yayınevi.

Yetkin, S. K. (1958). *Günlerin götürdüğü.* İstanbul, Varlık Yayınları.

Yûsuf Has Hâcib (2008). *Kutadgu Bilig* (H. Develi, Haz.). Alkım Yayınevi.

*** Kaynakça APA/7. sürüm atıf sistemi kullanılarak yazılmıştır.**

Aşağıda sayfa numarası ve bölüm adı verilen metinler komisyon çalışmasıdır.

4. Tema: (Sayfa 22- 11. Etkinlik, Sayfa 32-Tartışma Paragrafı Yazma, Sayfa 36-9. Etkinlik, Sayfa 44-9. etkinlik, Sayfa 52-Problem Çözüm Metin Yapısı, Sayfa 53-Geleneksel Müziğimiz Susma Noktasında, Sayfa 54-Büyük Deha Koca Sinan, Sayfa 55-Sandıktaki Miras, Sayfa 56-7. Etkinlik,

5. Tema: (Sayfa 73-7. Etkinlik, Sayfa 75- Eleştirel Yazma Yöntemi, Sayfa 85-6. Etkinlik, Sayfa 88-9.Etkinlik, Sayfa 98-11. Etkinlik, Sayfa 99-12. Etkinlik, Sayfa 104-6. Etkinlik, Sayfa 105- (8. Etkinlik, Sayfa 112-4. Soru)

6. Tema: (Sayfa 128-11. Etkinlik, Sayfa 136-5. Etkinlik, Sayfa 139-9. Etkinlik, Sayfa 142-2. Etkinlik, Sayfa 144-7. Etkinlik, Sayfa 153-3.Etkinlik, Sayfa 159-10.Etkinlik, Sayfa 163-6. Yeşil Vatan, Sayfa 165-6. Soru)

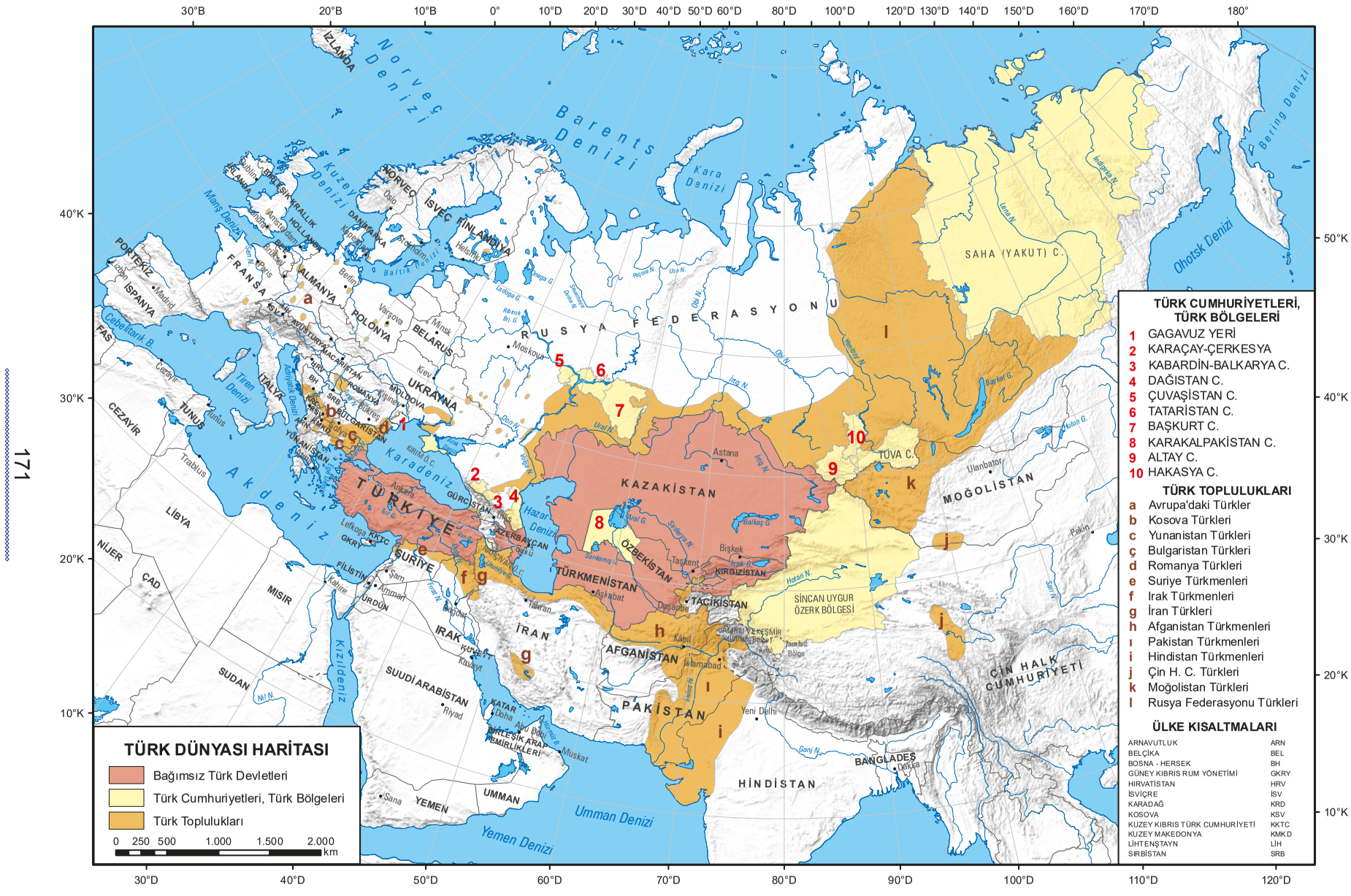
CEVAP ANAHTARI

Karekodu okutarak/karekoda tıklayarak cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

GÖRSEL VE GENEL AĞ KAYNAKÇASI

Karekodu okutarak/karekoda tıklayarak görsel ve genel ağ kaynakçasına ulaşabilirsiniz.

25°D
30°D
35°D
40°D
45°D
50°D
40°K
35°K
ROMANYA
Bükreş
Tuna N.
UKRAYNA
RUSYA FEDERASYONU
HAZAR DENİZİ
Sofya
BULGARİSTAN
K A R A D E N İ Z
GÜRCİSTAN
Tiflis
Edirne
Kırklareli
Sinop
Bartın
Zonguldak
Kastamonu
ACARA Ö.C.
Artvin
Kura N.
Ardahan
ERMENİSTAN
AZERBAYCAN
YUNANİSTAN
Tekirdağ
İstanbul
Marita N.
MARMARA DENİZİ
Kocaeli
Düzce
Karabük
Samsun
Ordu
Giresun
Trabzon
Rize
Kars
Erivan
Gökçeada
Yalova
Sakarya
Bolu
Çankırı
Kızılırmak N.
Amasya
Çorum
Tokat
Yeşilırmak N.
Gümüşhane
Bayburt
Çoruh N.
Aras N.
Çanakkale
Bozcaada
Bursa
Bilecik
Sakarya N.
Ankara
Iğdır
NAHÇIVAN Ö.C. (AZERBAYCAN)
Balıkesir
Eskişehir
Kırıkkale
Yozgat
Sivas
Erzincan
Erzurum
Ağrı
EGE DENİZİ
Gediz N.
Kütahya
Kırşehir
Fırat N.
Tunceli
Bingöl
Muş
Manisa
Afyonkarahisar
Tuz Gölü
Elâzığ
Bitlis
Van
Van Gölü
Atina
İzmir
Uşak
Kayseri
Nevşehir
Malatya
Küçük Menderes N.
Büyük Menderes N.
Aydın
Aksaray
Diyarbakır
Siirt
Urumiye Gölü
Konya
Adıyaman
Batman
Hakkâri
Denizli
Isparta
Burdur
Niğde
Kahramanmaraş
Dicle N.
Mardin
Şırnak
İ R A N
Muğla
Karaman
Osmaniye
Gaziantep
Şanlıurfa
Antalya
Adana
Mersin
Göksu N.
Seyhan N.
Kilis
Ceyhan N.
Hatay
Asi N.
Fırat N.
Dicle N.
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
Erenköy
Lefkoşa
S U R İ Y E
I R A K
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ
LÜBNAN
Beyrut
Bağdat
Şam
A K D E N İ Z
L İ B Y A
FİLİSTİN
Batı Şeria
Tel Aviv
Doğu Kudüs
FİLİSTİN
Gazze Şeridi
İSRAİL
M I S I R
Süveyş K.
Nil N.
TÜRKİYE'NİN MÜLKİ İDARE BÖLÜMLERİ İLE KARA VE DENİZ KOMŞULARI HARİTASI
BAŞKENT
Ankara
İL MERKEZİ
Elâzığ
GÖL
ÜLKE SINIRI
ÖZERK BÖLGE SINIRI
AKARSU
0 50 100 200 300 400
km
Harita Genel Müdürlüğü tarafından üretilmiştir.

TÜRK DÜNYASI HARİTASI
Bağımsız Türk Devletleri
Türk Cumhuriyetleri, Türk Bölgeleri
Türk Toplulukları
0 250 500 1.000 1.500 2.000 km
TÜRK CUMHURİYETLERİ, TÜRK BÖLGELERİ
1 GAGAVUZ YERİ
2 KARAÇAY-ÇERKESYA
3 KABARDİN-BALKARYA C.
4 DAĞISTAN C.
5 ÇUVAŞİSTAN C.
6 TATARİSTAN C.
7 BAŞKURT C.
8 KARAKALPAKİSTAN C.
9 ALTAY C.
10 HAKASYA C.
TÜRK TOPLULUKLARI
a Avrupa'daki Türkler
b Kosova Türkleri
c Yunanistan Türkleri
ç Bulgaristan Türkleri
d Romanya Türkleri
e Suriye Türkmenleri
f Irak Türkmenleri
g İran Türkleri
h Afganistan Türkmenleri
ı Pakistan Türkmenleri
i Hindistan Türkmenleri
j Çin H. C. Türkleri
k Moğolistan Türkleri
l Rusya Federasyonu Türkleri
ÜLKE KISALTMALARI
ARNAVUTLUK ARN
BELÇİKA BEL
BOSNA - HERSEK BH
GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ GKRY
HIRVATİSTAN HRV
İSVİÇRE İSV
KARADAĞ KRD
KOSOVA KSV
KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KKTC
KUZEY MAKEDONYA KMKD
LİHTENŞTAYN LİH
SIRBİSTAN SRB
TÜRKİYE
KAZAKİSTAN
RUSYA FEDERASYONU
TÜRKMENİSTAN
ÖZBEKİSTAN
KIRGIZISTAN
TACİKİSTAN
AFGANİSTAN
İRAN
İRAK
SURİYE
PAKİSTAN
HİNDİSTAN
MOĞOLİSTAN
ÇİN HALK CUMHURİYETİ
SİNCAN UYGUR ÖZERK BÖLGESİ
TUVA C.
SAHA (YAKUTİ) C.
Akdeniz
Karadeniz
Hazar Denizi
Kara Denizi
Barents Denizi
Norveç Denizi
Kuzey Denizi
Ohotsk Denizi
Bering Denizi
Umman Denizi
Yemen Denizi
Kızıldeniz